עולם קטן

גליון 291 | פקודי |
כ"ח באדר א' ה'תשע"א

עולם קטן השבועון הדתי לצעירים
ok@olam-katan.co.il
ת.ד. 7593 ירושלים 91074 טלפקס 077-6621680
הפצה: מקור ראשון 052-6070999 | אין המערכת אחראית לתוכן המודעות |

© זכויות היוצרים והקניין הרוחני שמור לעולם קטן

לפרסומות: איתן 054-6799933
olam@spotnik.co.il גרוס 72525

לקבלת העלון בדוא"ל olamkatan@gmail.com

"בחודש אדר, ה' תובע מאתנו לגלות את כוחותינו האדירים, לדעת להדיר את רגלינו ואת עינינו מן הרוע. זה, ורק זה, סוד השמחה" הרבנית ימימה מזרחי
בעמוד 3

ריקוד של שמחה בבני ברק. צילום: יעקב נעומי פלאש 90

לעולם לא לירות על אחים

5 "הפעם, בשונה אפילו מאירועי עמונה, הגיעו כוחות הביטחון למאחז כשהם מצוידים ברובים עם קליעי פלסטיק, כשהם מאומנים ומתודרכים מראש להשתמש בהם. עוד לפני שמדברים על ירי שלא לפי הכללים – וגם זה קרה הפעם, כמו ירי לפלג גוף עליון, מטווח אפס, או שלא במצב של סכנת חיים לשוטר – גם אם היו משתמשים בנשק רק לפי ההוראות, עצם החלטה על שימוש בנשק כלפי מתיישבים, אחים, יהודים, זו חציית קו אדום. והכי חמור, לטעמי, הוא שאף אחד מאלו שיזמו ותכננו זאת לא מבין שמדובר בחציית קו. יש גורמים במערכת שבכלל לא קולטים את מהות היחסים בין המתיישבים לצבא, שלא מתייחסים למתיישבים קודם כל כאל אחים ואחים לנשק. חובה להבהיר לשלטונות שהצעד הזה עלול להביא אותנו אל סף תהום"
אורית סטרוק בראיון בעקבות אירועי חוות גלעד

משכנתא בלי ריבית

8 האם ייתכן שבעתיד יתקיים במדינת ישראל בנק ללא ריבית? וכיצד זה קשור לצמצום פערים חברתיים ולעצמה כלכלית? ← כתבתו של נעם קליין בעקבות המחקר האקדמי שערך בהנחיית פרופסור הלל שמיד

100 reasons to love Israel

6 קבוצת האמריקאים משעלבים שמתגייסת ממש בעוד כמה ימים, מזכירה לנו כמה דברים שלפעמים אנחנו שוכחים

איך עושים רדיו דתי

10 נדב גדליה הלך לדבר על זה עם שדרני הרדיו של המגזר וגם עם אלה שקצת חרגו ממנו

התכנית של הימין

ח"כ ציפי חוטובלי

2 **לאן נעלם לנו הלהט** כשאנחנו קצת מתבגרים - מתניה ידיד

3 **רצח הנשים** וחשבון הנפש - הרב ברוך אפרתי

12 **על קאובואים, נסיכות ובאז־שנות־אור** - משפחת **ולדומירסקי** יוצאת לחפש תחפושות לילדים

12 **אחד כואב, אחד אופטימי** - 2 סיפורים

בס"ד
המכון לחקר המשפחה ודיני המשפחה בישראל (ע"ר)
ע"ש הרב רבנו עובדיה שאקי

"משנכנס אדר מרבין בשמחה"

הנך מוזמנת לערב נשים ייחודי
עם המרצה
נעה ירון-דיין
שדרנית בגל"צ ובטלוויזיה לשעבר
ומחברת הספר "מקימי"
בסיפור חיים מרתק
"אל הבית היהודי"
המפגש יתקיים אי"ה
ביום שני ר"ח אדר ב'
7.3.11 בשעה 20:00
בבית הכנסת "נווה קודש"
רחוב אופנהיימר 5, נווה אביבים, ת"א
דן: 6, 7, 13, 24, 25, 27, 45, 49, 100, 127, 404
אגד: 74, 74א, 86, 86א, 270, 272, 572 קווים: 94, 95, 137
בקשה למידע על הרצאות נוספות במייל mahon555@gmail.com

www.ileshem.co.il
שיווק 054-2327199
פרויקט קהילתי דתי חדש במערב השומרון
מגורים לאלמנות

9 בתים אחרונים
שלב א
לשם
מקום משלך
ירושלים 45 | תל אביב 25 | נתב"ג 20 | כביש 6 10

מה לעשו"ת?!

צדקה למקבצי נדבות

הרב אורי סדן, רב המושב נוב

שאלה: מדי פעם מגיעים אלינו הביתה אנשים המבקשים סיוע כספי. חלקם מבקשים צדקה למשפחתם, חלקם לעצמם, חלקם עבור חולה וחלקם להכנסת כלה. איננו יכולים לבדוק כל אחד ואחד. למי וכמה אנו מחויבים לתת?

תשובה: מצוות הצדקה היא מצווה חשובה ויקרה מאוד. במצווה זו האדם נבחן אם יש מידת רחמים בלבו, ובה הוא יכול לבנות את מערכת היחסים בין הקב"ה לבינו כפי שכותב השו"ע (יו"ד רמז ג) "כל המרחם על העניים, הקב"ה מרחם עליו". ומוסיף הרמ"א ואומר: "וייתן האדם אל לבו שהוא מבקש כל שעה פרנסתו מהקב"ה, וכמו שהוא מבקש שהקב"ה ישמע שוועתו כך הוא ישמע שוועת עניים".

הדרך הטובה ביותר לתת צדקה היא לתת אותה לאנשים נאמנים שיאספו אותה ויחלקו אותה לפי קריטריונים ברורים לאנשים הזכאים לקבלה על פי הדין (שו"ע רמט ז). בעניין זה ישנה עדיפות לקופות הצדקה האזוריות על פני מוסדות צדקה וחסד המסייעים לאנשים במקומות אחרים וזאת על פי הכלל "עניי עירך קודמים" (שו"ע רנא ג). מעבר לקדימות ההלכתית, יתרונן של הקופות המקומיות נובע **גם** מהעובדה שהגבאים האחראים עליהן מכירים היטב את המקבל ואת צרכיו האמתיים, **גם** בשל היכולת לדעת מיהם האנשים המתעסקים בכסף ומהי מידת מהימנותם, **וגם** בשל העובדה שכל הכסף הולך ישירות לעניים ואינו משמש להחזקת עמותה וכדומה.

אמנם גם עני המחזר על הפתחים על אף שאינו תושב המקום זכאי לקבל צדקה מכל אדם אלא שאין חובה לתת לו סכום גדול (אשר יבוא על חשבון מטרות צדקה אחרות), אלא אפשר להסתפק בנתינת מתנה מועטת (שו"ע רנ ג ע"פ הב"ח והש"ך ס"ק ד). למתנה מועטת אין הגדרה מדויקת ומסתבר **שאפשר להסתפק בשקל או שניים** שבהם יכול העני לקנות לעצמו דבר מאכל שלא ירעב.

חשוב לציין כי עניים רבים המחזרים על הפתחים הם **רמאים גמורים** ובנתינת צדקה לרמאי לא מקיימים מצוות צדקה (בבא קמא טז.). תופעה זו אינה תופעה חדשה אלא הייתה מקדמת דנה (עיין בגמ' שם). לכן מטילה ההלכה חובה לבדוק את העני אם הוא רמאי או לא. חובה זו מוטלת הן על היחיד (שו"ע רנא י) והן על גבאי הצדקה הציבורית (רמ"א רנו א). יש לציין כי חובת הבדיקה קיימת רק בעני הרוצה כסף למטרות שונות אך מי שאומר "אני רעב" יש לתת לו ללא כל בדיקה (שו"ע שם). (מאידך גיסא אציין כי אנשים רבים האוספים כסף לצורך מה שהם מכנים "הכנסת כלה" אוספים למעשה כסף עבור דירה לזוג, ולהם אין צורך לתת אפילו לא מתנה מועטת).

למעשה אפשר לומר כי **הבדיקה והחטטנות מיותרות** מכיוון שעצם הבדיקה לוקחת זמן ודורשת מקצועיות מסוימת, וממילא מדובר בסכום פעוט, לכן נראה שאפשר לתת שקל או שניים גם ללא בדיקה. אולם מי שיכול ורוצה לתת יותר חייב לבדוק אם העני אכן דובר אמת ("וסימנך": עני שזקוק באמת יגיע עם תעודת זהות ועם אישורים **עדכניים** מגורמי רווחה **רשמיים**).

בשולי הדברים: ההלכה קובעת כי היחס הנפשי וסבר הפנים הטובות שמראים לעני חשוב לא פחות מגובה הסכום שניתן לו: "צריך ליתן הצדקה בסבר פנים יפות, בשמחה ובטוב לבב, ומתאונן עם העני בצערו ומדבר לו דברי תנחומין. ואם נתנה בפנים זועפות ורעות, הפסיד זכותו" (שו"ע רמט ג). לכן, אף שרוב מקבצי הנדבות דופקים בדלת בדיוק בשעות הכי עמוסות בבית, הֲראו לו עין טובה, גלו אמפתיה למצבו הקשה המצריך אותו לחזר על הפתחים (בין אם הוא באמת צריך ובין אם לא), תנו לו שני שקלים והעיקר "יפייסנו בדברים ויראה לבו הטוב" (שם). כאשר הדברים נעשים בצורה זו הרי שנגיע לכך ש"היה מעשה הצדקה – שלום" (ישעיהו לב יז).

אלבום ישראלי מקורי
הזמר רועי ידיד
סולן תזמורת ענבי הגפן
בחנויות המובחרות
www.envey-hagefen.co.il
מבצע לרוכשים באתר

מחירים מיוחדים לאירועי החורף
בני אירועים ואולמות הפריסה ארצית
כל שמחה
עסקים, טיפים, מאמרים ומבצעים
הכנסו עכשיו לאתר
www.kol-simcha.co.il
כל שמחה • חתונה • ברית • בר מצווה
מרכז מידע למתחתנים 1700-700-467 | פרסום 03-9368747

אולם, גן ונוף
נוף הירדן
בנוף היפה ביותר בארץ
אנו מסיקים את קיטרינג מבורין
42 שנה
mishael@actcom.co.il www.nofhayarden.com
מ"ל!
לילה במלון
למזמינים עד סוף אדר א' תשע"א
פנה עוד היום!
אירועים 052-3003566 קייטרינג 050-6614815

בס"ד
"פרשת והצלחת"
הסיפור המלא על תכנית הציונית הדתית
עם הרב משה רייס בקריה האקדמית אונו
ביבי וצצי וגבע

תואר ראשון במנהל עסקים (B.A.) בהתמחויות:
חשבונאות (ראיית חשבון), ניתוח מערכות מידע, מימון ושוק ההון, שיווק ופרסום ותואר ראשון במשפטים (LL.B.)

כבר 6 שנים שמצוינות היא חלק בלתי נפרד מאיתנו...
- לא 98..., לא 99... 100% מהסטודנטים למשפטים עברו את מבחני הלשכה!
- נתון מדהים של 100% מהסטודנטים לראיית חשבון שעברו את מבחני המועצה!
- סגל מרצים מהמובילים בארץ, הכולל בין השאר את ירון זליכה, גבריאלה שלו וזוהר גושן
- תכנית מלגות ייחודית תרומת חברת אלביט הדמיה בע"מ (בשליטת מוטי זיסר) ומכון שואה ואמונה "שם עולם" (בסה"כ חולקו השנה כ-100 מלגות)
- ליווי ויחס אישי צמוד של הרב משה רייס (סא"ל במיל'), מנהל התכנית
- לימודים בחברת צעירי/ות הציונות הדתית בכיתות מרווחות (הישיבה בנפרד)
- שיתוף פעולה עם בנק אגוד, הקולט סטונדטים מצטיינים עוד במהלך הלימודים
- לימודים בשעות הערב, המאפשרים שילוב בין עבודה ולימודים

בואו ליום פתוח שיערך בתאריך:
ד' באדר ב' (10.3.11)
יום ה', החל מהשעה 17:15
באולם 10 בקמפוס קרית אונו
דמי רישום מופחתים לנרשמים ביום הפתוח

בשיתוף בנק אגוד

Ono
הקריה האקדמית אונו
Ono Academic College
משנים את פני החברה בישראל

לפרטים: טל' 077-6670125, דוא"ל: einav@ono.ac.il
הקריה האקדמית אונו, רח' צה"ל 104, קרית אונו www.ono.ac.il/datit

שו"ת סלולרי

40 יום האם יש עניין שלא להוציא תינוק מהבית עד שיעברו 40 יום מהלידה? **הרב אליהו:** שום עניין.

מזוזה במרפסת היכן קובעים מזוזה במרפסת גינה? **הרב אליהו:** אם אין נכנסים לבית דרכה כשבאים מבחוץ, קובעים את המזוזה מימין היוצאים.

אכילת אותיות האם מותר לאכול עוגיות בצורת אותיות בשבת? **הרב אליהו:** מותר.

שתייה בדרך שתיתי מים כשהלכתי בדרך והתכוונתי לפטור בברכה את המים שאשתה במשך כל הדרך, האם צריך לברך שנית? **הרב אליהו:** רק אם לא הסחת דעתך מהמים, אך אין זה הגיוני, ולכן כל פעם שתשתה – ברך בתחילה ובסוף.

חלת גוי האם הפרשת חלה על ידי גוי אפשרית? אני עובד במאפייה והמשגיח מזלזל, ולכן העובד הערבי מפריש. **הרב אליהו:** חס ושלום. אין זה מועיל כלל והאוכל אסור. דווח על המשגיח הרשע לרבנות.

תפידנית 1. האם מותר להשתמש בשני הכיסויים של התפידנית [כיסוי הפלסטיק וכיסוי הבד] לאחסון חפצים אחרים? 2. האם מותר להיכנס למקום טינופת כשהתפילין בתוכם? **הרב אליהו:** 1. להניח בתוכם חפצים – תלוי בתנאי שהתנית עליהם בשעת קנייתם. 2. להיכנס למקום טינופת – אם יש חשש שייגנבו אם תשאיר בחוץ – מותר.

סיאנס מה דעת הרב לגבי סיאנס? האם זה אמתי? **הרב אליהו:** ממש אסור. יכול להיות אמתי ויכול להיות סתם משחק.

7 ברכות אם רוצים לצאת מחתונה לפני שבע הברכות, האם צריך לברך שבע ברכות בנפרד? האם אפשר לכוון שלא להצטרף לכולם וכך להיפטר מזימון? **הרב אליהו:** אין אפשרות לברך שבע ברכות בלי חתן וכלה, וגם כוונה לא להצטרף לא פוטרת משבע ברכות. הפתרון למי שממהר – לא לאכול לחם בחתונה.

הצגת נשים האם מנהל אולפנה רשאי לראות את ה'הכתרה' של תלמידותיו שכוללת הצגה בלי שירה? **הרב אליהו:** רק אם זה חשוב לחינוך בהמשך. לא על מנת ליהנות.

החלפת שם אדם שנקרא על שם דודו שטבע, האם ראוי להחליף את שמו? **הרב אליהו:** אפשר להחליף את הכוונה על שם מי הוא נקרא – כך שבמקום להיקרא משה, למשל, על שם דודו, הוא ייקרא על שם משה רבנו.

שמירת נגיעה איפה להתחיל ללמוד על שמירת נגיעה? **הרב אבינר:** מסילת ישרים יא.

שקרי התקשורת האם מותר לספר על שקרי התקשורת כדי שאנשים ייזהרו ולא יאמינו לכל דבר? **הרב אבינר:** כן. זה לשון הרע לתועלת של הצלה.

כסף נוצרי האם כדאי לפרסם על לוח מודעות בישיבה את רשימת הארגונים שמקבלים כסף נוצרי? **הרב אבינר:** חייבים לשאול את ראש הישיבה.

קידוש וצניעות כיצד אני עושה קידוש אם יש נשים בלי כיסוי ראש? **הרב אבינר:** כשהעיניים בסידור.

הסכם ממון האם לעשות הסכם ממון של נישואים? **הרב אבינר:** מותר. אך לא ברור שמועיל.

סכום כתובה איזה סכום לכתוב בכתובה? **הרב אבינר:** זה אישי. אני רושם אלף גרם זהב טהור.

בשר בחלב בטעות שתיתי חלב לפני סיום שש השעות. לברך ברכה אחרונה? **הרב אבינר:** כן.

שידוך האם לגיטימי לא להיפגש עם בחורה בגלל שהיא שמנה או רזה? **הרב אבינר:** לא לגיטימי. היפגש, ואולי תמצא חן בעיניך.

החזרת חפץ קניתי מחשבון והשתמשתי בו שעה. האם אוכל להחליפו בחנות? **הרב אבינר:** בתנאי שתאמר האמת.

שו"ת סמס לרב שמואל על מנת לשפר את השו"ת ונפתח מערך שיזרז את מתן התשובות. מהיום שולחים שאלה לשו"ת במספר 4664 לפתוח במילה 'שאלה'. ואחר כך השאלה.
בלוג שו"ת יומיים ביזאו מאת הרב שלמה אבינר: www.video.maale.org.il

בפיקוח הרה"ג
דב ליאור שליט"א
רב קרית ארבע-חברון
ובהמלצת הרה"ג
שמואל אליהו שליט"א
רב העיר צפת
תפילין חברון
תפילין עם זכות אבות
תפילין מהודרות ואיכותיות
שנכתבו על ידי סופרי סת"ם יר"ש
סמוך למערת המכפלה
להצעת מחיר: 073-2211116
tefilinhebron@gmail.com | www.tefillinhebron.com

האיש שכבש את ההר

יעל מבית הכנסת 'אחדות ישראל'

פרופ' מנחם לוין ז"ל – איש יקר, חבר בית"ר ולוחם אצ"ל, מדען בעל שם עולמי.

אינני עוסקת במדע וגם לא לוחמת אצ"ל אנוכי, היכרותי עם פרופ' לוין ז"ל החלה לפני כשמונה שנים. בבית כנסת קטן בשכונת נחלאות בירושלים – בית הכנסת "אחדות ישראל" ע"ש עולי הגרדום.

שבת בבוקר. שעה 11:00. קידוש. כמנהג המקום, הוותיקים מספרים בזה אחר זה סיפורי נוסטלגיה וגבורה, שאותם הם מקשרים לאקטואליה ולענייני דיומא.

לפתע משתררת דממה. מבין הוותיקים קם לשאת את דבריו פרופ' לוין, הפוצח בנאום מרתק על המצב הפוליטי כיום ועל זכותו של העם היהודי לחיות בארץ ישראל השלמה. מדבריו עולים השמחה, הכאב והקושי של אדם החי את מצב האומה – כל פעולה מדינית-פוליטית שלא הייתה לרוחו גרמה לו למורת רוח ולצער רב שהיו ניכרים בדבריו.

סביבו מצטופפים צעירים ומבוגרים כאחד הישובים מרותקים לדבריו ולאישיותו הכובשת – שילוב של מדען, לוחם, אידיאליסט ואיש רוח – זן נדיר.

כך, מדי שבת בשבתו, במשך שנים.

גם בימיו האחרונים, על אף שכהתה עינו, לא נס ליחו – בלהט ובדבקות שבדבריו אפשר היה לדמיין את הנער הציער בלודז', את חבר בית"ר ופעיל האצ"ל, הממשיך לפעול במסירות למען בניית הארץ.

פרופ' לוין נולד בשנת 1918 וגדל בביאליסטוק. כשמלאו לו 8 שנים, הצטרף לשורות ארגון "בית"ר". בהמשך עבר עם משפחתו ללודז' ושימש סגן מפקד קן בית"ר בלודז' וקצין גליל לודז' ושם גם החל בלימודי הנוער הראשון.

לוין הלך בדרכו של זאב ז'בוטינסקי, סייע לו בארגון הרצאותיו הקוראות ליהודים לעזוב את פולין וראה במילותיו של ז'בוטינסקי **"למות או לכבוש את ההר"** את המנון חייו.

באוקטובר 1937 זכה להגשים את חלומו ולעלות ארצה, אולם **"שמחת העלייה נמהלה בכובד ראש. בהכרה שאינו נוסע לבלות ולא רק ללמוד. אני נוסע על מנת להמשיך את הנס היהודי"** (מתוך ספרו "מגילת מנחם" עמ' 87-88).

עם עלייתו ארצה, החל בלימודיו באוניברסיטה העברית וראה עצמו שליח מן העם היהודי הנותן את אמונו בסטודנטים נפסקו, **לימודיי נקטעו באחת. ספק אם אזכה להשלמם. ועם זאת, אני יודע שנשארתי אני עצמי. רווחי החופשית היא הנכס היקר ביותר שלי ואותה אי אפשר לאסור. מה לי נכסים, תארים ושאר הבלי הלוחם הזה?! אם אין אני לי מי לי, וכשלעצמי הנני עולם מלא"** ("מגילת מנחם" עמ' 118).

לוין נשפט לארבע שנות מאסר עם עבודות פרך. ישב בבית הכלא בירושלים, במחנה המעצר בעתלית, בכלא עכו ובבית הכלא במגידו. עם שחרורו מהכלא בשנת 1942 שב לפעילות באצ"ל.

במקביל השלים את לימודיו באוניברסיטה ובשנת 1947 קיבל תואר דוקטור.

לאחר קום המדינה ושירות בצה"ל, החל פרופ' לוין בפעילות מדעית ענפה – יזם ויניהל את "המכון הישראלי לסיבים", ניהל מחקרים רבים, ביניהם מחקרים חשובים בברום ובננו-טכנולוגיה.

לוין, בעל שם עולמי, שימש פרופ' אורח בכמה אוניברסיטאות בעולם והוזמן להרצות מאות הרצאות באוניברסיטאות, במכוני מקר ובכינסים מדעיים בינלאומיים. גם לאחר שפרש לגמלאות. פרסם 175 חיבורים מדעיים, 20 ספרים מדעיים וספר אוטוביוגרפי, "מגילת מנחם", שפורסם בשנת 2008.

צילום: מיכל גלעדי

בהרצאות שנשא ברחבי העולם הרבה להסביר על זכותו של העם היהודי בארצו, היה חבר הנהלה ומהפעילים הבולטים בארגון "פרופסורים למען חוסן מדיני וכלכלי" ויזם והקים את ארגון "האקדמאים האמריקנים למען עתידה של ישראל" בארה"ב (AAIF), וזאת גם לאחר שאיבד את מאור עיניו בשנים האחרונות ועד יומו האחרון.

שבת בבוקר שעה 11:00. קידוש – בית הכנסת מוכה בתדהמה ובצער לשמע ההודעה על פטירתו.

בן כ-93 שנים במותו. הותיר אישה, שלושה ילדים ונכדים. יהי זכרו ברוך.

תולה בהם את התקוה לעתידה ולמעמדה של האוניברסיטה העברית הראשונה בעולם.

במקביל, הצטרף לשורות האצ"ל והקים, יחד עם שלושה סטודנטים נוספים, מעבדה כימית מחתרתית. ביוני 1939 נתפס ונעצר על ידי הבוחשת הבריטית, עונה ונכלא בצינוק.

בספרו מספר פרופ' לוין על מחשבותיו בימים אלה: **"לא פחדתי ולא חשתי דיכאון, גם לא שמץ של רחמים עצמיים... הייתי שלם עם עצמי לחלוטין. מילאתי את חובתי ואמשיך למלאה. חובה קדושה היא חפה מכל אינטרס עצמי. אדרבה, כל שעשיתי עלול היה להזיק לי, ואכן פגע בי. חיי השגרה שלי נפסקו, לימודיי נקטעו באחת. ספק אם אזכה להשלמם. ועם זאת, אני יודע שנשארתי אני עצמי. רווחי החופשית היא הנכס היקר ביותר שלי ואותה אי אפשר לאסור. מה לי נכסים, תארים ושאר הבלי הלוחם הזה?! אם אין אני לי מי לי, וכשלעצמי הנני עולם מלא"** ("מגילת מנחם" עמ' 118).

לוין שהיה לארבע שנות מאסר עם עבודות פרך. ישב בבית הכלא בירושלים, במחנה המעצר בעתלית, בכלא עכו ובבית הכלא במגידו. עם שחרורו מהכלא בשנת 1942 שב לפעילות באצ"ל.

במקביל השלים את לימודיו באוניברסיטה ובשנת 1947 קיבל תואר דוקטור.

לאחר קום המדינה ושירות בצה"ל, החל פרופ' לוין בפעילות מדעית ענפה – יזם וניהל את "המכון הישראלי לסיבים", ניהל מחקרים רבים, ביניהם מחקרים חשובים בברום ובננו-טכנולוגיה.

לוין, בעל שם עולמי, שימש פרופ' אורח בכמה אוניברסיטאות בעולם והוזמן להרצות מאות הרצאות באוניברסיטאות, במכוני מקר ובכינסים מדעיים בינלאומיים. גם לאחר שפרש לגמלאות. פרסם 175 חיבורים מדעיים, 20 ספרים מדעיים וספר אוטוביוגרפי, "מגילת מנחם", שפורסם בשנת 2008.

בהרצאות שנשא ברחבי העולם הרבה להסביר על זכותו של העם היהודי בארצו, היה חבר הנהלה ומהפעילים הבולטים בארגון "פרופסורים למען חוסן מדיני וכלכלי" ויזם והקים את ארגון "האקדמאים האמריקנים למען עתידה של ישראל" בארה"ב (AAIF), וזאת גם לאחר שאיבד את מאור עיניו בשנים האחרונות ועד יומו האחרון.

שבת בבוקר שעה 11:00. קידוש – בית הכנסת מוכה בתדהמה ובצער לשמע ההודעה על פטירתו.

בן כ-93 שנים במותו. הותיר אישה, שלושה ילדים ונכדים. יהי זכרו ברוך.

שלא אבוא לידי זִקנה לעולם!

הרב מתניה ידיד

הסיפור הבא הוא אמתי בהחלט וקורה מדי בוקר בפיהם של חברים טובים: ילדם בן הארבע־עשרה, כך הם מספרים לי, קם בכל בוקר, משליך את הפיג'מה שלו על הרצפה, הולך לצחצח את שיניו אך לא טורח לנקות את המברשת לאחר הצחצוח. לאחר מכן הוא מכין לו כוס שוקו ומשאיר את הכפית על השיש, את החלב בחוץ, ואת צנצנת השוקולית פתוחה לרווחה. את בגדי יום האתמול הוא משאיר על הכיסא בחדר ואת שלל המערכים שמהם הוא מכין ארוחת בוקר, על השולחן במטבח. הגרוע מכל, כך הם מספרים, שהוא הבטיח, לאחר ששיעבו לו את החדר כדי שיהיה לו מקום גם לחברים, שהוא ישתפר ויסדר ביסודיות את כל הבלגן שהוא משאיר אחריו, אך הכל נשאר אותו הדבר והאם המסכנה צריכה מדי בוקר להרים את הפיג'מה, לשטוף לו את מברשת השיניים ולסדר את המטבח אחרי שהוא הולך.

"הילד שלכם הוא זקן, והוא זקוק לטיפול סיעודי בבית אבות", אמרתי להם – "הוא גדל בלי טיפת אחריות למעשיו, הוא לא מרגיש צורך לנקות אחריו כי הוא יודע שמישהו יעשה זאת. הוא לא יטרח אפילו לשים את הבגדים במקום כי כשהוא יבוא הביתה הוא ימצא אותם מסודרים במקומם. אתם יודעים איפה חיים ככה? בבית אבות במחלקה הסיעודית, שם עושים בשבילך הכל, ההבדל היחיד הוא ששם אין לך האפשרות לעשות וכאן אין לו המוטיבציה, אבל זה באמת הבדל זניח, התוצאה זהה".

לפעמים יש תחושה שכאילו כולנו מזדקנים. לא בגלל הגיל אלא בגלל האופי, חיי הנוחות שלנו הפכו אותנו לאנשים מוגבלי תנועה שקשה להוציא אותם לרחובות. מה יכול לטלטל אותנו? מה יגרום לנו להיאבק ולהתמסר? איפה הימים שהתווכחנו לתוך הלילה בסערת נפש כאילו הכרעות גורליות יימלו ממש בלילה הזה? האם הלהט של תנועת הנוער שייך רק לגילאי 12–17 זזה?

אם ניקח למשל את גיל הסטודנטים, גיל העשרים ומעלה, הרי שאין ספק שזהו כוח אדיר שיכול ליצור מהפכה. האם שם אין תחושה כאילו הזקנו? שאולי בסוף כולנו אנשים קטנים שמתרוצצים להשיג את המחר כיס טוב ונוח שאפשר? כמובן שישנן גם קבוצות שונות הפועלות מתוך אכפתיות, אחת מהן החלה לפעול לאחרונה באוניברסיטת בר-אילן בלי מלגה ובלי תמורה רק להם התגלדות והעשייה. אך מאידך גיסא הרוב הדומם והעסוק לא מתעניין בעשייה החברתית והציבורית. חי את חייו על פי סדר היום האקדמי ולאו דווקא על פי סדר היום הציבורי. זקנה אינה מחלה ואינה גיל אלא אופי חיים. ילדים של חברי הוא זקן בן ארבע־עשרה וישנם צעירים רבים בני שבעים ומעלה. עלינו לבחור אם להזדקן מוקדם או להישאר צעירים לנצח; אם להיות שותפים פעילים בשינוי ובהתחדשות חברתית ורוחנית או לתת לפיג'מה לנחות על הרצפה, למברשת השיניים להישאר מלוכלכת ולחלב להחמיץ לו לאטו.

באחת מתפילותיו הנפלאות של רבי נחמן ביקש תפילות הוא מגלה את הסגולה הגדולה לחיים צעירים ומתחדשים. זוהי תפילה שצריכה להיות על לוח לבנו, מעל מיטתנו בשכבנו ובקומנו, שלא ניפול לידי זקנה חלילה:

"ותרחם עליי ברחמיך הרבים, ותשמרני ותצילני תמיד שלא אפול לידי זקנה לעולם, שלא תהיה בעבודתך זקנה וישנה אצלי לעולם, רק אזכה לחדש עצמי בכל יום ובכל עת ובכל שעה לחדש כנשר נעוריי, להתחיל בכל פעם מחדש".

> לא בגלל הגיל אלא בגלל האופי, חיי הנוחות שלנו הפכו אותנו לאנשים מוגבלי תנועה שקשה להוציא אותם לרחובות. מה יכול לטלטל אותנו? איפה הימים שהתווכחנו לתוך הלילה בסערת נפש כאילו הכרעות גורליות יימלו ממש בלילה הזה?

הכותב הוא ר"מ בישיבת ההסדר בעכו ומרכז רגעיני משפחות וסטודנטים מעגם בני עקיבא וקרן קהילות

ומבשרך לא תתעלם

על שני מקרי הרצח במשפחה השבוע

הרב ברוך אפרתי, רב קהילת 'זית רענן', אפרת

דומה שלא עובר לו שבוע בסדר יומה של מדינת ישראל, ללא רצח או אונס נשים בידי בעליהן. רק בשבוע האחרון נוספו שבעה יתומים עקב רצח אביהם את אמם.

לנשים הנרצחות אין פה, אין דובדים. לא די שנרצחו, הרי שהן גם משעממות אותנו בשתיקתן, דוממות בקברן, ומפריעות בעצם קיומן לסדר היום הסטרילי שלנו. הבה נהיה ישרים עם עצמנו – אנו אדישים ביחס לאסונן של הנשים המוכות. איננו קשובים די, איננו דורשים שינוי בקול רם ובבהירות, שהרי נוח לנו להעביר נושא מאשר לטבוע בים הדיכאון והצער של אותן הנשים.

הנה עוברים להם השבועות והחודשים, שנה ועוד שנה, והארץ לעולם עומדת. ההערכות על מספר הנשים המוכות בישראל כיום הוא למעלה מ-250 אלף, רבע מיליון נשים החיות באימה תמידית מבני זוגן, וסופגות בשקט מכות, לעתים בפני ילדיהן ההמומים. גם המספר הזה הוא כשליש בלבד מהמציאות האמתית. רק כשלושים אחוז מהנשים המוכות מדווחות על מצבן.

העם בימי ישעיה הנביא התמודד עם בעיות רבות, אימומים אסטרטגיים, בעיות כלכליות ועוד. את התנאי לקבלת סייעתא דשמיא למלכות יהודה דאז, הבהיר ישעיה (נח, ו'-ח'): "פַּתֵּחַ חַרְצֻבּוֹת רֶשַׁע, הַתֵּר אֲגֻדּוֹת מוֹטָה... כִּי תִרְאֶה עָרֹם וְכִסִּיתוֹ, וּמִבְּשָׂרְךָ לֹא תִתְעַלָּם. אָז יִבָּקַע כַּשַּׁחַר אוֹרֶךָ, וַאֲרֻכָתְךָ מְהֵרָה תִצְמָח".

כיום, בהיותנו מתמודדים עם בעיות ואיומים על מדינתנו, עלינו להיות קשובים לדברי ישעיה. ההתעלמות הבוטה של חלקים בחברה מההתעללות בנשים, עונה אחד לאחד להגדרת הנביא 'ומבשרך לא תתעלם'. אנו מתעלמים מבשרנו, אנו בוחרים שלא לזכור ולא לשוחח על הכאת נשים ועל רציחתן.

כלי התקשורת אמנם דיווחו על הרציחות, אך הדבר שקע לו לאחר יום בתוך בליל הידיעות הפוליטיות והמסחריות. מתברר שסכסוכים פוליטיים ועליית מניות חשובים בעיני רבים מאתנו יותר משתיקת הנשים המתות.

אנו חוטאים בחטא האדישות, איננו זועקים די אל זעקת המתות, זעקת הנאנסות, זעקת המוכות. דם הנרצחות אשר אין להן מושיע מפעפע בהיכלות של מעלה בפני הקב"ה – "כִּי אִם צָעֹק יִצְעָק אֵלַי שָׁמֹעַ אֶשְׁמַע צַעֲקָתוֹ", ואל לנו להתפלא בבוא עלינו פורענות חלילה.

כמה עצוב המן, אבל וחפרו ראש. למה? אדם אחד לא סימן לו "like"! כולם כורעים ומשתחווים לו, ורק מרדכי מסרב ליפול לרשת החברתית שלו.

הגדרת האדם הקטן היא היותו תלוי בתגובות הזולת, ואבן, המן מסיים את חייו כשהוא – תלוי...

והאיש מרדכי? "כי גדול מרדכי בבית המלך... כי האיש מרדכי הולך וגדול" (אסתר ט', יד). מרדכי גדול מפני שהוא יודע לומר "לא" לרוע.

במדרש תנחומא לפרשתנו מגלים לנו חז"ל כי "האדם – עולם קטן": אמנם קטן, אבל עולם, מלא כוחות ונעלמים, אדירים. בחודש אדר, ה' תובע מאתנו לגלות את כוחותינו האדירים, לדעת להדיר את רגלינו ואת עיניינו מן הרוע. זה, ורק זה, סוד השמחה.

אנחנו דור של עצובים: מעולם לא היו אנשים רבים כל כך המחפשים את האושר בסדנאות המביטחות העצמה, ביטחון עצמי ושמחה. אלא ששורש העצבות נעוץ בתחושת הקטנות שתמציתה במשפט "אני לא שווה", ולכן כל כמה שיראו לאדם את אוצרות חייו, הוא ירגיש ש"כל זה איננו שווה לי".

מה מקורה של תחושת הקטנות? אי-עמידה בניסיונות של צניעות. איך לא להרגיש קטן לאחר שהתלכלכת בבוץ? איך לא להיות מבוהלים לאחר ש"נהנים מסעודתו של אותו רשע?"

לעומת האיש, יוסף הצדיק, כשהוא נתקל בניסיון נורא, הוא ידע להזכיר לעצמו: "אינו גדול בבית הזה ממני... ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת?!" אמנם הרעה – גדולה, אבל אני גדול ממנה! את המילים האלה ממש, אומר רב עמרם חסידא ליצר הרע: "אמנם אתה מאש ואני בשר ודם, אך אני גדול ממך!" (קידושין פ"א, א')

כמה צער היה נחסך לעם ישראל אלמלא נכנע שאול ללחץ החברתי שהופעל עליו והרג את אגג. "הלא אם קטן אתה בעיניך, ראש שבטי ישראל אתה?" אתה גדול, אומר לו שמואל בתוכחה.

בפורים, כולם שמחים דווקא במפלת ויזתא, הקטן שבבנים. איזו שמחה לנצח את הקטנות, לתלות אותה על עץ ו"לגדל מחדש.

הרע גדול אבל אתה גדול ממנו

הרבנית ימימה מזרחי

כמה קל לומר "like" לפוסט, לתגובה, לשיתוף, לשמחה, לעצב, לכעס, לאהבה, לגאווה, לבכי, לחיבוק, לנשיקה, לחיבוק, לנשיקה, לחיבוק, לנשיקה

הערות לדיון

התכנית היא לא השאלה

מוטי קרפל

שאלת האלטרנטיבה נשאלה כידוע לראשונה על ידי שמעון פרס שקרא בקול גדול מעל בימת הכנסת: "מה האלטרנטיבה שלכם?". מאז מכה הימין על חטא כמודה באשמתו כביכול על חוסר יכולתו לעמוד באתגר, מצדיק על רקע זה את הרעות שפקדו אותו, ומנסה שוב ושוב למצוא תשובה לשאלה.

אלא שהעיסוק האובססיבי בשאלה הוא עצמו הבעיה. **שמעון פרס אמנם שאל את השאלה – אך בל נטעה בו, הוא מעולם לא התכוון להקשיב לתשובה.** ותשובות טובות לשאלה עלו גם עלה, תשובות לא מעטות, שכל אחת מהן משרטטת פתרונות טובים יותר מכל התכניות שהוציא השמאל אל הפועל ושהיה ברור מראש לאן הן מוליכות.

הבעיה איננה שלימין אין תכניות. יש באמתחתו כמה וכמה אלטרנטיבות ראויות. הבעיה היא שיש כאלה שדואגים שאף אחד לא יוכל להקשיב להן ולהתייחס אליהן בכובד ראש.

הציבור הישראלי הבין היטב לאן מוביל השמאל. הוא בהחלט מוכן לשמוע הצעות אחרות. זז בדיוק הסיבה שהאליטות של השמאל, שבידן ההגמוניה בחברה הישראלית, עושות הכל כבר כמה עשורים כדי שתכניות כאלה לא יוכלו להיות מובאות לפני הציבור באופן רציני. והפרטים ידועים.

על כן, חברים, אל נא נמשיך להתמקד בהצעת אלטרנטיביות. זהו בדיוק הפח שטמנו לנו שמעון פרס וחבר מרעיו. לא זה מוקד הבעיה. השאלה היא כיצד מונעים מהמיעוט הקטן של השמאל הישראלי להמשיך לשלוט במחשבותיה של אומה שלמה.

האם כל ההבדל הוא במינון?

תגובה לתכניתו של עדי מינץ

אביאל אליצור

בתכנית המדינית שהציע מר עדי מינץ ב'עולם קטן' (גיליון כי תשא) יש כמה יסודות חשובים, אבל גם בעיה רצינית. התכנית הזאת לוקה בחלקיות, בחוסר מוכנות ללכת עד הסוף. התכנית הזאת, בהגדרתה, נועדה לתת תשובה 'יהודית' ישראלית נאה לתפישה השלטת בשיח הישראלי, שלפיה יש לוותר על חלקים מארץ ישראל הנתונים לשליטתנו ולאפשר לבני העם הפלשתיני הקיקיטיבי מידה זו או אחרת של עצמאות בהם, תפישה שהתחילה להתממש בהקמת הרשות הפלשתינית. אבל תכניתו של מר מינץ שונה מתכנית יזמת ז'נבה, תכנית אוסלו ותכנית בר־אילן רק במינון. העיקרון של ויתור על שטחי מולדת והחלת עצמאות פלשתינית בהם חלחל מתוך השיח השמאלני הקיצוני שהשתלט על מדינת ישראל, וגם לתוך תכניתו של מר מינץ. התכנית מציעה, ואני מצטט, כי "ישראל תציג את תביעתה לריבונות על כל שטחי יו"ש אבל תחיל את ריבונותה על כ־62 אחוזים מהשטח". משמעותו של המשפט היפה הזה, שנוסח בסגנון פוליטי חמקמק־משהו, היא "ישראל תוותר על כ־38 אחוזים משטחי יו"ש, שבכל מקרה גרים בהם רק ערבים ואין לנו מה לחפש בהם". מר מינץ מציע להקים בשטחי יו"ש ישות מדינית למחצה בקונפדרציה עם ירדן. בעברית מדוברת קוראים לזה מדינה פלשתינית. גם רצועת עזה, שרק לפני חמש שנים חיו בה יהודים ונעקרו ממנה באכזריות, ברור למר מינץ שתישאר בשליטה פלשתינית. אגב, היהודים הנ"ל ברובם הגדול עוד משוכנים במחנות פליטים והם מוכנים ומזמינים להקים את ביתם מחדש אם וכאשר תוחל עליהם זכות השיבה.

עדי מינץ הולך צעד בכיוון הנכון. כל מה שצריך לשאול הוא למה לא עד הסוף. מר מינץ מודה שהצעד שהוא מציע מצריך מאמץ הסברתי רחב כדי לקבל עליו לגיטימציה בארץ ובעולם. את המאמץ הזה נעשה עד הסוף. נראה לי ש"ארץ ישראל שייכת לעם ישראל ועם ישראל מעוניין להחיל את ריבונותו עליה" זה קו הסברתי הרבה יותר משכנע מאשר "ארץ ישראל שייכת לעם ישראל ולכן עם ישראל תובע ריבונות עליה, אבל הוא לא יספח את כולה, אלא רק את השטחים שחיים בהם יהודים ואת השטחים שהוא צריך כדי להגן על עצמו". אם זה שלך, למה אתה מוכן לוותר על זה?

מדינה יהודית אחת עם מיעוט ערבי

ח"כ ציפי חוטובלי (הליכוד), יו"ר הוועדה לקידום מעמד האישה

שני חלומות סותרים מפעמים בלב עם היושב בציון – הרצון להחזיק בכל שטחי ארץ ישראל, לצד הרצון לחיות במדינה יהודית שאין בה אוכלוסייה ערבית. הדוגלים בחלוקת הארץ אינם כופרים בזכותו של עם ישראל על ארצו אלא טוענים שאי אפשר לקיים מדינה יהודית עם אוכלוסייה פלשתינית שתאיים על זהותה היהודית של מדינת ישראל.

אחרי מלחמת ששת הימים אמר ראש הממשלה דאז לוי אשכול על הרחבת שטחי הארץ ש"הנדוניה טובה אבל אנחנו לא רוצים את הכלה". כולם רוצים את הנדוניה – הארץ, מבלי לקחת אחריות על הכלה – האוכלוסייה הערבית. וככל ששחקנו יותר את האמירה העקרונית שאין לוותר על ארצנו, הפך הרצון להיפרד מהערבים למרכז השאיפה הישראלית, ובא לידי ביטוי במעצע הפוליטי של מפלגות השמאל ואף במצע של 'ישראל ביתנו'.

במשך למעלה מ־40 שנה נמנעו כל ממשלות ישראל מלקבל החלטה בסוגיית יהודה ושומרון. הסיבה המרכזית לכך הייתה החשש להעניק זכויות לאוכלוסייה הערבית. העדר ההחלטה יצר מציאות בעייתית של יחס דו־ערכי כלפי מפעל ההתיישבות. מפעל ההתיישבות צמח והתפתח ל־350 אלף מתיישבים, מבלי שניתן לכך גיבוי חוקי. המפעל הציוני הגדול של יישוב הארץ בחבלי התנ"ך עבר בשל כך תהליך של דה־לגיטימציה.

הגבלות בנייה ולוחמה כלכלית באמצעות חרם על תעשייה ומוצרים מיהודה ושומרון הן רק חלק מתוצרי הלוואי של היחס של מדינת ישראל למפעל ההתיישבות.

נחת המוצא של התכנית היא שעל אדמת ארץ ישראל תיכון רק ישות ריבונית אחת – הישות הלאומית היהודית. הדיון על זכויות המיעוט הערבי צריכות להיבחן כדיון על זכויות פרט ומיעוט, ולא כזכויות לאומיות. ארץ ישראל היא ארצו של העם היהודי, ואין מקום לחלוק את ארצנו.

הטענה המרכזית שצריכה להנחות אותנו היא הטענה המוסרית על זכותנו על הארץ, ואין להסתפק בטיעוני ביטחון.

העובדה שהפלשתינים כבר לא רואים במו"מ את הדרך להגיע להישגים אלא פונים במהלכים חד־צדדיים למועצת הביטחון של האו"ם כדי לקבל הכרה במדינה פלשתינית בגבולות 67', לא מאפשרת לנו להמשיך בסטטוס־קוו ואנו חייבים לייצר תכנית עבודה ישראלית שמדברת על מהלך מדורג של החלת הריבונות הישראלית באופן חד־צדדי על יהודה ושומרון.

1. החלת ריבונות באופן מדורג על שטחי יהודה ושומרון: בשלב הראשון יש להחיל את הריבונות על כל היישובים היהודיים שהוקמו. אי אפשר להחזיר את הגלגל לאחור ולהתעלם מנוכחותם של 350,000 מתיישבים, ולראות בהם אזרחים סוג ב' שעל כל פעולה מוניציפלית נזקקים לאישור שר הביטחון ואלוף הפיקוד.

2. מעמד עדביי יהודה ושומרון ושטחי הרשות הפלשתינית – בשלב השני יש להחיל ריבונות על כל השטחים שבמסגרת הסכמי אוסלו נמסרו לרשות הפלשתינית (שטחי A ו־B), כך שמדינת ישראל תהיה הריבון על כל השטח, ולאפשר תהליך מדורג של אזרוח הפלשתינים לפי מידת הנאמנות שלהם למדינת ישראל כמדינת העם היהודי.

מעמד האוכלוסייה הערבית – 3 קטגוריות:

רעיון זה נכתב לפני שנים בידי חנן פורת, שביסס את הדמוגרפיה על 65 אחוז יהודים ו־35 אחוז פלשתינים, עם ההתנתקות מעזה אין להחשיב עוד מיליון וחצי פלשתינים כחלק מהבעיה הדמוגרפית של מדינת ישראל.

בנוסף, על המדינה להשקיע אמצעים בעידוד הגירה של ערביי יהודה ושומרון למדינות ערב השכנות.

עזה – מדינת ישראל שילמה מחיר כבד במהלך עקירת מתישיבי גוש קטיף, מבלי למנף את המהלך השגוי להראות את תוצאות הנסיגה הישראלית, ולהסיר אחריות מהמתרחש בעזה. על הממשלה להכריז על עזה כעל ישות עוינת לישראל ולהתנתק כלכלית מעזה. כיום קיימת מציאות אבסורדית שבה מדינת ישראל ממשיכה להיחשב אחראית למתרחש ברצועת עזה, וממשיכה להזרים כסף מזומן במאות מיליוני שקלים לשלטון חמאס שממשיך לירות רקטות גראד לערי הדרום.

דווקא בתקופה זו שבה מתרחש תהליך חילופי משטר במצרים, כדאי להפנות את האחריות על השליטה בעזה למצרים.

יצירת עוגנים חוקתיים לשמירת זהותה של מדינת ישראל כמדינה יהודית – חשוב לעגן בחוק יסוד את עיקרי הכרזת מגילת העצמאות וכמו כן את השמירה על סמלי המדינה כסמלי העם היהודי.

התייחסות לתכניות האחרות

התכניות של חבריי עדי מינץ ומשה פייגלין מספקות מכנה משותף מרכזי לתפישת הימין – החלת הריבונות על ההתיישבות היהודית ביהודה ושומרון.

הבעיה המרכזית של תכנית שמטילה אחריות על ירדן ביחס לתושבים הערבים ביהודה ושומרון היא שמדינת ישראל לא יכולה לפעול באופן עצמאי כדי לקדם את התכנית ובהעדר שיתוף פעולה עם ירדן אין אפשרות להציג אופק מדיני לבעיה הפלשתינית.

מאז מלחמת ששת הימים עמדה בזמן הצהרת בלפור היו בארץ ישראל 50 אלף יהודים ו־500 אלף ערבים, הלוחד בלפור אמר אז בפרלמנט הבריטי כשנשאל על היחס של עשירית יהודים מול תשע עשיריות ערבים: "אני רואה באוכלוסייה היהודית שנמצאת כאן ראש גשר לעם היהודי כולו". יש לזכור שבעולם היהודי יש למעלה מ־7 מיליון יהודים שמדינת ישראל היא ביתם, ומי שבאמת רוצה לדאוג לדמוגרפיה במדינת ישראל חייב לדאוג לכך שהעלייה תהיה יעד לאומי. עליית מיליון יהודים מחבר המדינות נראתה כמו חלום רחוק לפני עשרים שנה, והנה הוא התגשם. על המדינה לפעול למימוש הפוטנציאל היהודי בעולם, במתן תמריצי עלייה וזכויות לישראלים שירדו ומבקשים לחזור. מתן זכויות אזרח לפלשתינים צריך להיעשות באופן מבוקר ומדורג לצד העלייה כך שהמיעוט הערבי לא יעלה על 25%.

הנחת המוצא של התכנית היא שעל אדמת ארץ ישראל תיכון רק ישות ריבונית אחת – הישות הלאומית היהודית. הדיון על זכויות המיעוט הערבי צריכות להיבחן כדיון על זכויות פרט ומיעוט, ולא כזכויות לאומיות

עקרונות התכנית

של ח"כ ציפי חוטובלי

הכרה בשורש הסכסוך – הסכסוך אינו על גבולות 67' אלא על עצם קיומה של מדינת ישראל.

מתווה הפתרון:

שלב א': הכרזה על עזה כעל ישות עוינת והפסקת הקשרים הכלכליים.

שלב ב': החלת ריבונות מדורגת על שטחי יהודה ושומרון לצד תהליך מתן אזרחות.

שלב ג': מתן אזרחות מדורג לפי תנאי נאמנות.

שלב ד': עיגון השמירה על זהותה של מדינת ישראל כמדינה יהודית.

תכנית זו מבוססת באופן חלקי על רעיונותיהם של אורי אליצור וחנן פורת

'לעולם לא לירות על אחים'

ראיון עם אורית סטרוק, יו"ר ארגון זכויות האדם ביש"ע

מה שונה באירועי חוות גלעד השבוע מבאירועים קודמים?

"הפעם, בשונה אפילו מהמכתה החמור ביותר עד עתה, אירועי עמונה, הגיעו כוחות הביטחון למאחז כשהם מצוידים ברובים עם קליעי פלסטיק, כשהם מאומנים ומתודרכים מראש להשתמש בהם. עוד לפני שמדברים על ירי שלא לפי הכללים – וגם זה קרה הפעם, כמו ירי לפלג גוף עליון, מטווח אפס, או שלא במצב של סכנת חיים לשוטר – גם אם היו משתמשים בנשק רק לפי ההוראות, עצם החלטה על שימוש בנשק כלפי מתיישבים, אחים, יהודים, זו חציית קו אדום. והכי חמור, לטעמי, הוא שאף אחד מאלו שיזמו ותכננו זאת לא מבין שמדובר בחציית קו. יש גורמים במערכת שבכלל לא קולטים את מהות היחסים בין המתיישבים לצבא, שלא מתייחסים למתיישבים קודם כל כאל אחים ואחים לנשק, הרי אחד מאלו שביתם נהרס הוא חייל בשירות סדיר, כידוע. כשמנונים נשק לעבר אחים זה צומת מסוכן מאוד, וחובה להבהיר לשלטונות שהצעד הזה עלול להביא אותנו אל סף תהום.

"עד עכשיו המחאה באה לידי ביטוי בחסימת צמתים, אבל בכך אין די. צריך לגרום לכנסת ולממשלה להזדעזע, עד כדי שמקבלי ההחלטות יבינו שיש דברים שלא עושים אותם ואפילו לא חושבים עליהם. עד שלא תופנם הזוועה בכך שחייל אז שוטר עברי מכוון נשק לעבר יהודי, איננו רשאים בכלל להירגע".

גם בזה, לדעתך, היה מעורב המשנה לפרקליט המדינה, שי ניצן?

"ברור שלא מדובר באירועי מקומי ומקרי, על שוטר ש'התחרפן' ויירה. זהו מהלך מובנה שבמהלכו נרכשה או יוצרה כמות גדולה של כלי נשק כאלו, והכוחות אומנו להשתמש בהם. ברור שמדובר במהלך שאושר בדרגים הגבוהים והבכירים ביותר".

ומה באשר לראש הממשלה? האם גם נתניהו מעורב במדיניות הירי החדשה?

"איננו יודעת. התחושה שלי, שמעצרת אותי מאוד, היא שהדרגים שהובילו לקבלת ההחלטה הזאת אינם מבינים שמדובר בצעד יוצא דופן שמצריך את עיון הדרג המדיני ואת אישורו, כך שייתכן שהוא באמת לא ידע על כך. מבחינתם הם רק "שיפרו את היכולת המבצעית של הכוחות" או משהו כזה. אבל עכשיו, אחרי שנתניהו הבטיח לחברי הכנסת, בישיבת סיעת הליכוד, לבדוק את האירוע – הנושא מונח לפתחו ואנחנו מצפים ממנו להחלטות ברורות וחד־משמעיות. לא נסכים שהמתיישבים יהיו בשר תותחים ולא ניתן שיגררו אותנו בחזרה לאלטלנה".

חווה אדומה

תגובות לאירועי חוות גלעד:

יו"ר סיעת הבית היהודי, ח"כ אורי אורבך: "המשטרה מתבלבלת בין תפקידה להשליט סדר, לבין היצר של שוטריה להתפרע בחסות החוק. ירי של כדורי פלסטיק על המתיישבים הוא התפרעות חסרת רסן, ואני קורא לשר לביטחון פנים להרגיע את השוטרים האלימים".

ח"כ ציפי חוטובלי (הליכוד): "הממשלה חוזרת על טראומת עמונה שוב בחוות גלעד, כאשר היא נוהגת באלימות כלפי מתיישבים. על ראש הממשלה מוטלת האחריות שלא להתעמר בציבור המתיישבים. הוכחת שליטה באמצעות פינוי יהודים והריסת בתים אסור שתבוא על חשבון חיי אדם או הפרה בוטה של זכויות האדם בקרב המתנחלים. בכוונתי ליזום דיון דחוף בוועדת הפנים".

השר לפיתוח הנגב והגליל סילבן שלום: "מראות הפינוי בחוות גלעד היו קשים ומחייבים בדיקה מעמיקה. על כל הגורמים המעורבים לפעול תוך הידברות על מנת שלא נגיע עוד למצבי קיצון כאלו. יחד עם זאת יש לכבד את החוק למען חיזוק ההתיישבות".

ראש המועצה האזורית שומרון גרשון מסיקה: "הבתים שנהרסו יבנו מחדש, ובאקט היירי אין תושבים נחצו כל הקווים האדומים. אני פונה לשר לביטחון הפנים בדרישה להדיח את נותן הפקודה".

מלשכת שר החוץ אביגדור ליברמן סירבו להגיב.

תגובת האגודה לזכויות האזרח בישראל: "בתקופה האחרונה מגיעים לאגודה לזכויות האזרח דיווחים שונים על שימוש ברובי צבע או בנשק מסוג דומה מול אוכלוסייה אזרחית בעת פיזור הפגנות והתארגנויות. ראוי לבצע בדיקה לגבי התאמתו של השימוש בסוגי הנשק הללו לאירועים שכאלה. זאת בנוסף לחקירות שיש לבצע בתלונות הקונקרטיות בדבר שימוש פסול בכוח ובאלימות מצד אנשי כוחות הביטחון בחוות גלעד.

אנחנו מזמינים את מי שמרגיש שזכויותיו הופרו לפנות לקו החם של האגודה: 700-700-960".

בנוסף 'עולם קטן' הפנה שאלה ללשכת ראש הממשלה בלשון זו: האם ראש הממשלה רואה בהפגלת נשק כלפי מתיישבים, כפי שהתרחש בחוות גלעד השבוע חצויית קו אדום, והאם ובאיזו דרך יפעל למנוע הישנות אירועים מעין אלו בעתיד. לצערנו, עד שעת סגירת הגיליון טרם התקבלה תשובה.

יום פתוח במזמור
ד' אדר ב' תשע"א 10.3.11
דניאל זמיר בהופעה
יום פתוח 17:30 | הופעה 20:30
שלוחה 2
1-800-280-281
www.washington.ac.il/teuda
מאמ"ר
למי שחייו לנגן
קריית המחנך גבעת ושינגטון
עיצוב: מאמ"ר, 1-800-280-281

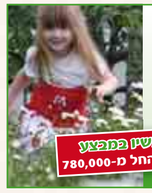

תלוות מעשיות באשקלון...
בעקבות ההצלחה- שלב ב'
לציבור התורני באשקלון!
מול נאות אשקלון. דירות 5,4 חדרים ודירות גן
באזור: • בתי כנסת • גנים ובתי ספר תורניים • מקווה • קופת חולים
• גני שעשועים • חיי קהילה עשירים ומגוונים • ועוד...
ועכשיו במבצע
דירות החל מ-780,000
לפרטים: שושי ביטון: 052-8747474 • 077-7100613 • www.orashk.org

בס"ד
מכון בניין התורה שמח להזמין את הציבור לערב השקה
לרגל פרסום הכרך הרביעי בסדרה מאמרי ליבה במשמנת הרב קוק:
60 ש"ח
טללי אורות
מסע אל ההיגיון הפנימי
של עולם המצוות
הערב יתקיים בישיבה לבוגרי צבא ביישוב עלי (באולם הכנסים)
ביום רביעי ג' באדר ב' (9.3)
בתוכנית:
19:30 התכנסות וכיבוד קל
20:00 דברי פתיחה וברכה:
נתנאל אלישיב,
עורך הסדרה והמו"ל
20:15 "טעמי המצוות במשנת הרב קוק"
הרב חגי לונדין,
מחבר הספר
21:00 רב שיח בנושא:
"הפצת משנתו של הרב קוק בימינו"
בהשתתפות:
הרב חגי לונדין
עו"ד אביחי בוארון,
מנכ"ל תנועת מעייני הישועה
ד"ר ברוך כהנא,
מרכז הוטנברג לפסיכולוגיה יהודית,
מכללת יעקב הרצוג
מנחה: נתנאל אלישיב.
הכניסה חופשית
לשמור לך מקום? כתוב אלינו ל info@binyanhatorah.com
65 ש"ח
חיכינו לספר הזה הרבה זמן, וניכר שהושקעה בו עבודה יסודית רבה, הוא מקיף את כל חלקי החיים בצבא, חיילים ומפקדים. מינקות ועד בחרות, מהמלש"ב ועד המילואים. תודה רבה!
(מכון לאור)
קצין בחטיבת גולני
ועכשיו מבצע מיוחד
לרגל הגיוס הקרוב:
הזמן ספר עבור מתגייס
ונשלח אותו אליו עם ברכה אישית ממך,
ללא תוספת תשלום!
(אפשרי רק בהזמנה טלפונית)
הנחות ומבצעים בהזמנה ישירה
ממכון בניין התורה
בגלל העומק • בגלל הבהירות • בגלל השירות
02-994-4141
www.binyanhatorah.com
בניין התורה

"מחויב אדם לחשוב
על עם ישראל,
לדאוג לכלל ישראל
ולהיות ערב לגורלו"
(הרמ"צ נריה זצ"ל)
לאורו נלך
מרכז חינוכי להתנדבות
לזכרו של הרב צבי יהודה קוק זצ"ל
כמה טוב לעשות טוב
במלאת י"ג שנים לארגון "לאורו נלך"- מרכז חינוכי להתנדבות,
הננו מתכבדים להזמינכם לאירוע הצדעה לאלפי המתנדבים.
מופע הצדעה מרכזי
'תקיים אי"ה ביום רביעי ז' אדר ב' (23.3.11)
באולם וואהל סנטר (ליד אוני' בר אילן)
בשעה 19:15

במעמד:
שר החינוך, חה"כ גדעון סער
אורחי הכבוד:
הרבנית רחל נריה
מר צבי וגב' ציפי כץ
הגב' שרה שמש
חברי כנסת, אישי ציבור,
מפקחים, אנשי חינוך ומתנדבים.
מופע אמנותי עמיר בניון ולהקתו
מנחה: ישי לפידות
נשמח לראותכם
צבי צויבל
מנכ"ל "מפעלות"
ניסן סלומינסקי
ח"כ לשעבר
"הבית היהודי"
בני ווהרצמן
מנכ"ל "לאורו נלך"
האירוע מיועד למתנדבות "לאורו נלך" | הזמנת כרטיסים באמצעות רכזי התכנית
מפעלות
הציונות הדתית
מרכז
מעגלי תקווה

חדש!
דף יומי
דפי לימוד יומיים לגברים ולנשים
כל יום דף חדש אצלכם!
8 דקות לימוד ביום - מתנה לכל החיים
פרטים באתר www.TafYomi.co.il

הסיוע האמריקאי

חלקם מתגייס ממש בעוד שבועיים, אחרי שעלו לבדם לארץ ישראל עם המון אידיאלים ורצון לתרום לעם ישראל ולארץ ישראל באהבה ובמסירות גדולה ● ליד שולחן קטן הצטופפה החבורה המיוחדת מישיבת שעלבים, בחורים מקסימים בעלי מבטא אמריקאי ועברית מדוברת, וסיפרו לאודליה מימון על המסירות, על הקשיים, ועל האמונה הגדולה בדרך שבחרו ● שיחה מרגשת עם שבעה בחורים, שעזבו משפחות חמות, בתים גדולים ותרבות מוכרת ובאו אל הלא נודע, עם אמירות גדולות ופשוטות שחלקנו אולי קצת הספיק לשכוח

אודליה מימון

בישיבת ההסדר שעלבים קיימת תכנית מיוחדת המיועדת לבחורים אמריקאים. במסגרת התכנית מגיעים בכל שנה כ־50 בחורים מארה"ב ומהתפוצות ללמוד בישיבה לשנה או לשנתיים. מעטים מהם אף מתגייסים לצבא ומעטים עוד יותר מחליטים לעלות לארץ ולהשתקע בה.

הרב יחזקאל יעקבסון והרב אריה הנדלר, ראשי הישיבה, ומנהל תכנית בני חו"ל הרב אריה וקסמן, מנהלים את התכנית ביד רמה, ומהם יונקים הבחורים את ההדרכה הרוחנית והמחשבתית.

לביא שמעון, אברך בישיבת שעלבים, מדריך ומכוון את הבחורים שנשארו ללמוד שנה ב' בישיבה ומתכננים להתגייס לצבא: "הבחורים האלו צמאים ללמוד ולדעת על תורת ארץ ישראל ועל עם ישראל", מתאר לביא. "במסגרת הדרכתי את הבחורים, אני מקיים עמם שיעורים בנושאי ארץ ישראל, זהות יהודית, מידות, אמונה וציונות, ואני יכול לומר שלפעמים נדמה שהם מלאי ערכים ואידיאלים שחלקנו לפעמים שוכח בגלל השגרה".

נפגשנו עם יעקב ועם ג'ף (שכבר הספיקו לשרת בצבא ולהשתחרר), ועם הושע, אריה, עקיבא, קובי, טל וברני – כולם הגיעו ארצה כדי ללמוד שנה בשעלבים ולחזור לאמריקה, אך לבסוף נשארו לשנה נוספת בישיבה ועוד יותר מכך – התנדבו להישאר בארץ ולשרת בצבא הגנה לישראל.

מה גרם לכם להחליט להישאר בארץ ולא לחזור בחזרה כמתוכנן?

"בתיכון גדלתי על ערכים של ציונות וחשיבות ארץ ישראל", מספר יעקב. "ממוך זה היה לי רצון לבוא לארץ לשנת ישיבה ולאחר מכן לחזור הביתה. בפועל, ככל שעברו הימים הרגשתי שאני רוצה להישאר כאן. גיליתי שאני שמח כאן, טוב לי. ככל שהתקרב התאריך שבו הייתי צריך לחזור לאמריקה הרגשתי שאם אני חוזר, כבר לא אהיה שמח. הבנתי שזאת הארץ שלי ופה אני רוצה להישאר".

> "על כל הישראלים מוטלת החובה להתגייס לצבא. לעומת זאת, עלינו, היהודים שגרים בחו"ל, אין שום חובה כזו, ואני מרגיש שזה לא הוגן"

יעקב שירת בהנדסה קרבית ונלחם ב"בעופרת יצוקה". הוא משמש כיום בתפקיד המדריך האחראי על פנימיית הבחורים האמריקאים בישיבה, בנוסף הוא מלמד את הבחורים עברית על מנת שיוכלו לתקשר טוב יותר עם הישראלים. לפני כחודש התארס ואת ביתו החדש הוא מתכנן בעז"ה לבנות כאן, בארץ ישראל. מזל טוב!

נמאס ממצעדי תמיכה

הושע, בן 19, נמצא בשנה השנייה ללימודיו בישיבה והוא מתגייס בגיוס הקרוב לגולני. "מאז שאני ילד, פעם בשנה מתקיים אצלנו בניו־יורק מצעד תמיכה בארץ ישראל. כל המשפחה שלי מצטרפת למצעד בגאווה רבה, אך בכך, פחות או יותר, מסתיים הקשר עם ארץ ישראל", מתאר הושע בחצי חיוך. "אחרי כמה חודשים פה בשיבה הבנתי שאני רוצה קשר אמתי עם ארץ ישראל, ולא רק מצעד תמיכה בחו"ל והנפת דגל ישראל פעם בשנה...".

גם עקיבא, בחור עדין ושקט, מתגייס בעוד זמן קצר לגולני. "למדתי בתיכון חרדי, לא ציוני, אך ההורים שלי הם ציונים בהשקפתם. בסוף התיכון חשבתי יחד עם הוריי שכדאי ללכת לשנה ללמוד בישיבה בארץ ישראל. בשיעור א' למדתי אצל הרב ליבוז, והוא פתח לי את העיניים. הוא דיבר על מעלת ארץ ישראל ועם ישראל והרגשתי שגיליתי אמת גדולה. הרגשתי שאני מוכרח להתגייס ובעז"ה גם לעלות ולגור בארץ ישראל".

טל לעומתם אומר כי "לעלות לארץ זה היה ברור, זה רק היה שאלה של מתי". טל נולד וגדל כל חייו בארה"ב, אלא שהוריו הם ישראלים שירדו לגור באמריקה. "לאורך השנים באנו לבקר בארץ, וככל שגדלתי גדל בי הרצון לעלות בחזרה ולגור פה". קשה להאמין שטל הוא אמריקאי, הוא מדבר עברית שוטפת במבטא ישראלי, וגם המראה שלו נראה ישראלי לגמרי. טל מרוצה מהרושם הזה. "תודה רבה על המחמאה, אני שמח וגאה להיראות ישראלי".

כל הבחורים עלו לארץ בסיוע של ארגון "נפש בנפש", שפועל לצמצום המכשולים הכלכליים, המקצועיים, הלוגיסטיים והחברתיים שעמם מתמודדים העולים.

איך ההורים מגיבים? זה נשמע מאוד לא קל.

"ההורים שלי בסך הכל תומכים", מספר ג'ף. "לעומתם, סבא וסבתא שלי לא מבינים איך אני עוזב את אמריקה, 'ארץ החיים הטובים', ועובר לגור בארץ". ג'ף שירת בצנחנים והשתחרר לפני זמן קצר. אי"ה ביום ירושלים הקרוב הוא מתחתן. את ביתו הוא יקים בקיבוץ שעלבים, ליד הישיבה.

מזל טוב גם לך, ג'ף.

אריה עלה מלונג־איילנד לפני שנתיים, אבל רק לפני כחצי שנה זה הפך רשמי, כשהוציא תעודת זהות ישראלית. "ההורים שלי עדדו אותי להוציא תעודת זהות ישראלית, כחולה", הוא מחייך. "הם ציונים מאוד ועושים הרבה למען ארץ ישראל – תורמים כסף למדינה, שולחים אוכל לחיילים בצבא, כך שהוריי תומכים בי על ההחלטה הזאת".

לעומתם, שאר הבחורים מספרים על קושי גדול מאוד מול ההורים.

"אבא שלי אמר לי מראש – לשנה אחת בלבד! כשהחלטתי להישאר זה היה קשה מאוד", מספר הושע. "אמא שלי בכתה, אבא שלי לא הסכים, גם אני בכיתי, היה לא פשוט לכולם".

עקיבא מזדהה עם הושע ואומר "להורים שלי עד היום זה מאוד קשה, ואני מבין אותם. אבל אני מרגיש שיש כאן

> "המפקד נתן פקודה ולא הבנתי את דבריו. המפקד כמובן התעצבן. תוך כדי הכעס שלו על החוצפה שלי, ניסיתי להסביר לו שאני פשוט לא מבין אותו..."

אמת גדולה ואני רוצה להתגייס למח"ל (=מתנדבי חוץ לארץ)".

ברני, גם הוא מתגייס בקרוב, לא נמצא אתנו במפגש, הוא נסע לארה"ב לבקר את הוריו לפני גיוסו לצבא. עקיבא, חברו הטוב של ברני, מזכיר אותו: "ברני הוא בן יחיד. ההורים שלו מאוד התנגדו לכך שיישאר בארץ, והם לא הסכימו לחתום לו על קשתו לשרת בשירות קרבי למרות זאת החליט ברני להישאר בארץ ולשרת במודיעין". ג'ף מוסיף: "ברני הוא אידיאליסט אמתי. כשאנשים ישראלים שומעים שהתנדבתי לשרת בקרבי הם מאוד מעריכים ונותנים לי כבוד גדול. ברני לעומת זאת מתגייס למודיעין, להיות "ג'ובניק" זה תפקיד שהחברה הישראלית פחות מעריכה, פחות נותנת לו כבוד. אבל לברני זה לא משנה, הוא רוצה לתרום לצבא – בשביל המצווה. הוא מתגייס לצבא נטו בשביל לתרום לעם ישראל ולמדינת ישראל". הם מספרים בהתרגשות כי בעקבות החלטתו של ברני לשרת בצבא ולעלות לארץ, החליטו גם הוריו לעלות לארץ ולהשתקע כאן.

לכם לא קשה? להיות רחוקים מהמשפחה, להתמודד עם השפה ועם התרבות השונה.

"זה בהחלט קשה", אומר הושע, "אני מתגעגע להורים ולמשפחה, אבל אני יודע שהאמונה והאמת הזאת חשובים לי מאוד".

לכל הבחורים ישנה משפחה מאמצת בארץ. "המשפחות מקסימות, דואגת וחמות, אבל אין ספק שזה שונה כאשר זו לא המשפחה המקורית שלך", הם אומרים.

"תגיד, אתה לא מבין עברית?"

בהקשר הזה ג'ף מספר על כמה חוויות משירותו הצבאי: "בצבא אתה חייל כמו כולם, אין הנחות. להיות חייל בצבא זה כידוע לא קל לאף אחד, אבל נראה לי שלהיות אמריקאי, דובר שפה זרה, זה עלול להציב עוד כמה קשיים. אני זוכר פעם אחת שהמפקד נתן פקודה ולא הבנתי את דבריו, אז לא ביצעתי את הפקודה. המפקד כמובן התעצבן עלי ורצה להעניש אותי. תוך כדי הכעס שלו על החוצפה שלי, ניסיתי להסביר לו שאני פשוט לא מבין אותו..." ג'ף צוחק ומוסיף בנימה רצינית: "לפעמים החבר'ה זורקים הערות כמו 'כמה כיף להיות חייל בחדר, לצאת לימי כיף, לקבל צ'יפרים מדי פעם', אבל אני תמיד מנסה להסביר שברור שהייתי מוכן לוותר על כל הזכויות וימי הכיף ורק שתהיה לי פה משפחה", אומר ג'ף בנימה של כאב.

מה בכל זאת נותן לכם את המוטיבציה להתמודד עם הקשיים האלה?

הם מחייכים למשמע השאלה ונדמה שהנושא הזה מבחינתם הכי טריוויאלי ומובן. "בשביל הרבה אמריקאים ישראל זה רעיון, זה עניין חשוב, אך זה לא ממש מקום. קוראים עליו, מתפללים עליו, תורמים לשם ואפילו מבקרים. אבל לגור? זה כבר לא בא בחשבון. זו מעין אידיאולוגיה שאיננה מעשית. אני החלטתי להפוך את האידיאולוגיה למעשה!" אומר טל בפשטות.

ג'ף מרחיב: "על כל הישראלים מוטלת החובה להתגייס לצבא. לעומת זאת, עלינו, היהודים שגרים בחו"ל, אין שום חובה כזו, ואני מרגיש שזה לא הוגן! להגן על עם ישראל זו מצווה, וכמו שאני מניח תפילין ושומר שבת – כך אני צריך גם לגור בארץ ולהגן עליה. 2,000 שנה לא הייתה לנו מדינה להגן עליה, וכיום סוף סוף יש לנו הזכות לקיים את המצווה האזאת", אומר ג'ף בהתלהבות כנה. "זה כמובן לא משנה היכן אני גר, אני רוצה וצריך לקיים את המצווה".

עקיבא: "בחו"ל ישנה תחושה שמה שהכי חשוב בחיים זה עבודה, כסף והמהות זה תורה. זה קיום דבר ה'!" כל החברים מתעוררים לנוכח דבריו ומספרים כי עקיבא בעצמו התקבל כבר ללימודי מנהל עסקים באוניברסיטה יוקרתית בקנדה. אף על פי כן, ומתוך מסירות גדולה, הוא החליט לעזוב את הכל, לשרת בצה"ל ו"לעשות עלייה".

"אין לנו ארץ אחרת", אומר קובי בדבקות, משפט שלרובנו נשמע קצת תמים ושחוק – "זה ברור שאנחנו צריכים להיות פה, לשרת פה, לגור פה. אפילו אם אתה יהודי עיניי חזק בחו"ל, כשאתה גר בארץ, אתה יהודי כמו שצריך!"

"צבא זה דאורייתא", מסכם אריה, "לא תעמוד על דם דעך', כולנו מחויבים לתרום למען הגנת המדינה. זה ברור ופשוט לכולנו. ארץ ישראל היא מדינת היהודים, 'ארץ אשר ה' אלוקיך דורש אותה תמיד עיני ה' אלוקיך בה', וממילא פה אנחנו רוצים לגור".

עקיבא מבקש לנצל את ההזדמנות להודות לאנשים בשעלבים: "אני מרגיש שאני חייב לומר תודה לאריה יורבצקי, מזכיר הישיבה, שעזור לנו מאוד בכל דבר שאנחנו צריכים. אני רוצה להודות ללביא, המדריך המסור שלנו. הוא משקיע בנו שעות רבות ומכין אותנו לשירות הצבאי. לביא אף מלמד אותנו שירי ארץ ישראל, כדי שנוכל להתחבר לתרבות ולמורשת הישראלית".

החבר'ה מחייכים ופותחים בביצוע חי: "ירושלים של זהב, ושל נחושת ושל אור...". הושע מציין כי השיר שריגש אותו יותר מכולם הוא "בלדה לחובש", אריה מחייך ומוסיף "וגם השיר 'גולני שלי'..." והם שוב שרים וצוחקים "גולני, גולני שלי..."

"לבחורים האלה ישנה מסירות נפש אמתית", אומר לי לביא מחוץ למפגש. "הם משרתים מכל הלב, ועובדה היא שפעמים רבות הם זוכים לקבל את אות החייל המצטיין".

הם מודים לי בסוף המפגש ואני חשה אי־נוחות... נדמה לי שאני שצריכה להודות להם על הדברים העצמתיים והמשמעותיים שהם הותירו בי.

ישמור ה' צאתם ובואם מעתה ועד עולם.

> "בחו"ל ישנה תחושה שמה שהכי חשוב בחיים זה עבודה, כסף ואוניברסיטה טובה. כאן הממהות זה לא כסף, הממהות זה תורה. זה קיום דבר ה'"

100 סיבות למה לעלות לארץ

טל אברהמי

1. If you're Jewish, this is your home. Period.

2. 9 out of 10 times, this is where Hashem wants you to be.
3. Israel is the promised land, and is where the Geula will come from.
4. Israel is the only place in the world where you will find a picture of a father learning with his son on the back of a cereal box.
5. Israel is the only place in the world where you don't have to pay for some buses on Motzei Shabbos because they know you don't have money on you.
6. Israel is the only place in the world that has signs on top of barber shops which read "Get a haircut and fulfill 16 mitvot d'oraita!"
7. Israel is the only country in the world where no one stares at someone like he fell off the moon when he's putting on tefillin.
8. The view is breathtaking virtually everywhere.
9. More foods in Israel have the appropriate bracha written on the back of their package than anywhere else.
10. Choko in a bag.
11. Petel truck. 'Nuff said.
12. Shuks.
13. Israel is the only place where people who don't know you will call you "tzadik" instead of "sir".
14. The kotel.
15. Israeli bus drivers are awesome.
16. Jewish education is free and generally better than in other places.
17. Israel is the only country that has a national language (hebrew) with which one can construct full sentences in lashon hakodesh, even if it's usually incidental.
18. Israel is the only place where chilonim will wish you a sincere "shabbat shalom".
19. Israeli cab drivers are hilarious.
20. Israel is the only place in the world where you can read tanach while looking at most of the places you read about.
21. If you're 18 and healthy, u get a gun.
22. Halloween is virtually unheard of in Israel.
23. Christmas is pretty much non–existent.
24. Israel is the only country that sounds sirens every Friday afternoon so that everyone knows Shabbat Kodesh is coming.
25. Israel is the only country in which over 80 percent of the Jewish population has a pesach seder.
26. Israel is the only country in which over 80 percent of the Jewish population fasts on yom kippur.
27. Israel is the only country in which the majority of the population is Jewish.
28. More gedolim live in Israel than in any other country.
29. Israel is the only place where you will see a chayelet wearing a snood and madim at the same time.
30. Schawarma. Mmmmmmm.
31. One day yom tovs.
32. Lag BaOmer in Meiron.
33. More tzadakim are buried in Israel than in any other country.
34. Many mitzvot can only be fulfilled in Eretz Yisrael.
35. Mitvos obtain more schar in Eretz Yisrael than in chutz laaretz.
36. The Kineret.
37. The Dead Sea.
38. Sufganyot are cheap and awesome.
39. Channukah in the old city of Yerushalayim. No point in describing it. I won't succeed.
40. You can watch shiurim on cable TV.
41. The radios play chagim songs.
42. Streets are named after gedolim rather than Indian tribes.
43. There are no cities in Israel that don't have a shul.
44. Instead of airports/train stations, etc. having "chapels", they have shuls, often with continual minyanim.
45. Chabad has tefillin stands all over.
46. Political correctness doesn't really exist in Israel.
47. There's a mezuza in nearly every doorway.
48. There's birkat kohanim every day.
49. People call each other "achi".
50. The avot are buried in Israel.
51. The imahot are buried in Israel.
52. A myriad of maamarei chazal indicate that living in eretz yisrael is ideal.
53. Falafel. Awesome, awesome falafel.
54. The shirei moledet are beautiful and inspiring.
55. Fruits in Israel taste better. Not kidding.
56. Security employs the usage of personal profiling (I'm not a racist, just a practical sophist who's more interested in logic than what looks good).
57. Borekas: Potato, Cheese, Spinach, Meat. Just think of all the different varieties!
58. Sefarim are cheaper in Israel.
59. Israel is the only country that has more Kosher restaurants than non–Kosher ones.
60. There are more Yeshivot here than in any other country.
61. Israel is the only country with an army that serves exclusively kosher food.
62. There are very few atheists living in Israel.
63. Israel is the only country with "hareidi" radio stations.
64. Everyone in Israel can pronounce the words "chanukah", "chaim" and "pesach".
65. Israel is responsible for a plethora of technological advancements.
66. Israel became a fully developed country in under 60 years despite constant wars instigated by neighboring countries.
67. Israel's existence is perpetuated by strange phenomena that are nothing short of miraculous.
68. "Beezrat hashem" ("with God's help") is a phrase which is frequently used, even by chilonim.
69. Public transportation is remarkably efficient (and inexpensive) in Israel.
70. Most poskim hold that it is a chiyuv to live here.
71. Israel is intrinsically holier than any other place on Earth.
72. Vacations to Europe cost far less.
73. Everyone in Israel is aware of the concept of "shomer negiah". Some may not appreciate the fact that you won't shake their hand, but you'll never have to explain yourself.
74. Nearly everyone in Israel who is over 18 knows how to use a gun. Don't mess.
75. On yom hazikaron and yom hashoah, the entire country stops completely for two minutes for silent contemplation.
76. Israel has more shtiebels than any other country. Got minyan?
77. Crazy chabadnicks are funny. Gotta luv em.
78. The country (and Nefesh B'Nefesh) give you money for making Aliyah.
79. The political power will never expel the Jews from Israel. That's the first time we can absolutely, positively guarantee that a country won't kick out its Jews since Bait Sheni.
80. There is a very good chance that one of your neighbors is actually a war hero. Or a mossad agent.
81. Benching. If you don't get this, go eat bread and bench. It should become blindingly obvious.
82. Davening. See number 83.
83. Hummus and tehini are as common in Israel as ketchup and mustard are in the states.
84. Random old sefaradi/temani Jews that aren't wearing a kippa, yet know tanach more or less by heart. It's mindblowing.
85. Since the majority of the population is Jewish, the chances of a chiloni (or a someone who goes off the derech chas v'shalom) having non–Jewish kids are statistically far lower than anywhere else.
86. Hatikvah is far better than the Star Spangled Banner, La Marseillaise, God Save the Queen, Fratelli d'Italia, Marcha Real, or any of the other national anthems that I've heard of.
87. Israel is generally not as cold as other countries.
88. Israel is the only country (to the best of my knowledge) that encourages immigration.
89. Your making Aliyah contributes to klal Yisrael by simple virtue of your presence in Israel.
90. Instead of having to pay to come to the Jewish homeland, you have to pay to leave it.
91. Tefillot are more mekubalot in Eretz Yisrael than in chutz laaretz.
92. No matter where you are in Israel, you are never more than a 5 hour drive to Yerushalayim/the Kotel. Beats a 10 hour plane ride.
93. The four "holy cities": Yerushalayim, Tzfat, Teveriah, and Chevron.
94. Buses in Israel post the words "חג שמח" during the chagim.
95. 7 year olds take public buses without having to worry that someone will kidnap them. Who says New York is safer than Israel?
96. Formality is not nearly as rigid.
97. Hospitals in Israel operate within the confines of halacha.
98. If you're Jewish, why on earth would you want to live anywhere other than the land that Hashem gave you?

100.

תכנית עוז ואמונה נוקדים
בוגר צבא, מכינה או ישיבת הסדר!
הצטרף לחבורת הלומדים במכינה "מגן שאול".
בהנחיית מיטב הרבנים בתנאים מעולים ובאווירה יחודית.
אפשרות לשילוב לימודים במכון לב או לימודי חיונך לתואר B.Ed.
מלגת לימודים מלאה | לחודקים תנאי פנימייה | לנשואים מלגת קיום אפשרות לנסיעה | 7 דקות נסיעה מירושלים
לפרטים והרשמה: ראש התוכנית הרב רובי: 052-5208552
מישרד: 02-9965150 יצחק נתנאל 052-7028064

בס"ד
יגעת ומצאת
בוגר כיתה ט' המחפש שינוי
לשנת הלימודים תשע"ב
פותחת הרשמה לכיתה י'
הישיבה התיכונית נצרת עילית
בישיבה יחס אישי המאפשר לימוד באופן המיוחד לך, שילוב תורה ועבודה מתוך בחירה, אחריות ושאיפה מתמדת להתקדמות!
תאמין!
משרד 072-2829002, 050-8684200
דוא"ל nazrat@mesharim.org

בס"ד
תיכון ואקדמיה
תיכון ממ"ד לבנות "מעלה" ע"ש יהונתן ז'בוטינסקי
ההרשמה ל"תיכון ואקדמיה" בעיצומה!
להקת מחול | בגרות מורחבת | רפואה | פעילות חברתית מגוונת | בית מדרש | אומנות | תקשורת | שירה ומקהלה | לימודים אקדמיים
• ערב היכרות בביה"ס ביום שלישי ב' אדר ב' (8/3) בשעה 19:00, מפגש עם הצוות החינוכי ותלמידות.
• יום פתוח בביה"ס ביום רביעי ג' אדר ב' (9/3) בשעה 9:30 בבוקר. בשעה 10:30 הרצאה של הרבנית "ימימה מזרחי" על חודש אדר.
• יום ראיונות - יום שישי ה' אדר ב' (11/3) בשעה 9:00 בביה"ס.
זה יתכן זה אפשרי...
תלמידות כיתה י"א סיימו בהצלחה את סמסטר א' לתואר ראשון (B.A.) במנהל עסקים
נקבל פניכם בשמחה
לפרטים והרשמה: רח' לוחמי הגטאות 7, הגבעה הצרפתית 052-3821283, 02-5819551

בסרט הזה עוד לא הייתם!
"בתרי עברי דנהרא"
סרטן של בוגרות ההתמחות לתקשורת במכללת אורות ישראל
הצצה מרתקת ומורכבת לעולמם של תלמידי ובוגרי חילוני העומדים להנישא. על אמונה, על קשיים, על אהבה ועל מה שביניהם.
אירוע ההשקה ייערך ביום שלישי, ב' באדר ב' (8 במרץ), בשעה 19:00
באודיטוריום מכללת אורות ישראל, קמפוס אלקנה
דברי ברכה: הרב פרופ' נריה גוטל, נשיא המכללה
הרב ראובן קרוגר, מנכ"ל "לקראת שליחות"
טליה פיש, במאית הסרט
בעקבות הקרנת הסרט ייערך דיון:
הממד ההלכתי: הרב יעקב אריאל, רבה של רמת גן ומרצה במכללה
הממד החינוכי: הרב יונה גודמן, ראש תחום חינוך אמוני במכללה
הממד הקולנועי: מר מולי קימל, מראה בהתמחות לתקשורת במכללה
לאחר מכן ייערך שו"ת עם הקהל.
מנחה: הרב יוחנן פריד.
המכללה התורנית האקדמית לחינוך
מכללת אורות ישראל
מיסודן של מכללת מרשת יעקב ומכללת אורות ישראל אלקנה

ארץ הצבי
חטיבת הביניים לבנים
צביה
רשת צביה נעים מודיעה על:
פתיחת הרשמה לכיתה ז' תורנית
במסגרת יחודית ליד חטיבת הביניים לבנים של בית-ספר ארץ הצבי, גילה ירושלים.
הכיתה מיועדת למספר מצומצם של תלמידים ותנוהל תוך חשיבה ושיח חינוכי עם ההורים, בליווי ומיקוד הרשת
מאפייני הכיתה:
• משך יום הלימודים מהשעה 8:00 עד 14:30
• אכשרות להעשרה אישית, החל מהשעה 14:30
• בתוב הקבוצות, הלימוד יתבצע בקבוצות קטנות על-מנת לתת מענה פרטני תלם.
• לרשות התלמידים יעמוד סרתב חוויתי המנתן מענה רגשי: באמצעות תרפיות מגוונות: כגון אומנות, מוסיקה, בעלי חיים ודרמה.
• פעילות חברתית ענפה.
ההתאמה לכיתה תתבצע על-פי מבדקי הקבלה.
ליצירת קשר:
משרד: 02-6763580
קטי מירב - יועצת החטיבה: 054-4891504
ענת: 050-3121931
לשיחה הרשמה בעדיפות ירושלים ניתן להסתייע בנו:
02-6482778 פקס להעביר פקס לרישום
עם שם התלמיד, מס' זהות ובקשות השיבו

בשער המלך
כנס נשים מרתק
יתקיים בעיה"ק ביום שני ח' באדר ב' באולם בית הכנסת ישורון
ירח' המלך גיורא 144 ירושלים
פתיחת שערים ורישום: 19:00
בתכנית:
הרב שמואל אליהו שליט"א
הרבנית ימימה מזרחי
יחד על במה אחת באיחוד מוזיקלי מרגש
אודהליה ברלין ומיקה קרני
בליווי הרכב נשים וזקאלי
בסוף הערב
הרקדה עם אודהליה ברלין והתזמורת
עלות כניסה: 40 ש"ח
והנחה לקבוצות בתיאום מראש
בערב יוקדשו תפילות מיוחדות לגאולה
לפרטים: 0525440173
www.ezratnashim.co.il
נהול מוזיקלי: אודהליה ברלין
"יעדות נשים"

סוף סוף! הופיע מדריך הכשרות הידידותי והנוח לשימוש
"ואכלת ושבעת"
*שני פרקים לדוגמא בהלכות הפסח!
מאת הרב אלעזר קנוהל
יחד עם
הרב שמואל אריאל
(מאברי ולורכי רב המכר "איש ואשה")
"נוסיף גם אנו ברכה. "הטוב" - על עצם הספר המעולה על כל שלל נושאיו ותכניו. "והמטיב"- על הסגנון הרהוט, הקריא, העכשווי והשווה לכל נפש... מן הראוי שספר זה יימצא בכל בית בישראל"
הרב יעקב אריאל שליט"א
להצעות פרסיות ומרוכזות- נא 0777756561
פקס 089152280 tzohar.book@gmail.com ובאתר האינטרנט

המרד בבעלי ההון

חזון הבנק הישראלי החדש

האם ייתכן שבעתיד יתקיים במדינת ישראל בנק ללא ריבית? וכיצד זה קשור לצמצום פערים חברתיים ולעצמה כלכלית? ₪ במסגרת עבודה אקדמית בהנחיית פרופסור הלל שמיד יצא נעם קליין ביחד עם לואי מאבו־גוש (מוסלמי שגם לפי דתו קיים איסור ריבית), למסע חצי בלשי מרתק בין עליות גג במאה שערים, דירות אברכים בקריית־ספר והבנק ללא ריבית (כן, יש חיה כזו כבר עכשיו) של אליעזר יפה בתלפיות. גם על פגישה עם מנהל בנק ברחוב רבי עקיבא בבני־ברק לא ויתרו, והתוצאות לפניכם: מצוות הלוואה ללא ריבית תשע"א ₪ מחקר שנערך באוניברסיטה העברית מגלה: יש עוד דרך לעבור, אך האפשרות לבנק־גמ"ח ממסדי מפוקח שיעניק הלוואות ללא ריבית כבר כאן

נעם קליין
חבר בצוות הניהול של 'המקום', מרכז תרבות ורוח בלב מתחם שינקין בתל־אביב

איור: יוסי שחר

מול ישיבת מיר בשכונת בית ישראל בירושלים ממוקם אחד הגמ"חים הגדולים בעולם. לאחר טיפוס של שלוש קומות במדרגות צרות מחוץ לבניין, עומדות היו רגלינו בשעריה של דלת פלדלת. אין צורך לדפוק, נכנסנו.

מצלמות אבטחה, מערכות ממוחשבות, פקידים, מוסיקה חסידית נעימה, מכונות לספירת מזומנים, כספות ושלושה תורים מקדמים את פני הנכנס. בתור השמאלי אפשר להפקיד כספים. באמצעי אפשר למשוך הפקדות בחזרה. ובתור הימני אפשר להגיש בקשות להלוואה ולקבל את סכומי ההלוואות שאושרו.

חוץ מהמדרגות והמוסיקה, הכל נשמע כמו תיאור של סניף בנק בגאולה, אבל זהו, שלא.

רוב הפעילות המתוארת מתבצעת בהתנדבות, ועיקר העיקרים, באולם הקטן ניתנות מדי יום הלוואות בסדר גודל של מאות אלפי שקלים ולפעמים אף מיליונים, וכולן ללא כל ריבית שהיא.

עשרות קרנות במודל זהה פועלות בקריית־ספר, באלעד, בביתר־עילית וכמובן בירושלים ובבני־ברק – ולפי הערכות אנשי מקצוע מוציאות תחת ידן הלוואות במעל מיליארד וחצי שקלים לשנה.

מדהים? גם אנחנו הופתענו.

מדוע ישנה חשיבות בהלוואות ללא ריבית? הבסיס ליצירת מוצרים חדשים, פתיחת עסק חדש או כל התקדמות כלכלית אחרת הוא **מימון** ההשקעה הראשונית. מימון שהמשקיע מקווה להחזיר בהמשך מתוך הרווחים או כתוצאה מחיסכון בעלויות השוטפות (לדוגמה, זוג הרוכש דירה יכול לשלם את החזרי ההלוואה, מכפסי שכר הדירה שחסך בכך שהפסיק לשלם שכירות).

המימון מגיע על פי רוב מהון עצמי ובעיקר מהלוואות שנותנים הבנקים, חברות הביטוח וכדומה. כלומר, בעלי ההון מוכנים להלוות חלק מכספם לזקוקים לכסף בזמן נתון, תמורת ריבית. כתוצאה מכך, בעלי ההון הופכים לעשירים יותר (מהריבית) ללא צורך בהשקעה פרודוקטיבית, והלווה נאלץ להפריש חלק ניכר מרווחי העסק החדש, לכיסו של המלווה. ככל שההלוואה גדולה יותר, הפרישה שלה היא על פני זמן רב יותר וממילא גם הריבית המשולמת עבורה לאורך שנים, מגיעה לסכומים אדירים. במקרים רבים, הלווה לא מצליח לעמוד בנטל ההחזרים עקב הריבית המצטברת. במצב כזה, בעלי ההון מרוויחים גם את הריבית שקיבלו עד לקריסת העסק (זאת על פי כללי 'לוח שפיצר' הידוע לשמצה, שלפיו הבנק מקבל את כספי הריבית תחילה ורק אחר כך את כספי קרן ההלוואה) ובנוסף מקבלים את תשלומי הקרן מהערבים או ממימוש נכסים ששועבדו להלוואה. כמובן שיש גם למשקיעים סיכונים מסוימים, אך ככל שהטקעה מסוכנת יותר גם הריבית שמשלם הלקוח גבוהה יותר. בהיותם כלכלנים ממולחים, הבנקאים ונותני ההלוואות מגבים את עצמם בביטוחונות ללא סוף, ההופכים את הסיכוי שלהם לצאת מופסדים מהשקעה לא מוצלחת, לקטנים מאוד. אמנם נכון, זה המקום להודות כי מטבע הדברים הכתבה שלפניכם לוקה בפשטנות בלכלית, אך המשמעות של הדברים ברורה – מה שבטוח הוא שבעלי ההון מקבלים מדי חודש הכנסה בטוחה, המגדילה את רכושם במהירות על חשבון הלווים, ללא שום עשייה יצרנית מצדם.

העשירים מתעשרים והעניים משלמים – כיצד זה עובד בינתיים

על מנת להבהיר את התמונה נסה לפשט אותה מעט: נניח שהתחתנתם על אף שאתם לא צעצאים של הוטשילד ונגיד שאחרי כמה שנות נישואין החלטתם לממש חלום ולרכוש לעצמכם דירה. על פי רוב תיאלצו לגייס לפחות מיליון שקל לממימוש החלום. אם קצת חסכתם וקצת נתנו ההורים וסבתא דבורה, מה עם שאר הכסום? 600,000 שקלים, הם סכום משכנתא ממוצעת במשק. זהו הפתרון שבו בוחרים רוב רוכשי הדירות בארץ. רבים לווים סכום גדול הרבה יותר.

לוויתם, רכשתם, נכנסתם לדירה, שתלתם דשא, מזל טוב! עכשיו צריך גם להחזיר את ההלוואה. ככל שהלוואה נלקחה לתקופה ארוכה יותר ובסכום גבוה יותר ועם ביטחונות פחות טובים לבנק, סכום הריבית שתשלמו עולה ועולה, עד שבמקרים רבים זוג צעיר רוכש שתי דירות (במשך 30 שנות תשלומי החזר שבסופן הם כבר תכננו לסייע לילדים לרכוש את הדירה שלהם...) האחת לשימוש עצמי ואת השנייה הוא מעניק... לבנק.

במילים אחרות, ככל שיש לך פחות כסף, כך תשלם סכומים גבוהים יותר ובתנאי אשראי גרועים יותר למלווים בריבית, לבעלי השליטה בבנקים.

מהיכן יש לבנקים, קרי לבעלי ההון, כל כך הרבה כסף, שאותו הם יכולים להלוות לנוטלי המשכנתאות?

מאתנו!

כל אדם הדואג לעתידו חוסך כספים בתכניות חיסכון, בקרנות פנסיה וביטוח, בקופות גמל ובקרנות השתלמות ובעיר מגוון דרכים שפותחו בידי בעלי ההון על מנת לקבל את הכסף שלנו ובעזרתו להמשיך ולהעשיר, בעיקר את עצמם.

לכל חוסך מוענקת ריבית נמוכה מאוד, כאשר חלק משמעותי מהכסף המופקד ניתן בהלוואות בריבית גבוהה, בדרך כלל לאותם החוסכים עצמם או לחברים טובים שלהם. ובמספרים: מתוך הריבית – בגובה 10% עד 17% – שאני משלם לבנק על היותי ביתרת חובה (אובדרדפט בלע"ז – מצב שבו מצויים רוב מוחלט של אזרחי המדינה), מעניק לי הבנק ברוב טובו ריבית נמוכה של 2% עד 4% בחזרה, כתשואה עבור ההשקעות שלי בבנק בתכניות חיסכון, פק"מ וכד'. כלומר, האזרח הממוצע חוסך את כספו בבנק ומקבל בעבורו ריבית נמוכה, ובמקביל הוא לווה מהבנק ומשלם ריבית רצחנית. וכאמור, כשהעניין מגיע למשכנתאות הכל הופך לקיצוני עוד יותר.

הגמ"חים כיום: מיליארד וחצי שקלים ללא ריבית

האם קיימת בישראל אפשרות לממון השקעות, מבלי להזדקק לשירותיהם של בעלי הבנקים? מתברר שכן. הכינוי הכולל של המקומות האלה הוא גמ"ח. אבל אם רוצים לדייק מעט יותר, מדובר בעצם בקרנות שהציבור מפקיד בהן כספים שניתנים **כהלוואה ללא ריבית**. את הכספים בקרנות הללו מפקידים אנשים טובים המכירים בחשיבות מתן ההלוואה ללא ריבית. הכסף המופקד חוזר אל המפקידים על פי בקשתם במועד שבו הם זקוקים לו, כאשר עד למועד ההחזר נהנים לווים שונים – יחידים או ארגונים – מהלוואות ללא ריבית. המפקידים את הכסף בקרנות הללו אמנם לא מקבלים את הריבית הנמוכה שהבנק נותן למצויים ביתרת זכות, אך מאידך גיסא, בזכותם הציבור יכול ליהנות מהלוואות ללא ריבית, הלוואות שמהוות מנוף לצמיחה כלכלית, אישית או ארגונית.

מפקידי הכספים בגמ"חים ומנהלי הגמ"חים השונים לא תחכונו לבן, אך מתברר שהתופעה כפי שהיא הפכה להיות מודל פורץ דרך, שלא לומר מהפכני ממש, שמוביל לכך שיותר ויותר משאבים יישארו בידי המעמדות הבינוני והנמוך וצימצמו את קצב ההתעשרות של בעלי ההון, וכל זאת שלא מתוך הפעלת תכנית משמלשתית רשמית כלשהי, אלא מהבנה שאזרחים יכולים להתארגן ולסייע לעצמם באופן קהילתי אז עירוני, ללא התערבות הרשויות.

ככל שהמגמה מתפתחת, היא מהווה התחלה של שינוי חברתי מרחיק לכת וייתכן שאף מעין מהפכה כלכלית חברתית שקטה שאת תוצאותיה קשה לשער.

סקר ראשוני בתחום ההלוואות ללא ריבית נערך בישראל על"י פרופסור אליעזר יפה לפני למעלה מעשרים שנה. על פי עדויות הסקר, כבר אז פעלו בישראל מאות קרנות להלוואות ללא ריבית. יפה מצא שרוב הקרנות הן משפחתיות אז קהילתיות וכי היקף הפעילות הכספית שלהן קטן יחסית. מחשש לכך שהכסף לא יחזור, היכולת לקבל הלוואות מהקרנות הותנתה על פי רוב בהיכרות עם בעלי הקרן או עם מנהלי הקרן. ממצא נוסף במחקר אלו הוא שהמניע הדתי מהווה מניע מרכזי למוטיבציה של מנהלי הקרנות להפעלתן.

המהפכה בתחום התרחשה בעשורים האחרונים. מאות קרנות חדשות נוסדו וכיום מופקדים בהן סכומי כסף גדולים לטווחי זמן משתנים. במקום לקבל מהבנק ריבית נמוכה על החיסכון, המפקיד תורם בכיבול את כספי הריבית ומרוויח את קיומם בהידור של מצוות ההלוואה.

אמנם הלוואות ללא ריבית תמיד ניתנו, אבל החידוש הגדול בשני העשורים האחרונים הוא במיסוד ובהתמקצעות של אלפי הקרנות והארגונים בישראל, המעודדים מתן הלוואות ללא ריבית. כאמור, כבר כיום מדובר במתן הלוואות בהיקף של מיליארד וחצי שקלים בשנה.

אינטרס לאומי

נחזור לדוגמת הזוג הצעיר הרוכש דירה חדשה. זוג כזה מוציא בכל חודש בממוצע רבע מהכנסתו במשך עשרים עד שלושים שנה, על רכישת הדירה (משכנתא). ככל שההון הראשוני העומד לרשותו נמוך יותר, הוא יזדקק לסכום גדול יותר של הלוואה שתתפרס על פני תקופה ארוכה יותר, וממילא ישלם עוד מאות אלפי שקלים כריביות, לבעלי ההון. כתוצאה מכך, חסרי האמצעים בחברה יוציאו יותר כסף ויתפתחו במשך השנים מבחינה כלכלית, תרבותית וחברתית (כולל צמצום משאבים לחינוך ילדים ועוד) לאט יותר. בעלי ההון לעומתם יעשירו את עצמם בדרך זו במהירות גדולה ביותר.

השארת כספי הריביות ברשות הציבור, תאפשר עלייה אוטומטית ברמת החיים לזוג שלנו, ותצמצם את הכנסות המעמדות העליונים. בשיח החברתי קוראים לזה – 'צמצום פערים'. מציאות זו יוצרת חברה בעלת הון חברתי, אמון הדדי וחוסן גבוהים, מרכיבים שלהם השלכות חיוביות על מבנה החברה במדינה.

למרות החזון פורץ הדרך שנושאת בשורת הגמ"חים בכנפיה, גם באליה זו ישנם כמה קוצים שטרם נפתרו, ושחשוב להיות מודעים להם. המכנה המשותף לכולם הוא נטרול המחויבות לתכנון כלכלי ארוך־טווח. ובמילים אחרות: עד כמה שזה נשמע מפתיע, גם הלוואות גמ"ח צריך להחזיר...

במודל הקרנות זה יראה ככה: יוסי ושמעון הם חברים טובים. ליוסי יש חסכון של 600,000 שקלים שבו הוא מתכנן לרכוש דירה לילדים בעוד עשרים שנה. שמעון לעומתו מעוניין לקנות דירה **היום**. אם יוסי יעניק לשמעון הלוואה ללא ריבית, תוך מספר בעשרים וחמש שנה אם היה לוקח הלוואה בנקאית ומחזיר סכום כמעט כפול) ואת הכסף שיחסוך בעשר השנים הבאות יוכל להעניק בהלוואה ללא ריבית לילדיו של יוסי. יוסי אמנם לא קיבל את הריבית הנמוכה שהבנק הבטיח לו אילו היה מפקיד אצלו את כספו, אבל בבוא העת הוא יוכל לקבל מהבנק הלוואות ריביות גבוהים ומיותרים על ההלוואות שהוא יאפלץ לקחת בעבור ילדיו.

לואי ואני בדרך לגמ"ח באלעד

לא קל לעמוד במצוות ההלוואה ללא ריבית. במאות השנים האחרונות, עם התפתחותו של 'היתר העסקא', הלכו והתמעטו האנשים שהסכימו לאפשר לאחרים ליהנות מהונם ללא תשלומי ריבית.

החפץ חיים ראה את התופעה בחומרה רבה וחיבר ספר מיוחד בשם 'אהבת חסד' שבו מודגשת חשיבותה של מצוות ההלוואה ללא ריבית. לדבריו, מאז תקנת היתר העסקא, כמעט וחדלה להתקיים מצוות ההלוואה ללא ריבית. הוא מוכיח בחומרה אנשים יראי שמים המעדיפים להלוות כספים ברבית קצוצה, בסיוע היתר העסקא. לדבריו, על אף שהלכתית אפשר למצוא לכך היתר, גמילות החסד והיכולת לסייע לאדם לבנות את עצמו כלכלית כך שבעתיד לא יזדקק לבריות, נדחקות בסיוע היתר העסקא לקרן זווית.

החפץ חיים המליץ לכל אדם להפקיד חלק מהונו בקרן גמ"ח, כך שבמקום לקבל על הכסף ריבית, הכסף יכניס למפקיד מדי חודש הבנה מצוות. המלצה מעניינת במיוחד הייתה לצוֹות שחלק מהירושה מרכושו של אדם יופנה לקרן מסוג זה, וכך למרות הנוכחות בעולם האמת, שבו כבר הכסף לצבור זכויות נוספות, הכסף שנשאר ממשיך לייצר הכנסה קבועה של מצוות נוספות מדי יום...

ואכן, לאחרונה הולכת ועולה המודעות לנושא, ומתפתח שדה חדש של עזרה הדדית בהלוואות ללא ריבית. מספר רב של ארגונים נכנסים לתחום ואנשים פרטיים רבים משקיעים חלק מהונם במצוות ההלוואה. הגיעו הדברים לידי כך שאף בנק ישראל ניסה להתערב בתחום (חוק הגמ"חים) על מנת לפקח על המתרחש בו, אך נדהף ביתמים על ידי חברי כנסת בוועדת הכספים.

את הקרנות הגדולות להלוואות ללא ריבית מנהלים בעיקר גורמים במגזר החרדי, אך בשנים האחרונות התופעה תופסת תאוצה גם בציבור הדתי־לאומי.

לואי ואני בדרך לגמ"ח באלעד

ציבקה, מנהל הגמ"ח באלעד, קיבל אותי ואת לואי (כן, סיפרנו לו שהוא ערבי...) בחיוך רחב וגם בהרבה חשדנות. לאחר שאני בירכתי 'שהכל' על כוס השתייה שהוצעה לנו ולואי ענה אמן, דיברנו קצת על ההתנגדות לתופעת הריבית באסלאם, ועל כך שהמובלים היום את תופעת ההלוואות ללא ריבית הם דווקא הבנקים בארצות שבהן יש שלטון מוסלמי דומיננטי. שאלנו אותו מה גורם לאברך בן 33 להקים מוסד כלכלי בסך גדול של עשרות מיליוני שקלים.

צביקה: "הכל התחיל בגמ"ח קטן שניהלתי מהבית כשבמקביל היו בשכונה שני גמ"חים נוספים. בבר מצווה של אחד השכנים יצא שישבנו, שלושת מנהלי הגמ"חים, סביב שולחן אחד, ולאחר כמה דקות הבנו שאותם "לקוחות" לווים משלושתנו לסירוגין, כלומר מתגלגלים עם אותה הלוואה בין שלוש הקרנות שלנו. המסקנה הייתה שייאלץ להקים קרן גדולה שאליה יהיו רתומים כלל תושבי האזור, שתוכל להעניק הלוואות גדולות ובפרושה נוחה ותסייע בפתרון בעיות כלכליות המשורש. והשאר היסטוריה".

כיום, כמה שנים אחרי, מופקדים בקרן קרוב ל־10 מיליון שקלים, שהם חלק מכספי המחסכונות של התושבים, והונה של הקרן גדל מדי חודש. הכסף נכנס בהוראות קבע בתחילת החודש מתרומות והפקדות וכן מהחזרי הלוואות ויוצא למחרת למחזור הלוואות חדש.

האם קרה שהלוואה לא חזרה?

"לאחר למעלה מ־2,000 הלוואות שהענקנו במשך השנים, היו ארבעה מקרים שבהם אנשים לא יכלו בשום אופן להחזיר את הסכום. באחוזים זה 0.2%, לעומת בנקים שטרם שבהם חובות אבודים ומסופקים יכולים להגיע עד 10%.

מוזל הקרנות זה יראה ככה: יוסי ושמעון חברים. ליוסי יש חסכון של 600,000 שקלים שבו הוא מתכנן לרכוש דירה לילדים בעוד עשרים שנה. שמעון לעומתו מעוניין לקנות דירה היום. אם יוסי יעניק לשמעון הלוואה ללא ריבית, תוך מספר שנים שמעון יסיים להחזיר את סכום ההלוואה (במקום בעשרים וחמש שנה אם היה לוקח הלוואה בנקאית ומחזיר סכום כמעט כפול) ואת הכסף שיחסוך בעשר השנים הבאות יוכל להעניק בהלוואה ללא ריבית לילדיו של יוסי

הבנק רוצה את הגמ"ח

חצינו את רחוב רבי עקיבא בבני־ברק, ואחרי שחלפנו על פני שתי מאפיות שהציעו קוגל כבר ביום שלישי ושלט המכוון לחדר מדרגות שבתחתיתו שוכנת אחר כבוד סדנה לחידוש שטרימלים, דילגנו אל הסניף המרכזי של בנק יִדוע שמסיבות ברורות הסכים להתראיין רק בעילום שם.

באופן מפתיע מתברר שלכל גמ"ח יש חשבון ב... בנק. על אף שהגמ"חים גורמים לבנקים להפסדים של מאות מיליוני שקלים בשנה מהריביות שיכלו להרוויח מלקוחותיהם, הבנקים מתחרים על הזכות לניהול חשבון הגמ"ח ברשותם. כך שבפועל גביית תחרומות, והפקדות והחזרי הלוואות מתבצעת בסיוע הבנק שמצדו מרוויח את העמלות לכמעט אפס. בגלל שהגמ"ח מגלגל עשרות מיליוני שקלים בשנה, הוא נחשב ללקוח מועדף הזוכה להטבות (עשירים משלמים על כל דבר פחות – זוכרים?).

כיצד אתה מסביר את ההתפתחות המהירה כל כך בתחום הקרנות להלוואה ללא ריבית?

"המפתח להצלחת הקרנות הללו ללא ריבית הוא האמון המוחלט השורר בין כלל השותפים לפעילות הכספית בקרנות. ידוע לי כי אחזי החזר לקרנות גבוהים מאחזי ההחזר לבנקים. אדם החייב כסף לקרן יעשה הכל על מנת להשיב את הסכום שנטל. במקביל קיימים מנגנוני אבטחה של עֵרבים ולחץ חברתי כבד על המאחרים לשלם. כמי שמשרת את הציבור החרדי לקח לי זמן להבהיר להנהלת הבנק בארץ שצריך להבין שמדובר באוכלוסייה ובאנשים שחושבים ומתנהלים אחרת

ביקה מנהל גמ"ח: "לאחר למעלה מ־2,000 הלוואות שהענקנו במשך השנים, היו ארבעה מקרים שבהם אנשים לא יכלו בשום אופן להחזיר את הסכום. באחוזים זה 0.2%, לעומת בנקים שבהם חובות אבודים ומסופקים יכולים להגיע עד 10%

מנהל סניף בנק בבני־ברק: "המפתח להצלחת הקרנות הללו ללא ריבית הוא האמון המוחלט השורר בין כלל השותפים לפעילות הכספית בקרנות. אדם החייב כסף לקרן יעשה הכל על מנת להשיב את הסכום שנטל. במקביל קיימים מנגנוני אבטחה של עֵרבים ולחץ חברתי כבד על המאחרים לשלם. כמי שמשרת את הציבור החרדי לקח לי זמן להבהיר להנהלת הבנק בארץ שצריך להבין שמדובר באוכלוסייה ובאנשים שחושבים ומתנהלים אחרת

נפתרו, ושחשוב להיות מודעים להם. המכנה המשותף לכולם הוא נטרול המחויבות לתכנון כלכלי ארוך־טווח. ובמילים אחרות: עד כמה שזה נשמע מפתיע, גם הלוואות גמ"ח צריך להחזיר... בין תופעות הלוואי של ברכת ההפקדות בקרנות להלוואה ללא ריבית אפשר למנות את המאפיינים הבאים:

מחשבות על ההווה בלבד תוך זניחת תכנון העתיד – ישנם חלקים בציבור שבהם מתפתחת תופעה של זניחת הנחיצות בחסכון כספים למטרות עתידיות, תוך הסתמכות על כספי הגמ"חים. נראה שלריבוי הגמ"חים ישנה השפעה על כך.

מעבר מצריכה קיומית לצריכה מותרות – ישנה עלייה מתמדת ברמת החיים בקרב כלל הציבור בישראל. אנשים שחיו מרווחיהם על עבודתם ושלא התרגלו לחיי מותרות, מוצאים לפתע הזדמנות קלה בעזרת קרנות להלוואה ללא ריבית, לצרוך בצורה אינונסטיבית יותר, ולהיכנס לחובות ללא הכרח, עם תקווה ערטילאית לחסל את החובות בעתיד.

בהקשר זה חשוב לציין כי בראיונות עם מנהלי הקרנות, עלה שוב ושוב נושא הסיוע להורים לחתן את ילדיהם בכבוד. לעתים קשה להורים לחרוג מנורמות ההוצאה על חתונה המקובלות בציבור. כאן יוצרות הקרנות נורמה כלכלית שלילית. נראה שאלמלא האפשרויות להשגת הכספים רבים היו מחתנים את ילדיהם בעליות מצומצמות יחסית.

לקיחת הלוואות ללא יכולת לפורען – אמנם התברר כי הלחץ החברתי מהווה גורם רב־השפעה על הנתון של כמעט 100% החזר הלוואות לקרנות להלוואה ללא ריבית, אולם יש גם מקרים שבהם הלווה לא משיב את הכסף. ייתכן שהקרנות יוצרות את המצבים הקשים הללו כתוצאה מהמבנה הארגוני־תפעולי ה"ידידותי למשתמש" שלהן. קל ללוות סכומים גבוהים ללא פיקוח ומעקב על יכולת החזרה.

ייתכן שיש להגביר את החסמים בדרך למתן אישור הלוואה או לוודא ביתר שאת כי יש יכולת החזר מוכחת ללווה או לערבים. אך עם זאת, הואיל וגם מנהל בנק שעמו נפגשנו הודה כי יחס החזרה של חובות אבודים ומסופקים לקרנות גבוה פי כמה מאשר לבנק, יש שימליצו להשאיר את המבנה הנוכחי על כנו, מאחר שכנראה במבנה הנוכחי הקרנות משדרות שהן מאמינות בלווה באופן כמעט בלתי מעורער. זהו מצב חברתי־יחודי המוביל את הלווים לעשות **הכל** ע"מ להשיב את ההלוואה כנדרש. פגיעה בתשדורת האמון עלולה לפגוע בתשתית החברתית שעל בסיסה הארגונים פועלים.

גלגול חובות כתוצאה מהעדר מאגר מידע מקיף – ישנם לווים רבים וישרים העומדים בכל התחייבויותיהם, אולם כיוון שאין לכם יכולת החזר אמתית הם פורעים לגמ"ח אחד בסיוע קרן אחרת וכך הלאה. המצב מכונה "לגלגל הלוואות" והוא עלול להגיע אף למצב שילדים ייוותרו עם חובות לגמ"חים, של הוריהם שנפטרו.

הקמת מאגר מידע מקיף תסייע במידע מהימן בזמן אמת למנהלי הקרנות.

מה יקרה אם כלל המפקידים יבקשו בבת אחת למשוך את כל ההפקדות?

"יום־הדין' שממנו פוחדים כל בעלי ההון, גם בבנקים, זהו היום שבו כלל המפקידים ימשכו את הכסף ויובילו לקריסת הבנקים וחברות הביטוח וההשקעות. חששם נובע מכך שם חיבים להחזיר למפקדים יותר כסף ממה שהם קיבלו (בגלל הריביות) ותוך כדי הם צריכים להמשיך למכן את פעילותם. גם אצלנו קיים החשש מאותו 'יום דין' אבל צריך לזכור שלקרנות להלוואה ללא ריבית כמעט ואין עלויות תפעול. בנוסף, אנו מחזירים בדיוק את אותו סכום שקיבלנו, כך שבעצם, פחות מסוכן להפקיד אצלנו. למקרה חירום, בחוזה ההלוואה יש סעיף המחייב את הלווה להחזיר את ההלוואה באופן מיידי בא אם תהייה לכך דרישה. ההסכם מחייב את הלווה ואת הערבים כאחד, מה שמעלה את הסיכוי להחזרה מהירה של הסכום. חשוב לציין כי בכל הקרנות שאני מכיר לא הופעל סעיף זה מעולם".

הבנק ללא ריבית הראשון בישראל

קרן יִחודית הפועלת בתחום היא האגודה הישראלית להלוואות ללא ריבית בראשות פרופסור אליעזר יפה. פרופ' יפה הוא דוגמה לאיש אקדמיה שהגשים חלום. מחוקר ומנהל בית הספר לעבודה סוציאלית באוניברסיטה העברית שחקר את תופעת הקרנות להלוואה ללא ריבית לפני 25 שנה, הפך לאם שהקים את אחת הקרנות הגדולות בארץ להלוואות ללא ריבית, והחזן של הקרן שבראשה הוא עומד נאמד במלמעלה מ־100 מיליון שקלים.

מאפייני ההפקדות בקרן שונים. בשונה מהקרנות הרגילות שהוזכרו כאן, אנשים פרטיים לא יכולים להפקיד בה כספים אלא רק לתרום אותם. מאידך גיסא, הממנגן של האגודה מנהל עבור ארגונים אז קבוצות המעוניינות בכך מספר מיזמים חיצוניים לאגודה. גוזה ההלוואות שאפשר לקבל בה הוא כ־50,000 שקלים. מאפיין יִחודי נוסף הוא היכולת של כל אם לקבל הלוואה גם בלי שמנהל הגמ"ח בגמ"חים אל הציבור החרדי.

ולשלב החסרונות

חושבים לרוץ לגמ"ח הקרוב וללוות 600 אלף שקלים? לא בטוח שכדאי. למרות החזון פורץ הדרך שנושאת בשורת הגמ"חים בכנפיה, גם באליה זו ישנם כמה קוצים שטרם נפתרו, ושחשוב להיות מודעים להם. המכנה המשותף לכולם הוא נטרול המחויבות לתכנון כלכלי ארוך־טווח. ובמילים אחרות: עד כמה שזה נשמע מפתיע, גם הלוואות גמ"ח צריך להחזיר...

הגמ"חים לא התכוונו לכך, אך מתברר שהתופעה הפכה למודל פורץ דרך, שמוביל לכך שיותר ויותר משאבים יישארו בידי המעמדות הבינוני והנמוך ויצמצמו את קצב ההתעשרות של בעלי ההון, וכל זאת שלא מתוך הפעלת תכנית ממשלתית רשמית בשיח החברתי קוראים לזה – 'צמצום פערים'. מציאות זו יוצרת חברה בעלת הון חברתי, אמון הדדי וחוסן גבוהים, מרכיבים שלהם השלכות חיוביות על מבנה החברה במדינה.

המודל המתואר כאן הוא לכל הפחות תופעה כלכלית חברתית שכבר נראה שקשה להתעלם מקיומה ומהשפעתה על המבנה הכלכלי של מדינת ישראל. האם יש בה כדי לשמש מודל לבנק חדש ממוסד ואלטרנטיבי? נראה שהדבר תלוי לא מעט גם בחשיפה ובדרישת הציבור. רבים מהמפקידים שהתראיינו למחקר ציינו כי הם חשים הזדמנות ליצור מעגל כלכלי שבו אפשר יהיה להשאיר סכומי כסף גדולים מאוד בידי בני המעמד הבינוני והנמוך, מה שללא ספק ישפר לטווח הארוך את החוסן הכלכלי והחברתי של מרבית האזרחים בישראל. ועל כך בלבד – לו יהי.

מרבית הקרנות מתבססות על הקרנות משחררת לחץ מרשויות הרווחה. לו לא היה ערוץ שבו רבים כל כך יכולים לקבל בעת משבר הלוואות בקלות, המוני הלווים היו פונים לרשויות הרווחה בבקשות לתמיכה שהיו עולות למדינה פי כמה וכמה. נוח לרשויות בקיום המבנה הנוכחי שבו החברה החרדית דואגת לעצמה...".

חוקי הלעמלת הכנסות והלהבגת הון?

"המונח 'הלבגת הון' מצטמצם לכספים המגיעים מעולם הפשע. יש כספים מרווחים שלא מדווחים למס הכנסה, שמן הסתם מגיעים לקרנות להלוואה ללא ריבית. אני משער שהרשויות מודעות לסכומים הגדולים שבהם מדובר אולם לא עושות וכנראה גם לא תעשינה דבר לצמצום התופעה. למדינה לא כדאי להתעסק עם העניין: ראשית, קשה לחדור ללקוח חוב, הלקוח בסוף ישלם.

"מניסיוני בעבודה עם הקרנות ומולן, מנהליהן עושים מעשי חסד מופלאים, המתאפשרים הודות לאמון שבין משולש המפקידים הלווים ומנהלי הקרנות. היום בבוקר, כמה דקות לפני שנכנסתם, היה אצלי אדם ששמע על לקוח שלי שנקלע לתרגיל עוקץ, הפסיד את כל רכושו ובנוסף הוא שקוע בחובות של קרוב למיליון שקל. הוא הפקיד עבורו הבוקר בבנק 700,000 שקלים לאחר שהכריח את הבנק לוותר על 30% מהחוב. מה שיקרה הוא שבשנים הקרובות מנהל הארגון הזה הלקוח שלי יסתדרו ביניהם בפירעון אט־ומדורג וללא כל ריבית של הסכום. אני עדיין לא נרגעתי ממה שראיתי הבוקר...".

האם הקרנות מהוות גורם מתחרה לבנק?

"מניסיוני, כאשר יש צורך בכסף רוב האנשים פונים קודם לבנק בבקשת הלוואה, הגדלת מסגרת אשראי או פתחים תכניית חיסכון. רק כאשר אין אפשרות להמשיך ולנצל את הערוץ הבנקאי מתחילה הפנייה לגמ"חים. מאידך גיסא, אם התחום ימשיך להתפתח, וכל עוד הבנקים ובעלי ההון ישמרו על החוק, אנו נהיה חסרי אונים אל מול התופעה, מול ארגונים שנתונים אם אותן הלוואות שאנו מעניקים, אך ללא עמלות. לא תהייה לנו אפשרות להתחרות.

נכון להיום, אני עובד עם מנהלי הקרנות הגדולות בעיר שעיתוף פעולה, לטובת הבנק. לפני אישור הלוואות גדולות אני מברר עם מנהלי הגמ"חים ביחס לזהות מבקש ההלוואה ויכולות החזרה שלו. כלומר יש ביננו מערכת יחסים מעניינת שבה שני הגופים נעזרים ומשלימים זה את זה תוך יחסי תחרות ושיתוף פעולה בו־זמנית".

לקרנות יש מערכת לאבטח הכספים כמו שיש בבנק?

"עד היום לא שמעתי על קרן להלוואות שקרסה. אולם כבנקאי וכבעל השכלה כלכלית, אני באופן אישי לא מסוגל להפקיד כספים בקרנות המנוהלות על ידי מי שאינם בעלי מקצוע בתחום ושאין ברשותם כלי ניהול רציניים לכספים בסדרי הגודל שעוברים דרכם".

האם דרך הקרנות מתפתח ערוץ לא חוקי להעלמת הכנסות?

"מעבר לעובדה שהקרנות מתבססות על הון אומרות שהמקור הכלכלי הפקיטליסטי בכלל ולמערכת התוון הפיננסי של הבנקים בפרט. התייחסות מעמיקה לכל הסוגיות ואף לרוב טענותיו מצריכה מאמר ארוך יותר מן המאמר המקורי עצמו, ואין כאן המקום לזה.

לכן אני מבקש להתמקד בשלוש נקודות, שגם קשורות זו בזו במידה מסוימת:

שיקולי המפקיד: קליין מביא סיוע מה"חפץ חיים" בספרו "אהבת חסד", שמצוותה להפקיד כסף ב"קרן הלוואות". המעיין במקור יראה, שה"חפץ חיים" נותן את עצתו דווקא ורק לגבי ייעוד של כספי מעשר כספים – איזה חלק יינתן תרומות (לדעתו שני שליש) ובאיזה חלק שתמשוך למתן הלוואות לעניים (שליש) – כלומר לא מדובר על חסכונותיו של אדם אלא רק על כסף שאדם החליט ל"הופרד ממנו" ולתת אותו למטרת צדקה. לגבי חסכונותיו של אדם, המיועדים בעתיד למטרה אישית זו או אחרת, ראוי לאדם דווקא זאת ושונה סיכון (ורובנו כאלה) לקבל על עצמו כמה עקרונות המתאימים לאנשים זחירים ולא לסטות מהם.

(א) דוא שאתה מכיר מה שאתה מפקיד את כספך אצלו ושאתה יודע מה הוא עושה עם כספך, ולכן אתה בטוח במידה סבירה שהכסף יחזור כשתרצה בכך.

(ב) פזר את השקעותיך. אל תפקיד יותר מאחוז נמוך מכלל כספך במקום אחד, כי לעולם לא תדע, וגם מי שהנפקדת אצלו לא ידע, מה לדד יום. גם מי שרוצה להדד (מעבר לעצת ה"חפץ חיים" הנ"ל) וקיים מצוות הלוואה גם מתוך חסכוניותיו, כדאי לו לשמור על שני הכללים הנ"ל ולא לסמוך על כך שהמצווה עצמה מגנה עליו.

יציבות מערכת הגמ"חים: העובדה שדברים מסוימים אף פעם לא קרו לא מקטינה בהכרח את הסיכוי שגם בעתיד לא יתרחשו, ואולי אף מגדילה את האפשרות הזאת. זה נכון בכל תחום, ובעולם הפיננסי יש לכך דוגמאות מגוונות, לרבות מהשנים האחרונות (ראה המשבר הפיננסי האחרון). לכן התעבדה שמערכת הגמ"חים פעלה עד כה ללא תקלות רציניות וגם גדלה כל הזמן כלל לא מרגיעה אלא צריכה להציב תמרור אזהרה גדול. החשש הזה הוא הבסיס לכך שהמפקיד צריך לכלכל את עצדיו כמתואר לעיל.

שיקולים מצד הלווה: לקיחת הלוואה (גם אם היא ללא ריבית) למטרות צריכה (ואני משער שרוב הלוואות גמ"ח הן כאלה) מאפשרת לצרוך היום גם ללא הכנסה אמתית, ולמעשה מעבירה את הבעיה מהיום למחר. כך מציין גם נעם במאמרו. דבר זה דומה לקליחת אקמולן מבקום טיפול במחלה שהחום הוא סימן לה. ואולי זה אף גרוע מלקיחת אקמולן, כי קיחת הלוואות כאלה לעתים לא רק מקבעת את הבעייה אלא אף מעצימה אותה. לכן ארגון 'פעמונים' שמלווה משפחות בעלות קשיים פיננסיים, אינו דואג לארגן הלוואות גמ"ח למטופליו אלא מדריך אותם איך לאזן בין הכנסות והוצאות שוטפות.

האם כל ההסתייגויות הנ"ל אומרות שאין מקום ל"מערכת בנקאות מקבילה

מאחורי המיקרופון ומתחת לכיפה

חובב הרדיו שלנו, נדב גלעד, יצא לשוט מעל גלי האתר הקדושים כדי ללמוד מאנשי הרדיו האם יש דבר כזה רדיו דתי ■ בדרך הוא עבר אצל מנחם טוקר מ'גלי ישראל', קפץ לקובי סלע מרדיו 'קול ברמה', וחטף גם כמה משפטים מהאחות הממלכתית מ'קול ישראל' מפי דבורה קיציס של רשת ג' ומורשת ■ מי חושב שרדיו מגזרי זה העניין ומי היה מעדיף לשדר לציבור קצת יותר רחב ■ איך בוחרים מוזיקה חדשה אצל הדוסים ואיך זה עובד כשגם חילונים נמצאים על התדר ■ האם מדובר בשליחות או שמותר גם ליהנות מסתם מוזיקה בלי יותר מדי יומרות ■ רדיו מתחזק

נדב גדליה־גלעד

הרדיו הדתי נשמע מתחזק מתמיד. מגוון תחנות חוקיות ללא בדל חילוניות עושות שמות בסקבלה. האחת מאמינה ולא מפחדת שלא להשמיע את אייל גולן בשיריו המתחזקים, האחרת שומרת על דגל כחול לבן למען ישמעיה ציוני העם היושבים בגבעות, והוותיקה מכולן מחזיקה בתואר התחנה החרדית המודרנית, שם תמצאו שדרניות ואפילו את מידענו גולן לצדם של זמרים מתחזקים נוספים.

על הסקאלה הרחבה הזאת יש מקום לכולם: דתיים־לאומיים מהז'אנר המתנחל, חרדים ספרדים וחרדים אשכנזים. כן, התחנות החרדיות 'קול ברמה' ו'קול חי' מפוצלות משום מה לספרדים ואשכנזים, ממש כמו בעמנואל תיבנה ותיכונן. כאן אמנם לא תמצאו מחיצות דיקט ואפילו הסלוגן לא אומר 'ספרדי אנוכי', אך על כל פנים קשה להאמין שאשכנזי טהור יאזין בשקיקה לרדיו המשדר מוזיקה מזרחית בכמויות שלא יביישו גם את אליקו.

תכניות המסורת בתחנות החילוניות

במגמת פריחה, נודמה שמשיח עומד בפתח ורק ממתין שיעשו פרומואים לבואו. שוחחנו עם שלושה מאנשי הבית של התחנות הדתיות: ישי לפידות ('קול חי'), מנחם טוקר ('גלי ישראל'), קובי סלע ('קול ברמה') ודבורה קיציס ('קול ישראל' – מורשת וגימ"ל), האם באמת הגענו אל המנוחה והנחלה אחרי רבבות בג"צים ועוכרי ישראל שסגרו את הפה לציבור שוחר הקודש והמקלט, אני שואל את השלושה.

"לא צריך להתחנן לתכניות בתחנות חילוניות, יש לנו רדיו מעולה", מכריז טוקר שכיום מזפזפ בין הגשה ב'רדיו ירושלים' החילוני במוצאי שבתות לבין 'גלי ישראל' הסרוג בשאר ימות החול. טוקר לא מתעסק בהגדרות, ועל אף שלמד בישיבות אשכנזיות־חרדיות מעדיף שיקראו לו בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה פשוט 'יהודי'. "תמיד זפזפתי בין כל העולמות כדי לטעום הווי יהודי מכל יהודי", הוא אומר. את דרכו החל בגיל 20 בערוץ 7, שם הגיש תכניות מוזיקה במשך שנתיים, לאחר מכן עבר ל'קול חי' למשך שמונה שנים, ובהמשך העביר תכנית מסורת בשם 'קבלייט שבת' ב'רדיו תל־אביב' יחד עם קובי סלע – איש ערוץ 7 ו'קול ברמה' שבינגוד לעמיתו לא מתרפק על ימי הרדיו הנוכחיים: "בגדול, נעשתה דרך ארוכה, אבל העצמאות של השדרנים הולכת וקטנה", אומר סלע. "פעם היית נמדד על פי השמחה שאתה מכניס במאזיניך, והיום אתה נמדד לפי כמות הפרסומות. אלא שכאשר יש הרבה פרסומות, המאזינים בורחים...".

רדיו גזעי

כאמור, הרדיו החרדי מחולק לעת עתה ל'קול ברמה' שהוא רדיו ספרדי במוצהר ול'קול חי' שפונה יותר לאשכנזים – האם תסביך עמנואל קיים גם מאחורי המיקרופונים? לשדרנינו הפתרונים.

"אני נגד כל הקטע העדתי, אבל דווקא פה זה רעיון יפה", אומר טוקר, "ברמה הדתית אין הבדל אולי, אך דווקא בעניין הזה של מוזיקה אחרת, הלכות שונות – יש הבדל, וטוב שיש שתי תחנות. כמובן שהייתי מעדיף שיהיה רדיו אחד לכולם, אך הרייטינג הגבוה מוכיח שזה פשוט עובד. אצלי אני משדר מוזיקה מכל הגוונים, אבל כשאתה נכנס להלכות ולשיעורי תורה, דברים שהם מעבר למוזיקה ולאקטואליה – זה אחרת".

סלע מגיש את המצעד המוזיקלי ב'קול ברמה', חושב קצת אחרת על הסוגיה: "התחביות כבר לא רלוונטיות – למידד טסה יש מערצים בבורו־פארק, ולשלומי גרטנר שהוא הכי חסידי שיש יש מדרגים במצעדי הרדיו הספרדי, הגבולות היטשטשו לגמרי".

התחנות החרדיות פורחות והקליטה כמעט בפרישה ארצית. לעומתן, הציבור הדתי־לאומי שהקים את ערוץ 7 – שהתחיל את ימי הרדיו הדתי, עדיין תקוע עם תחנה אחת – 'גלי ישראל', שאמנם עלתה לאחרונה בסקר TGI, אך פרישה ארצית טרם נשמעת באופק, ובינתיים תיאלצו לטייל ביהודה ושומרון כדי לשמוע מיקרופון סרוג.

"'קול חי' היה ביחד עם הזיכיון של הרשות השנייה לפי הרבה שנים – הם התמודדו וזו זכותם", הדף טוקר את הטענות על שתי תחנות חרדיות מול אחת סרוגה. "'קול ברמה' קם בזכות שר התקשורת דאז אריאל אטיאס שכיהן מטעם ש"ס. הוא עשה בשכל, לך תשמע כמה האזנה יש להם. כנראה הפוליטיקאים של הציבור הסרוג לא מספיק עבדו בשביל זה. חוץ מזה, במצעדי פרסום זה דבר יזוע אפילו בחברות הסלולר: הציבור הדתי־לאומי נבלע בתוך הציבור החילוני מבחינת תקציבי פרסום, כי הם מעורים יותר בתקשורת הכללית. כמעט ואין משדרי פרסום סרוגים ולעומת זאת יש עשרות משדרי פרסום חרדיים. למה 'קוקה קולה' שמה מיליונים על תקציבי פרסום למגזר החרדי? כי המגזר הזה לא מעורב במדיה החילונית. רק שר תקשורת ימני יביא לידי כך שיהיה רדיו סרוג. גם 'גלי ישראל' מנסה לפרוץ לציבור הדתי־לאומי, ועוד כמה חודשים מבטיחים בהנהלה שזה יהיה רדיו בפרישה ארצית".

סלע: "עם כל ההערכה הגבוהה לחבריי ב'גלי־ישראל' ולמנכ"ל שם כעת, הרייטינג יפרוץ אך ורק כשישדרו ברוח ובאופי השידורים של ערוץ 7 המנוסה והוותיק. אגב, זה גם מה שנכתב במכרז – שנשדר בסגנון ערוץ 7 שידע לקלוע לטעם המאזינים ולכן הרייטינג היה בהתאם".

למה אתה לא אומר את הדברים בלעדי הדדיו?

"אני אומר את דעתי כשאני נשאל, אבל אף אחד לא מינה אותי להיות יועץ שלו. הם עושים שם כל מיני שינויים ותיקונים בתנועה, ולאט לאט הם יתכוננו ויקלעו לעוד ועוד קהלים".

הציבור הדתי שומע רדיו חילוני?

טוקר, שמתעסק ברדיו בז'אנר הבידורי, עונה: "היום לדעתי פחות, אבל תמיד כשיש איזה אירוע חדשותי יעברו ברגע האמת לתחנות האקטואליה של 'קול ישראל' או 'גלי צה"ל', כי הם נתפסים כמעודכנים יותר מבחינה חדשותית. אבל במהלך רוב היום המאזין הדתי והמסורתי רוצה דדיו דתי עם שיעורי תורה, שעשיעונים דתיים, וכמובן מוזיקה מתאימה".

האם יש לך מה להציע גם לדתי החפיפניק או המסורתי? למה שיאזין לך ולא לתחנות הכלליות?

"מאזינים רבים אינם רוצים לשמוע גסויות ברדיו שלהם, ומעוניינים שהילדים שלהם ישמעו הומור כשר ולא שטויות. החכמה היא להצחיק בלי גסויות. 'סיינפלד' למשל הצליח לדעתי בגלל שלא התלכלך".

גם אם מדובר באדם שלא מקפיד על שיח נקי ביומיים?

"גם אם יוצא למישהו לשמוע בדיחה גסה מחבר זאת לא סיבה שכשהוא יפתח את הרדיו הוא ישמע גסויות. גם אם אנחנו לא תמיד נקיים אנחנו רוצים שמה שאנחנו והמשפחה שלנו צורכים יהיה נקי ולא רדוד. ואני לא אומר את זה כדתי, אלא כאדם".

איך כוכב נולד

אמני מוזיקה רבים נתונים לטעמם ולבחירתם של אנשי הרדיו שבמחי כמה השמעות וטחינות סינגלים בתכניתם מסוגלים לפרנס משפחה שלמה, היום השאלה היא רק איזו משפחה לפרנס. המוני זמרים חדשים מנסים לפרוץ לקדמת במת המוזיקה היהודית, לא לכולם זה מצליח על אף שלעתים מדובר בשירים רדיופוניים בעליל.

"השיקול היחיד שלי אם להשמיע הוא האם המוזיקה טובה", מספר טוקר, "יחד עם זאת, זמרים כמו אברהם פריד, שוואקי, שולי רנד, אודי דודיד – אני אשמיע גם אם זה לא לפי הטעם האישי שלי. לגבי זמרים צעירים – עם כל הרצון הטוב לתת צ'אנס אני צריך לדאוג לכך שאנשים יאהבו את התחנה שלי ולא יעברו לתחנה אחרת".

השדרנים מודים על כך שלא תמיד הם מצליחים להאזין לכל החומרים החדשים שמגיעים אליהם. "יש הרבה נקיפות מצפון בגלל זה, כי אתה יודע שהשקיעו בזה את הנשמה", הם אומרים כמעט באותן מילים.

"האמת, מתודה טוקר, "פעם הייתי שומע כל שיר מההתחלה ועד הסוף", היום אני רק מזפזפ בשיר ובודק אם זה תופס אותי, אם אני מפספס, ערוך האתר שלי והמפיק שלי שהם אלופים במוזיקה אומרים לי 'היי אדוני, פספסת שיר טוב'. ככה שיש לי גיבוי".

סלע אמנם משדר מצעד שבו השירים ערוכים שלא על פי מוצא פיו, אך הוא מקפיד לעבור על החומרים החדשים. "המשדר שלי בפתח־תקווה ואני גר בבית־אל, ואם לא שורפים יערות ומבטלים מיניים של רמטכ"לים יש לי מספיק זמן לשמוע את כל המוזיקה ששולחים אליי כשאני בדרכים. אני גם מתעניין בחומרים של עמיתיי היחצנים".

האם למי שמיוחצן יש עדיפות על פני אדם פרטי שמגיע לרדיו?

"לא, בכלל לא!" – מכחיש טוקר – "גם יחצן [איש יחסי ציבור] שמקורב אליי אישית לא ישכנע אותי להשמיע שיר שלא לפי הטעם האישי שלי. המקסימום שיחצן יכול לעשות הוא ליידע אותי שלצד השיר הזה יש כאן גם סיפור טוב של אדם שניצל מטבח או משהו כזה, ואז מעבר לשיר יש איימס, אבל גם זה לא מחייב בכלל. יעקב שוואקי לדוגמה הגיע אליי בעצמו בלי יחצן. אני זה שגיליתי אותו בארץ. הייתי משמיע את 'רחם' בלי סוף בתקופה היא אחרי פיגועים וזה תפס".

"יש מעליי מנהלים גם בערוץ 7 וגם ב'קול ברמה'", מספר סלע, "מה שטוב משודר ומה שלא – לא, גם אם מדובר באמן שאני אישית מיחצן... אנשים יודעים את מי אני מיחצן, זה לא סוד", הוא מחייך.

דבורה קיציס עוסקת בתחום המוזיקה היהודית ברשת ג'. גם היא מצביעה על כך שהאיכות קודמת לכל: "כל דבר שעשוי טוב אני משמיעה, כמעט הכל. דעתי האישית פחות נחשבת. היא באה לידי ביטוי בעניין של איכות השיר מבחינה מקצועית, אני לא רק בעד להיטים. אנחנו נותנים הזדמנות, אם כי אין ספק שזמר עם שם יזוע יושמע יותר".

בגלל שזו רשת 'לא דתית' השיקולים להשמעת שיר משתנים?

"אני עובדת גם ברשת מורשת, אך בהחלט ברשת ג' הדברים פועלים אחרת, השיקולים הם להגיע לקהל רחב יותר, קהל שלא בהכרח מכיר את המוזיקה היהודית. אני לא אשמיע דברים שהם פנים־מגזריים, אם טקסטים שאדם חילוני לא יבין אותם. למשל, אמירות ברסלביות מסוימות לא ייכנסו להשמעה, כי הן לא יוצרות אותם. אם אני אוהבת את זה".

האמן הצעיר ישקיע כל עוד רוחו בו

עידו פורטל (23) הוא אמן צעיר שמנסה כמו כל צעיר מוזיקלי להיכנס אל הפלייליסט הרדיופוני. "מה שלא הורג מחטל", אומר פורטל, "השקעתי המון כסף, ואני הולך לעבוד על זה קשה, גם להשקיע יותר בשיווק של הדיסק הבא. אבל אחרי הכל זה לא תלוי בי, הכל מאת ה'".

אתה מיואש לפעמים?

"אני לא מיואש, זה עניין של מזל. הדדיו זה לא המדד היחיד מבחינתי".

ומה לגבי יחסי ציבור?

"יחסי ציבור עוזרים ונצרכים. אי אפשר לסמוך רק על כך שהמוזיקה טובה. שווה להוציא על זה כסף, זה דבר חשוב. האלבום עולה הרבה יותר ממכמה אלפי שקלים שצריך להשקיע ביחסי ציבור.

ישי לפידות, שעושה מזה כ־15 שנה מוזיקה יהודית בקצב דאנס, מתפקד כאמן יוצר אך נמצא גם מאחורי המיקרופון בתכנית אישית ברדיו 'קול חי'. בתכנית מדבר ישי על אירועי השבוע בנימה אישית ומשמיע מוזיקה מגוונת. "אני משמיע שיר שאני אוהב, או נוסטלגי או חדש. ליחסי ציבור יש משקל, לא הרבה. אני מתייחס ליחצנים ושומע את הבקשות אבל אני חייב גם לאהוב את השיר", מדגיש לפידות.

"אגב, גם שיר שלי אני אף פעם לא בטוח שישמיעו בציבור, אפילו שאני כבר מוכר. החשש הזה נשאר כל הזמן".

שליחות על הסקאלה

טוקר, הרבה שנים אתה ברדיו, יש שאיפה להגיע לציבור החילוני?

"לא ולא", הוא מפתיע. "הציעו לי פה ושם לעשות גם פינה בטלוויזיה – זה לא מעניין אותי. יש לי סייעתא דשמיא שאני עושה מה שטוב לי. הייתי החרדי הראשון ששידר אי פעם תכניות שהן לא שיעורי תורה וכדומה. אני רוצה להמשיך עם זה כל החיים. אם תראה אותי יום אחד משדר תכנית במקום אחר – זה או ששילמו לי הרבה או שהייתי צריך את זה מסיבה מיוחדת, אך אין לי שאיפה לשדר ברדיו החילוני, זה לא עושה לי את זה".

"התכנית של טוקר ושלי ששודרה ברדיו ת"א הייתה מאוד מדויקת", אומר סלע, אך לעומת טוקר הוא מצהיר: "יש לי שאיפה להגיע לחילוני המצוי, בסופו של דבר זה אח שלי, אני פוגש את הציבור הזה ברוב שעות היממה, רוב החברים שלי אינם דתיים. זה לא בקטע של ללמד אותם יהדות; כמובן ששמחתי כשאתת מהעובדות ברדיו ת"א סיפרה לנו שבזכות התכנית היא התחילה להדליק נרות שבת, כי בכל זאת אני צריך להביא כמה זכויות לעולם הבא – אבל יש לנו שפה משותפת רחבה למדי בתחומים רבים מאוד".

נהוג לוותר מראש על החילוני הממוצע ברדיו דתי?

"אני ויתרתי עליהם מראש", אומר טוקר, "לדעתי, הציבור החילוני כמעט לא שומע רדיו; הוא מחובר יותר למדיה הוויזואלית. גלגל"צ שומעים כי זה מוזיקה, אבל רדיו – זה כבר לא מה שהיה פעם. מאוד כיבדו אותנו שם. פעם אפילו העבירו מסיבת פורים למקום כשר – רק בשבילנו. אבל עזבתי כי לא הרגשתי במגרש הטבעי שלי. הייתי צריך להתחפש ולהסביר את עצמי, לא הצלחתי להשתחרר מבחינה הדיפופונית. על אף שהיה כיף, זה שאני משדר גם לחילונים לא עשה לי מסאז' לאגו. אני לא רבי, תנו לי לעשות מה שאני אוהב, אם אני יכול לעשות תכנים טובים כמו חסד – למה לא? אני לא פה כדי להחזיר אנשים בתשובה ולא כדי לתת להם שיעורי תורה".

החלום: 24 שעות מוזיקה

טוקר מחזיק היום אתר ברשת שמשדר 24 שעות מוזיקה יהודית. "אנשים אוהבים מוזיקה, אין מה לעשות", הוא אומר. "יש לי קרוב ל־20,000 מאזינים ביום, לא בגלל שקוראים לי מנחם טוקר, אלא כי זה מוזיקה נטו. החלום שלי הוא שיהיה תדר FM עם 24 שעות מוזיקה יהודית".

מתי זה יקרה?

"הלוואי שזה יקרה, אבל זה לא יקרה אלא אם כן איש עסקים יקנה תחנת רדיו קיימת כמו 'קול חי' ויהפוך אותה לתחנת מוזיקה. זה גם משתלם כלכלית לדעתי. אפשרות נוספת שזה יקרה היא התפתחות תחום הרדיו הדיגיטלי – תחום שבאמת הולך ותופס, בארה"ב זה כבר נמצא – מדובר ברדיו עם מאות ערוצים וככה כל אחד ישדר מה שהוא רוצה".

למה רדיו 'קול חי' לא עושים את זה אם זה הכי משתלם כלכלית?

הבעלים של רדיו 'קול חי' הוא מספיק עשיר כדי להרשות לעצמו לעשות את מה שהכי נכון אידיאולוגית, וערוץ מוזיקה הרבה פחות משפיע בתחום האידיאולוגי. הוא מרוויח מזה אמנם, אך בהחלט היה יכול להרוויח יותר אם היה עושה רדיו שהוא נטו מוזיקה".

"אני לא רואה סיכוי שתהיה גלגל"צ דתית", טוען סלע, "אלא אם כן תהיה ממשלה דוסית כולל שר תקשורת ושר תחבורה דתיים".

טוקר: "אני ויתרתי על הציבור החילוני מראש. ברדיו תל־אביב מאוד כיבדו אותנו. פעם אפילו העבירו מסיבת פורים למקום כשר רק בשבילנו. אבל לא הרגשתי במגרש הטבעי שלי. הייתי צריך להתחפש ולהסביר את עצמי, לא הצלחתי להשתחרר מבחינה רדיופונית"

דבורה קיציס: "ברשת ג' הדברים פועלים אחרת, השיקולים הם להגיע לקהל רחב יותר. אני לא אשמיע דברים שהם פנים־מגזריים, או טקסטים שאדם חילוני לא יבין אותם. למשל, אמירות ברסלביות מובהקות לא ייכנסו, כי הן לא יוצרות כמו שצריך, על אף שאני אוהבת את זה באופן אישי"

"מאזינים רבים אינם רוצים לשמוע גסויות ברדיו שלהם, ומעוניינים שהילדים שלהם ישמעו הומור כשר ולא שטויות. החכמה היא להצחיק בלי גסויות. 'סיינפלד' למשל הצליח לדעתי בגלל שלא התלכלך"

"אני נגד כל הקטע העדתי, אבל דווקא פה זה רעיון יפה. ברמה הדתית אולי אין הבדל, אך דווקא בעניין הזה של מוזיקה אחרת, הלכות שונות - יש הבדל, וטוב שיש שתי תחנות. כמובן שהייתי מעדיף שיהיה רדיו אחד לכולם, אך הרייטינג הגבוה מוכיח שזה פשוט עובד"

'קול ברמה' קם בזכות שר התקשורת דאז - אריאל אטיאס שכיהן מטעם ש"ס, הוא עשה כמה האזנה יש להם. כנראה הפוליטיקאים של הציבור הסרוג לא מספיק עבדו בשביל זה

הקריה האקדמית אונו מזמינה אותך להצטרף לפקולטה למקצועות הבריאות וללמוד מקצוע טיפולי שהוא מקצוע לחיים

ריפוי בעיסוק
קלינאות תקשורת

- שיתופי פעולה עם המרכז הרפואי ע"ש שיבא בתל-השומר ועם מכבי שירותי בריאות
- סגל אקדמי קליני: פרופ' שלמה נוי, פרופ' נעמי כץ, ד"ר שירה יגלן-חיימוביץ, ד"ר חנה פוטר-כ"ץ, ד"ר הידיד שוגרמן ועוד
- תכנית מעשית, המעניקה כלים יישומיים למקצוע מבוקש
- ליווי ויחס אישי בתהליך הצמיחה כמטפל
- לימודים בקבוצות קטנות
- הלימודים הינם לתואר ראשון בריפוי בעיסוק (B.O.T.) או לתואר ראשון בהפרעות בתקשורת (B.A.)

*המוטעבה להשכלה גבוהה אישרה פתיחת התוכנית. הנעקת התואר מותנית באישורה.

הקריה האקדמית אונו, רח' צאר"ל 104, קרית אונו, טל' 077-6670199
info@ono.ac.il • עכשיו גם בחינוכ באתעצות ביישפון • אונו וגוגופון אונו

ono Ono Academic College
הקריה האקדמית אונו
משנים את פני החברה בישראל

חיים על פי העולם

חיים ולומיסיקי

החיפוש שאינו נגמר

לפני כחודש אשתי תפסה אותי: "אתה חייב לחשוב על תפחות לילדים".

"סגור!" השבתי לה, "השבוע אני חושב על זה".

"זה מה שאמרתי לי בשבוע שעבר", אמרה האישה בתסכול. "ומאיפה את יודעת שלא חשבתי על זה?" התגוננתי: "אפילו הרגע, כשנסיע אלוי, בדיוק חשבתי על זה. חוץ מזה הודיעו עכשיו בחדשות שהחליטו לעבר את אדה, אז יש עוד חודש וחצי", הרגעתי אותה.

"אתה צודק!" ענתה האישה בהיסטריה, "רק חודש וחצי, אין סיכוי שנשארו עוד תפחושות בחנויות".

כדי להרגיע את הלחץ בבית ועל אף שיש עוד המון זמן, הלכנו על נשינו וטפנו לאחת מחנויות הצעצועים הגדולות שכדי להימנע מפרסומת סמויה נכנה אותה בשם הדמיוני "צעצועים זה הם". איזה מקום חלומי, אה? מדפים מלאי צעצועים מכל המינים ומכל המחירים. גן העדן של הילדים. אז זהו שלא! זוהי ממלכת הילדים המתוסכלים, אולם גדול המלא בצרחות "אמא תקני לי", "אבל הבטחת לי", "למה קניתם לו ולי לא", "אני לא קונה לך את הדרעק הזה", "עזוב הם גנבים כאן. בבני־ברק אני קונה לך את זה בגרושים".

ובכן, כפי שצפיתי נשארו עדיין המון תחפושות בחנות. באז שנות אור כבר נגמר מזמן, גם וודי חברו הנאמן. אני לא מדייק, הם נשארו במידות לילדים בני 30, אבל היי, מה רע בתחפושות של מלכת אסתר וקאובוי? "חמודי אולי תתחפש לקאובוי?" שאלתי את הילד, "מה זה קאובוי?" הביט בי הילד בעיניים שואלות. איזו ירידת הדורות. איך נתנו לזה לקרות? לאן נעלמו כל הערכים האמריקאיים הרדודים והטובים שגדלנו עליהם? דוגרי, מי אם לא האמריקאים יכול היה למכור לנו ש"ילד הפרות" הוא הגבר המאצ'ו האולטימטיבי? הבן אדם כל היום רדף אחרי פרות וכבשים, התבוסס בבוץ ובדברים מגעילים נוספים, אבל האמריקאים, אמני התדמית והבלוף, הצליחו למכור לעולם שמלאכת הבוקרות היא רק חלוטה עבור הקאובוי וברוב היום הוא שולף את האקדח ויורה בבקבוקים או בכל מי שמעצבן אותו.

בכל אופן, נחזור לנושא התחפושות. אצל הבנים העסק הוא עדיין די פשוט, הם עוד מוכנים להתפשר על חייל או על איזו דמות מהסדרות הדביליות שלהם בטלוויזיה (מה זה גורמיט לוקאז'לז?). הבנות לעומת זאת מגיל מסוים רוצות תחפושת יצירתית. לא, הן לא באמת רוצות, הרי בסתר לֵבן כולן היו רוצות להתחפש לגרסה כזו או אחרת של מלכה/פיה/נסיכה, אבל לא ב"כ נעים להן, 'שקר החן'... וכאלה וגם כל החברות התחפשו למשהו יצירתי (טוב, אם קראו לאח החדש שנולד להן "אורות באופל" גם להן מגיע משהו יצירתי), וכך במקום להיות מלכה/פיה/נסיכה נחמדה רוצה בתך להתחפש ל"יואכו ה' אל משה לאמור צו את בני ישראל", או אולי להחזיק מלחייה ביד אחת ועיתון 'הארץ' ביד שנייה ("מלח הארץ, תודה ששאלת") או לספר 'תרומת הדשן' שמחזיק פלאפון ("מה זאת אומרת לְמה התחפשתי? אני שו"ת סלולרי"). אגב, אם למישהו מהקוראים יש עיתון 'דבר' בבית אנא שלחו אלינו, השבתי על איזו תחפושת יצירתית, הילדה תחזיק שום ועיתון דבר ותהיה "שום דבר". איך עוד לא חשבו על זה?!

אני מניח שוודאי יש כמה המצקצקים בלשונם למקרא שורות כאלו – לקנות תחפושת מוכנה שנתפרה ל"י שניים סינים עם מכונת תפירה גדולה? ומה עם ההשקעה? הבן אמא שלך לא תפרה לך תחפושת מעשה יד?

ובכן, זוהי דוגמה אחת מני רבות לקורלציה הפוכה בין מידת ההשקעה של הורים לבין תוצר הילד (אם כבר הזכרנו את נושא בחירת השמות לילדים הייתי אומר משהו בהקשר הזה אבל אני לא רוצה להסתבך עם כמה חברים טובים), וחוץ מזה אם האימהות שלנו היו יכולות לקנות ב־100 שקל תחפושת מסין במקום לעבוד חמש שעות על פרת משה רבנו הן היו רצות על זה.

"תגיד לי", החזיר אותי קול למציאות, "אתה עוד פעם חושב על הבדיחות ל'עולם קטן' במקום לעזור ליֶ?", "תגידי", השבתי לקול, "מה את אומרת, אולי תתפרי לו תחפושת של באז שנות אור בעצמך?" את ההמשך אני לא זוכר בבהירות עקב גרומיט במבצע שהוטח בראשי. השנה אני מתחפש ל"סייג לחכמה שתיקה".

רוצים לשלוח בדיחות לעלון פורים? *valdomh@gmail.com*, *קרדיט בשמות בדויים מובטח לזוכים.*
לטורים קודמים: *www.haim.tk*.

בשקל
כנס המנהלים החמישי בסדרה "לחשוב מחוץ לקופסא"
יום שלישי, ב' באדר ב' תשע"א (8/3/2011) באולמי "שמיים כחולים" - רחובות
יום שלישי הקרוב
אישרו את השתתפותם... ואתה?
לפרטים והרשמה: 03-9185588 kenes@besheva.co.il
*רשימה חלקית בלבד

מרכז "דרך ארץ"
להעמקת הקשר בין אדם לאדמה
מרכז "דרך ארץ" בגליל מזמין קבוצות לתאם יום משמעותי וחוויתי של חיבור לעצמכם, לאדמה, ולאחריות שכולנו צריכים לקחת.
ליצירת קשר: טל- 0526343406
מיל- info@wgalil.com אתר- www.wgalil.com

בס"ד
בית יוסי
עולם ומלואו
מרכז טיפולי לילדים ומשפחות בסיכון
ע"ש סרן יוסי אוחנה ז"ל
פותחים עשור שני
במופע חגיגי למען משפחות בית יוסי
עתיר בגיון
מיכה שטרית
מארח את
מנחה: צופית גרנט
האירוע יתקיים ביום ראשון ז' באדר ב' תשע"א 13.3.11
שעה 20:00 היכל התרבות - תל אביב
כרטיסים במחיר: 1,000 / 500 / 300 / 150 ש"ח
לפרטים ולרכישת כרטיסים לאירוע: נייד: 050-5525ee9, מייל: beityossi@gmail.com
לתמונה יש איאור לעניין הרחמות לפי סעיף 46 לפקודת סם הכנסה.
נשמח להאותכם בין אורחים:
משפחות אומנה - מייסדת העמותה
אלוף (מיל') משה קפלנסקי - יו"ר העמותה

שלוש כפיות סוכר

מיפור | מתן צור |

"שלוש כפיות סוכר". ככה הוא אוהב את התה שלו, שתיים ליד", הוא מסביר לי בחצי חיוך.

ואני מיד הולך להכין.

אני לא יודע אם הוא תמיד ככה, או רק בגלל שאשתו מאושפזת כרגע בבית חולים, והוא מחפש גרגיר מציאותי של מתיקות שייטיב קצת את מרירות החיים.

אני מגיש לו את התה. השעה כבר אחרי שלוש, לפנות בוקר או בלילה, תלוי אם מי שואלים, והמשמרת רחוקה מלהסתיים.

"דלקת בלבלב", אמיר הסביר לי קודם, "והיא בחודש השביעי". הוא בן שלושים ואחת, ולמרות זאת אם מצליח לזהות קמטי דאגה קטנים מפלסים דרך בנחישות בצדי עיניו. הוא אדם טוב, ובעל טוב, אני מתרשם ממעט המשפטים שאנחנו מחליפים. שהצלחתי להביט קצת אל תוך לבו. אנחנו מכירים בסך הכל עשרים דקות, אבל אני מרגיש שגדולה היכרות קצרה שנפתחו בה שערי הלב מהיכרות רבת־שנים שיש בה חומות הסותמות את השעה.

זאת הפעם הראשונה שאני במילואים בתעסוקה מבצעית, וכמעט בכל משמרת הצלחתי להכיר מישהו חדש מהפלוגה. וכל אחד – מעלה אחרת מצאתי בו.

גדולים עם ישראל, חשבתי לעצמי באחת המשמרות, שבאים למילואים כל כך הרבה שנים, ועושים זאת באהבה ובמסירות נפש.

ומיד כשמגיעים ליחידה, מדי הזית עוד עומדים בריח המרכך, והזיפים לא גדלו כמעט, הם אומרים בקול שמח: "יאללה, תעשה קפה". כל מילואימניק זוטר יודע – אין דומה קפה שחור של בית, שקפה יומיום הוא וועמנו מה, לקפה שחור של מילואים שבכוחו לקרב לבבות ולשבר חומות וכולו מתיקות של עם ישראל.

כל אחד מהם עוזב את חייו, זה את אשתו וזה את עבודתו, זה את הילמידים וזה את החברים, ובא לבלות פה שבועיים במחסום, בודק תעודות זהות ירוקות ועומד רועד ובדיידים קפואות באמצע הלילה.

"גם אני טרי", מאיר אומר לי באחת המשמרות כשאני מספר שהתחתנתי לא מזמן, "גרוש טרי. בערך אותו מספר חודשים כמוך". הוא צוחק צחוק מריר. ניכר על פניו שהוא מספר את המידע הזה ברוגע יחסית, ואני תמה על כך ושואל אותו.

הוא מסביר ש"זה לא נגמר בצורה הגונה", אלא שהם פוטט החליטו שזה לא מתאים יותר ושאין סיבה לחיות בצורה כזאת, לא שלמה.

"אני שלם עם ההחלטה לגמרי", הוא עונה אחרי שעשאלתי. "ילדים?", אני מעז לשאול וחיוך אבהי מתפשט על פניו.

"יוגב בן 4 ועומר בן שנתיים, חמודים".

כשאני מנסה להיזכר אני מגיע למסקנה שזאת הפעם הראשונה שאני רואה אותו מחייך באמת במהלך השהות שלנו פה.

"קח", רן מגיח מאחורינו עם תה ירוק מהביל בכוסות. שם העלים הביא אתו מהודו. אני לוקח לגמה זהירה, הוא לא שם סוכר.

"אני אוהב בלי, ככה מרגישים את הטעם", הוא אומר לי כשהוא רואה את עיניי השואלות, ומסדר את הצעיף מסביב לראשו.

הוא צמחוני, חזר לא מזמן מחצי שנה של טיול בהודו, שבו חיפש את הטעם לחיים. "לא יודע אם מצאתי, לפחות אני יודע שיש".

הוא מספר שהוא רוצה ללמוד חקלאות.

בחדר, אני שם לב שיש בתיק שלו תפילין.

שלך?" אני שואל. "כן", הוא עונה ומסדר מבלי משים את הקוקו שלו, "אני לא דתי, אבל משתדל להניח".

קרני השמש מפציעות מעל ההרים והשמים מתבהרים בהדרגה מעל המחסום שלנו.

"אז מה אתה עושה פה", אני שואל, "לך תהיה עם אשתך בבית חולים".

"חלוואי", אמיר עונה, "התקשרו ואמרו לי שאין מספיק אנשים כדי לתפוס את הקו. ואם צריך אותי – אני בא".

"נקווה שתצליח לפחות לצאת לבקר אותה מחר".

"נקווה שהיא לא תהיה בבית חולים מחר". העיניים שלו נוצצות באהבה אליה. הוא מחייך חיוך קטן ושותה שלוק קטן מהתה המתוק שלו...

רכב עם לוחית זיהוי צהובה עוצר לידינו. החלון נפתח ואישה צעירה מחייכת. היא גרה באחד היישובים בסביבה.

"מה שלומכם?" היא מתעניינת. "ברוך ה'", אני עונה והם מהנהנים אתי.

"קחו. שיהיה לכם". היא מוציאה בקבוק קולה קר וקופסת קרואסונים חמים.

אנחנו מודים לה. היא מנידה בראשה כאומרת שאין צורך להודות לה. היא משתהה עוד כמה שניות ולבסוף אומרת בהסוסנות:

"תודה", היא ממלמלת, "תודה שאתם פה".

חדש!
טף יומי
דפי לימוד יומיים לבנים וילדים
כל יום דף חדש אצלכם!
8 דקות לימוד ביום - מתנה לכל החיים
"אני לומד עם הילדים שלי כל בוקר אחרי התפילה. כל הזמן חיפשנו מה ללמוד. תמיד הרגשתי שזה חתיכה פה וחתיכה שם אף פעם לא מצאתי משהו שבאופן יומיומי בונה לי סדר בלימוד עם הילדים.
כשמצאתי את טף יומי - שמחתי, הילדים נהנים מהתוכן המדהים ומהדף הצבעוני ואני נהנה שיש לי סוף סוף תוכנית מסודרת ואיכותית ללימוד עם הילדים"
רועי בן אהרון, אב לשלושה
www.TafYomi.co.il פרטים באתר

ראשית ואחרית

מיפור | אלחנן בהן |

קלות מסיבת הסיום עוד מהדהדים באוזניי ושיר פרידה מתנגן בחלל האוויר. אני חוזר אל הבית. רק לפני כמה שעות עוד הייתי בשיבוצה – המקום שבו חלפו שנותיי האחרונות. המקום שהיה לי לאבא, לאמא ולבית. ואני הייתי לו לבן.

מעביר במחשבתי את מאורעות השנים, את ההכתרה, את ההכנות אליה. מסיבת החתונה, אלול, ראש השנה וטיול הגיבוש. נזכר בחופש שלפני, הפיגוע ובחינות הכניסה. ופתאום הכל מתבלבל ומתערבל, ולא ברור מה קודם ומה אחרי כן, יש שם אבק, מאבק, וכל רגע מנסה לקפוץ קודם, להיחתך לראשית התודעה, לנסות להישאר שם. ופתאום הכל נדמה כמשהו אחד גדול, בלי ראשית או אחרית, וכולם רגעים אחרונים ובה בעת גם ראשונים. הכל, חוץ מאחד, והוא מנופץ מולי בדגל אדום, מתרים, כאילו שור זועם אני. ממני לא תוכל להתעלם. ממני. רגע אחד.

הוא נכנס, ושומעים יריות, צרורות של יריות, וזה הסוף, אני חושב לעצמי, ושומעים צרחה, ועוד אחת, ויידום.

זה לא מרפה. אני נזכר באותן יריות שבהן הייתי מתהפך במיטתי. צרחה, ועוד צרחה, ועוד, ועוד, ועוד, כהד בגיא ההריגה אשר לא נותן לעצמו מנוח. לעצמו? לעצמו ולי. זוה חודר, חודר ומחלחל. נוראה שאין לו סוף וכנראה שגם לא התחלה, וכיצד יהיה לי, ההיהן מישהו ליצור דמנה? דמנה אשר נשמעת כבכי שקט, כתחינה, כתפילה, ולבסוף כאצבע מאשימה הזועקת, צועקת, רושמת, בוכה, מתחנת – אתה. ההיהן מישהו?

מישהו דופק על הבימה, עוד חצי שעה מסיבת ראש חודש. יופי, חודש אדר הגיע, מסכות, רעשנים, שירים וריקודים, וגמד ועונק וחפש את השמיניסט, יופי. חודש אדר.

אחותא מגער אותי מהרהוריי. אתה בא לספרייה? רק נסיים את הסוגיה ונחזור. יאללה בוא. ואנחנו יושבים ולומדים: ורוב גוססים מתיקה. אבל אביי לא סבר כך, אני מסביר לחברותא.

וכבר שמונה שלושים וארבע בערך, ויש נפצים בחוץ, זה מעצבן, אבל כבר התרגלנו. והחברותא שואל אם נלך, ואנחנו לא יכולים, זה כבר לא נפצים.

וכשם שהניצוץ מתלבה ללהבה, כך הנפץ הופך לירייה, ומנפץ את חיי. ולאוסף של יריות קוראים כבר צרורות. ואני לא יכול לחשוב, ויש בהלה כללית, גרירת כיסאות בלתי שמעת והתכנסות מפחידה אל תוך עצמך, אל תוך חייך, כי אין ברירה, וכל יום יכול להיות יום מיתתך. במיוחד היום הזה.

תמוז. בועה. מצחי נוטף זעה, אני קם בבהלה ממיטתי ומסתכל בחלון, כבר האיר היום, השמש שלחה את קרניה החמימות להאיר את היקום, ובקרוב יקומו כל באי עולם ויחזרו נשמותיהם מלפניו. ובשעוני לא זע היום, גם לא זעה השמש, והשעון מתעקש לעמוד על עומדו, והמחוגים לא זזים. אני מנסה לנער אותו לחיים. אבוה. זהו. נגמרה הסוולה. וכאילו אין לו לעולם לא ראשית ולא תכלית. לא התחלה וגם אין סוף. וכל העולם כולו תקוע. שמונה שלושים וארבע בערב בערך.

"זו תופעה מוכרת אצל אנשים שעוברים טראומות, ותדע לך שאתה גיבור גדול, גם אז בהתמודדות באירוע עצמו, ובעיקר עכשיו, בהתמודדות עם הקשיים..."

וככה אומרת לי הפסיכולוגית, וכאילו היא יודעת, כאילו היא מכירה את הקושי, כאילו היא עברה אותו.

כל חיי עוברים לנגד עיניי. לא, בעצם כלום לא עובר, ריק. ואני רק מסתכל מפוחד, חברי מלפניי. והאוויר מלא רחוסו. ואיני יודע ממה יותר מלא הוא, מנשמותיהם של חברֵי שכבר עלו השמימה או מרחיב אבוה הַשרָפה שכבר מילא את כל היש. לא. בוודאי יודע אני, נשמותיהם של אלה שכבר עלו מליעות יושר בעדי. אולי. ואיני יודע מי אתנו היום ומי איננו פה אתנו היום, מי לחיים ומי למיתה, ואיני יודע כלום. רק ריחות אני מריח, ריחות ונשמות. וגם רואה אני גבו של חברי.

מנסה לשחזר מה היה, ואיך שהנצפים הפכו לצרורות שהן שער לעולם הבא, שהמתים פה קידוש ה' – קדוש יֵאמר להם. ואיך שרצונו לעמודות. שהרי הספרייה בשיבוצה, כדרכן של ספריות, עמודות יש בה, עמודות ספרים קדושים, הרבה עמודות, מעולם לא ספרתי. וגם פינת שיבה ועיון ולימוד יש בה. המרחק ביניהן לא קטן הוא, אם לא גדול, אך בין הכדורים, לא מורגש היה, כאילו ללא ראשית או אחרית.

ואנחנו צפופים בין העמודות, מנסים להיחתך, להתכוונן, להיעלם, אבל אי אפשר, וסופנו, ככל הנראה, מתקרב, ואם לא נעשה כלום נסיים את תפקידנו בעולם, וקדוש ייאמר לנו, ושלוחה פנימית עוטפת ועוטרתינו בראשינו. והוא מתקרב ואתו גם הצרורות, קלשונו של מלאך המות הפך קומפקטי, קטן ומתוחכם. ופתאום רואים אנו את שולי מכנסיו. מכנסיים. לו.

"טוב, אז עכשיו נקליט אותך ונראה איך אתה מספר את זה. אם קשה לך, תעשה הפסקה, תשתה קצת מים ותמשיך, זה חשוב, זה חלק מההתמודדות..."

ופתאום אין ראשית ואין אחרית, והוא עובר אותנו, מה? מסרב להאמין. אז לא נהיה קדושים. והחבר שמלפניי בורח. ואני עומד מול מלאך המות כי הוא חזר אליי. וקול זועק לי קום וחיה.

ובעודי מגלגל בחדרי קורות אותם הזמנים, פתאום לתוך ראשי התנגן לו ניגון של תקוה, פתח מה אור, צוהר לתיבת החושך. והיה אותו הניגון בא כאילו משום מקום, כאילו לא קשור, כאילו פוגם ברצף העלילה, כאילו.

ישבנו במעגל אחרי שולחן השבת. סבתא התארחה אצלנו והדודים באו לבקר.

"מוה, תספרי להם", ביקשה דודתי מבַתה שישנה עם סבתי דרך קבע מאז שהפילייפינית הלכה.

"לא, לא בא לי, עזבי".

"הֵא, מה זה לא לספר, מה הסטיות האלה?"

"טוב, נו. בשבוע שעבר ביום רביעי, הלכתי כרגיל ליישן עם סבתא, וכשרציתי ללכת לכיוון החדר, פתאום אני רואה אור גדול, אור ענק, משהו לא יתואר, ואני רואה שם את סבא". סבי ז"ל נפטר לפני עשור.

היא משמיכה ממהרת, כבר רוצה לסיים, חזקה עליה בקשתה של אֵמה, אבל לֵבה לא נותן לה, כבד עליה המשא.

"ואני עומדת דוממת. לא יודעת איך להגיב. מה לעשות. מה לעָיֵיר, ואני שואלת אותו ברעד ואימה 'מה אתה רוצה?' והוא עונה לי מתוך האור הגדול: 'רק רציתי להגיד שאני שומר עליכם'".

היא השתנקה והפסיקה. עוד שעה ארוכה ישבנו מכונסים בסיפורה.

וכבר שמונה שלושים ותשע בערך. קול קורא "קום וחיה". ואני לא יודע מה קרה עכשיו. הוא טען את הנשק. ותבוא רוח קדים ותישא אותי אליו. והחזקתי בקנה הרובה. והסתכלתי בעיניים. לוֹ? עיניים? חשבתי שיהיה לו רק מצח. אבל לא. היו גם היו לו עיניים. אני יחיד, הסתכלתי בהן. אולי פה לא היה לו, אולי דווקא אף, אבל עיניים היו גם היו, והן היו שלוות, רגועות. כאילו מלאך המות עושה מעשה שבשגרה.

ובשמונה ארבעים בדיוק נותרתי לבדי, וייאבק איש עמי עד כלות הכוחות, וירא כי לא יכול לי וגע בכף ידי ובקצות עיניי, ויאמר אליי "מה שמך", ואומַר "אלחנן", ויאמר, "לא אלחנן יֵאמר עוד שמך כי אם אלחנן יוסף כי שרית עם אלוקים ותוכל", כי רק עם אלוקים יכול גם יכולתי לו.

סוף סוף. הלילה הצלחתי לישון. עץ האלון כבר פשט את כתונת הלילה שלו והפך ירוק. ציפורים צייצו בחוץ. הבטתי בשעוני. הוא פועל. אתמול הלכתי לשעון, לא תכנותי שזה יהיה כך, אבל פתחנו בשיחה, והוא מספר לי כמה שעונים משפיעים על חיי העולם, ולפעמים האדם מרגיש תקוע בלי שעון ולפעמים הוא דוקא יותר זורם. הוא סיפר גם על שעונים בעת העתיקה, כמו שעון השמש, או זה עם החול. אמרתי לו שנראה לי שגם אני השתמשתי בהם בזמן האחרון. אני לא יודע אם הוא הבין, אבל הוא כבר סיים, שילמתי לו ויצאתי.

בס"ד
הוד והדר לבושה
יריד המעצבים
לאישה הדתית
9
לפסח מתחדשים
ביריד המעצבים המקורי
הכניסה לנשים בלבד ★ מתחם קפה לגברים ופינת לימוד
50 מעצבות מובילות תחת קורת גג אחת
בגדי מעצבים | אקססוריז | תכשיטים | כיסויי ראש | מתנות לחג ועוד...
תל אביב
גני התערוכה
27-29.3.11
כא' - כג' אדר ב'
ירושלים
בניני האומה
23-25.3.11
יז' - יט' אדר ב'
עד 70% הנחה
מחיר כניסה 15 ש"ח | כניסה חינם לרוכשות מגיל ליחון לחלל
לחברות מועדון "הוד והדר" מחיר כניסה: 10 ש"ח לקבלת הקופון הצטרפות למועדון. מיל: yaridnashim@walla.com
חפשו אותנו ב | נורית כהן, טל: 054-9498275 nurit10@walla.com

"כשעקיטים מרקידה יהיה שמח"
בת מצווה ייחודית, חינה, חתונה, ערבי נשים, קריוקי, מעגלי מתופפות, תפאורה, אפקטים, צילום+קליפ ועוד....
לאירוע שכולו ריקודים ושמחה!
dj נתנאלה-052-5219111

מי מרדם
הרב חרל"פ
16 כרכים
690 ₪ כולל דמי משלוח
054-6799933

שעלי תקוה
SHAALEI TIKVA
'שעלי תקוה',
מפעלי החסד של "שעלי תורה"
והגרעינים התורנים ברחבי הארץ
מזמינים אתכם להצטרף
למבצע הנתינה השנתי
מתנות לאביונים
בעין יפה
כמידי שנה נחלק ביום פורים מאות חבילות מזון
למשפחות וילדים הזקוקים ומצפים לשמחת החג.
ב 400 ש"ח ניתן לשמח 2 משפחות
ב 800 ש"ח ניתן לשמח 4 משפחות
ב 2000 ש"ח ניתן לשמח 10 משפחות
הקהילות ומשפחות הגרעין
יחלקו את המשלוחים בו ביום!
לאורך השנה שעלי תורה מסיישת
למשפחות נזקקות וילדים בסיכון
אריאל מאיר
1-800-200-430
אפשרויות נוספות לתרום למפעל החסד:
✓ באתר: www.shaaleitorah.org
✓ בצ'קים: לפקודת "שעלי תקוה"
רח' נחל שורק 16 בית שמש 99000
✓ לחשבון בנק: מס' 2023192
בנק לאומי סניף 916
לפמוזה אישור 46 לצורך פטור ממס.
גרעינים תורניים ברחבי הארץ ! בתים חמים לילדים בסיכון
מפעלי צדקה וחסד ! רבני קהילות בערים ! מוסדות חינוך
גרעין הדר, חיפה: יוסי 054-6773195
גרעין אור יהודה: דוד 052-8776800
גרעין קדמיה: הרב אברהם 054-5720057
גרעין יחד, בית שמש: עמיחי 052-7906066
גרעין טבריה: אריה 054-6748658
גרעין ג.אולה: הרב אליהו 054-5697024
גרעין קדמיה: הרב אברהם 054-5720057
גרעין נתניה: ישראל 052-7906066
בס"ד
שירות לאומי תורני
שיל"ת
שירות לאומי תורני - ההרשמה בעיצומה!
כמתנדבת בשיל"ת תזכי ל:
יחס אישי וליווי מקצועי של רכזת דתית
רב מייעץ
אפשרויות דיור
הדרכות ושבלמלמות
אווירתא שבועית
מענק ופיקדון עפ"י חוק קליטת חיילים משוחררים
תוכלי להשתלב בעשייה חברתית
במגוון עמותות וארגונים חברתיים:
חינוך-גנים ובתי ספר הדרכה-עבודה עם נוער
קליטת עלייה הדרכת טיולים
מד"א, בתי"ח וקופ"ח משטרה, שב"ס ועוד...
"עיינו לנו המקום להביא את בלאנו, מקום לחמאה, לחיות קטנים מחלאות ולהרבים כחלץ מלתי נפרד ובגלות חאקלגי" - אתנעשת מארכז "יחד" לאנשים מבלי מיבור שלו
אם גם אליך מדבר להיות שותפה לעשייה חברתית,
צוות העמותה יסייע לך למצוא מקום להשתלב בו
טליה 050-8289311
שלמה
www.shlomit.org.il
03-6129202
3ריי אוטנו קסר וה3ברפ לחוויה של פנים בחיים
רתחדשות בגליל
www.shlomit.org.il
03-6129202
רתחדשות בגליל!
שנה הבאה תיפתח קבוצה ייחודית של עשרים בנות, המעוניינות בלימוד בעומק יחד עם עבודת הנפש ולחיבור לאזור המיוחד ולנוף האנושי של הגליל.
הקבוצה תלמד במסגרת המדרשה במושב טפחות.
התוכנית מיועדת לבוגרות שירות לאומי המתעניינות בתוכנית מדרשה.
לפרטים והרשמה
ליום היכרות עם התוכנית:
מיכל: 050-7798214
או במייל: mnewgalil@gmail.com

כמה עולה חצי שקל?

על חישוב מחצית השקל בימנו

רון אמיניה

בימים ההם: מחצית השקל

מקור המצווה מופיע בפרשת כי תשא: "זה יתנו כל העובר על הפקדתים מחצית השקל בשקל הקודש, עשרים גרה השקל, מחצית השקל תרומה לה'".

השקל הוא שמו של מס שכל יהודי, בתקופת המשכן והמקדש, היה צריך לשלם פעם בשנה. כספי מחצית השקל שימשו לקניית קורבנות הציבור השונים שהוקרבו על גבי המזבח באותה שנה. ע"י ספירת המטבעות, נקע ניתן היה להעריך את מספר היהודים, ובכך להתחמק מהאיסור של ספירת בני ישראל.

בזמן הזה: זכר למחצית השקל

אחר חורבן הבית לא חדלו מלשלם מס זה בכל שנה. מנהג עתיק, הנהוג עד היום, הוא לתרום "זכר למחצית השקל" בכל שנה סמוך לפורים, אף לאחר חורבן הבית. מנהג זה התפתח באשכנז, ובשלב מאוחר יותר חדר מנהג זה גם לספרד.

מנהגים שונים התפתחו לגבי נתינה זו:

1. יש אומרים שסכום התרומה צריך להיות צמוד למדד כלכלי כלשהו; חישבו, שבזמן התלמוד, סכום של 50 שקל כסף, הוא סכום שהספיק להתקיים במשך שנה; במושגים של ימינו זה בערך 50 אלף ש"ח. לפי זה, מחצית השקל שווה בערך 500 שקלים חדשים.

2. מנהג אשכנז: שלוש מחצית של המטבע המקומי:

הרשב"ץ מעיד על מנהג לתת ג' מחציות מטבע למעות פורים, והוא מנמק את הדבר בשל העובדה שבפרשת שקלים נאמר שלוש פעמים הביטוי "מחצית השקל". וכך מבאר המג"א: "י"א שיש ליתן קודם פורים מחצית מן המטבע הקבוע באותו מקום ובאותו זמן, זכר למחצית השקל שהיו נותנין בארד".

3. מנהג ספרד: מטבע בשווי מחצית השקל התנו"כי:

נראה שבשלב מאוחר יותר חדר מנהג זה גם לספרד, אולם בשינוי משמעותי ממה שנהגו באשכנז: לא נזכר שיש לתת שלוש מטבעות הנהוגות באותו מקום, אלא אחת; ושוויה היא כשווי מחצית השקל שנהגה בזמן הבית.

חישוב מחצית השקל:

סלע / שקל הקודש- לפי חלק מן השיטות, בשיעור חיובים מן התורה נמדד בכסף טהור, ובשיעור חיובים מדברי חכמים נמדד בסגסורת של 1/8 כסף ו-7/8 נחושת. בתקופת התנאים, הוסיפו חז"ל למשקל השקל של התורה חמישית מערכו: הפסוק קובע: "עשרים גרה השקל" - גרה היא 0.8 גרם, ולפיכך שקל הקודש צריך להיות 16 (=20*0.8) גרם; אולם, כאמור, חז"ל הגדילו את השיעור הזה ב- 20%, מה שגורם לכך שיהיה 19.2 (=16*1.2) גרם. יחד עם הסלע גדלה גם מחצית - ה'בקע', וכך שיעור הכסף שיש להביא במצוות **מחצית** השקל הוא: 9.6 (=19.2/2) גרם כסף טהור.

לצורך פישוט החישוב נעגל סכום זה וניתן ששיעור מחצית השקל הוא סכום השוה לעשרה גרם כסף טהור, והסכום משתנה בהתאם לשיעוי במחירו של כסף טהור.

כסף טהור- הכסף הטהור נסחר בבורסת הסחורות הבינלאומית ביחידות משקל הנקראות "אונקיית טרוי", שהיא יחידת משקל השווה ל- 31.1034768 גרם. מחיר הכסף נקבע בדולרים של ארה"ב לפי מחיר אונקיות כסף. לכן יש להתעדכן במחיר הכסף הטהור רק באדר שני, בגלל תחנודות בשער הדולר והמתכות.

יש לציין, שלפי חלק מהרבנים נקבע המחיר לפי מחיר הכסף בתוספת עמלות סוכנים ומע"מ, כלומר מחיר סופי שמשלם הלקוח בחנות, ולפי חלק מהרבנים האחרים מדובר על מחיר של כסף על פי המקובל בין הסוחרים לבין עצמם.

מטבע הרמב"ם השקל, על צידו האחד מופיע עגור על עץ רימון ועל צידו השני הכתובת "ירושלים קדשה" (=ירושלים הקדושה) צילום: יאב דרוגן

דוגמה: ביום רביעי, "ב אדר א' תשע"ט א היה שווי אונקיה כסף טהור בשוק 30.68$, ושער הדולר היציג עמד על 3.611 ש"ח לדולר, לכן אונקיית כסף אחת שווה לכ- 111 ₪, **ומכאן ש"ס 1' ג' כסף טהור שווה ל-35.61836 ₪, ובתוספת מע"מ (=16%): 41.317 ₪.**

לתגובות נזעמות ועונות חמות: yhgizi@gmail.com
אפשר גם תגובות חמות ועונות נזעמות, אבל עדיף שלא.

צבא עם לב זהב

יהודה גזבר

נקדש את שמך בעולם מאת: פרץ איינגהרן הוצאה פרטית, 495 עמודי תוכן נטו.

תחילה וידוי אישי מרגש: התגרשתי למקרא אלפי המיילים שנזעמנו למקרא הביקורת על הספר האחרון של צבי אול. קולות כל כי זה אומר שקוראים אותי, וחוצמזה, נחמד שלבנאדם כל זכ אכפת מסֶפֶר על שהוא מתישהו במוצ"ש, מחפש את העלון של השבת האחרונה, מקליד את הכתובת ומנסה מייל תגובה נועם. כה לחי. עכשיו, אם אפשר, תפרגנו לביקורות מפרגנות.

סתם, צחוק.

***

פרץ איינהורן הוא בחור עם לב בגב, כנראה. זה לא בציניות ולא בעוקצנות מדומה; ממה שקוראים בספר, נראה שהאדם העביר את שלוש השנים שלו בצבא בלחיינ'ל כולם, לעזור לכולם, להיות טוב, מקצועי, וחייל אמיץ. כך או כך, הוא למד לפני הגיוס בעצמונה, ואחרי שהתגייס המשיך לשמור על קשר עם המכינה באמצעות מכתבים איישיים לעומדים לפני גיוס ולחבר"ה שבצבא, שבהם הוא ממליץ וממיינ'ץ ובכלל מנסה לכוון מי מיני דברים מניסיונו בצבא, בפיקוח ובדס"פיות. גם בקטעים הדתיים שבצבא, אבל לא רק. יש הרבה קטעים שמוזכרים את המאמרים של הרב אבינר, ודיוויס איישיים על קשיים בצבא ואפילו הוראות למ"כ הטירונים איך לקדר את חיילי במקצועיות ובאכפתיות.

אחר חצי שנה, ראה הבחור כי טוב. הוא שב, איגד את כל המכתבים לכדי חוברת עבה מאוד שרצה לה בישיבות במשך תקופה ארוכה. אני נתקלתי בה כבר בשיעור א', כנה שיש לא איזה חמש שנים בעולם. החוברת הסתובבה בין המומנטים לגיוס, וכמראה - כך גם התוכן. עממי למדי. הרבה "אחי", הרבה ניקוד שמתפרע לי פתאום לפני מילים שאמם כותבים מאמר תוולים בפינת הקפה בישיבה או במכינה. זה היה בסדר. כי חלק גדול מהעניין היה עממיות. אנשים קראו והגיבו ונהנו ובסך הכל זה עזר לה בשירות הצבא.

ראה הבחור כי טוב מאוד, הוסיף עוד כמה מאמרים והוציא את זה בכריכה קשה, 495 עמודים. וכאן, אני חייב להודות, קצת מפריעה לי כל העממיות הזאת. אף אחד לא דורש מחובבת להיות מקצועית, אבל תפר יכול לעבור עריכה לשונית מינימלית, לסדר את הפיסוק (לא הרבה עבודה, המצב דוזקה סביר מאוד) ולהוריד דברים שחורים על עצמם בווריאציות שונות. אולי הספר היה מצטמצם מעט, אבל בסופו של דבר היה הרבה יותר קל למצוא את החומר הרלוונטי: זה מצד אחד. מאידך גיסא, אני חייב להודות שהעממיות והגישה הישירה הזאת - טוב, נו, יש בה צד אמת.

וחוצמזה, בעניין התוכן: כחייל בעל מחסור בשעות שינה לא ממש השלחתי לעבור על כל הספר. דפדפתי וקראתי קטעים שיש בהם איזה לי מעניינים ונוגעים אליי. ממה שקראתי, עד כמה שזה מעצבן לגלות שיש בך המון חסרונות, הדבר נוגע דווקא בנקודות אמתיות וגם עוזר להתכונן על היחידות ועבודת ה' בתוך כל החבדה הצבאית השוחקת. וכל זאת, שימו לב, על אף שבאתי לספר בגישה צינקית משהו. סתתיין, אחי.

מתאים: כמתנה לחייל קרבי בעתיד או בהווה, כל עוד באמת אכפת לו מעבודת ה' במהלך הצבא.

לא מתאים: לג'ובניקים, בנות אם כל מי שלא חם בגוח כשפונים אליו כ'אחי' ומסיימים כל משפט ב'באהבה, פרץ".

נקודת תורפה: עריכה מקצועית, לשונית ותוכנית במהלך ההסבה מחוברת לספר הייתה מועילה מאוד.

אה, ואם הספר חסר בבסיס, בישיבה או במכינה, הכותב מוכן לתרום בחינם. אם אתם רוצים אותו לעצמכם, הוא ייתן מחיר מוזל. אמרתי לכם שיש לו לב זהב. אפשר להתקשר בכיף: פרץ, 054-2127666.

הוא גם צריך תרומות להוצאת מהדורת כיס, אם אתם כבר בעניין.

לתגובות נזעמות ועונות חמות: yhgizi@gmail.com
אפשר גם תגובות חמות ועונות נזעמות, אבל עדיף שלא.

אירוסים

רוקדות בצרעה

פסטיבל מחולות האישה מסוגו, לנשים בלבד, יתקיים בשבוע הבא, יום האישה הבינלאומי - ב' באדר ב' (8.3) בחדרי הסטודיו ובאולם המופעים של קיבוץ צרעה. בתכניה: סדנאות ומופעי פלמנקו, מחול מזרחי, מחול מודרני, היפ'הופ ועוד. אות אשת השנה מטעם "אמונה" יוענק לד"ר חנה קטן ממבוא'חורון. פרטים והרשמה מתמ'ים רמת בית'שמש: 02-6331861 (נוקב) -02 6331864 (אחה"צ).

רוקדות באלקנה

אירוע ענק לנשות אלקנה וישובי הסביבה: ריקוד לטיני סוחף עם עגת מטיאש (מדרימה זומבה מומסמת) ולהקתה. יום שני, ה' באדר ב' (11.3) בין השעות 10:30-9:00 באולם הפיס בלאקנה. המחיר: 25 ₪ למשתתפת. אין צורך בידע קודם. לפרטים: 054-2224646 @anat@fiteat.com

רוקדות בשדה-יעקב

נשות העמק מקבלות את ראש חודש אדר בריקוד בשמחה ביום ראשון ל' באדר א' (6.3) בשעה 20:30 בשדה'יעקב (בשיבה). כניסה 20 ₪. לפרטים: אפרת 050-9981268.

הצאה "חלומה של כל אישה"

מסביב לאישה ב'80 דקות - בצחוק, בדרמה ובמוסיקה מקומיים. המופע יתקיים בגיים רביעי, י"ז באדר ב' 23.3 במרכז מורשת בגין בירושלים בשעה 20:30. להזמנות כרטיסים: 054-6328330.

אדר ב' בריחאי

תפילה שחרית בבית הכנסת העתיק "שלום על ישראל" בריחאי (בלתי צבא) תתקיים בגיים שני א' באדר ב' (7.3). עלות: 25 ₪ לצעירים ו-50 ₪ למבוגרים. הסעות: 6:30 מבניייני האומה בירושלים. עובר דרך בית חצבה בשעה 7:00. אפשרות לטרמפ מאזור המרכז - יוני -052 3527313. אפשרות להגעה עצמית למבואות יריחו ב'30-7 בבוקר.

ז' באדר - יום הולדתו והסתלקותו של משה רבנו - סדנה לקראת יום ההילולא בימי חמישי-שישי, ד"ה' באדר ב' (10-11.3) - מסע הכרות עם נשמת משה, עם דוד יוצאי מצרים ועם הנהגת המדבר, בהדרכת המשורר ישראל מבורכי. אפשרות לטרפס מאזור המרכז - יוני -052 3527313. אפשרות להגעה עצמית למבואות יריחו ב'30-7 בבוקר.

שבת ויקרא בבית חגלה - בשישי-שבת, ה"ו' באדר ב' (12.3.11) **הרב דר' חגי בן ארצי**. ארוחות וינאים. כל הקודם זוכה בחדר. עלות לשבת: 150 ש"ח.

יום הילולת משה רבנו: יום ראשון ל' באדר ב' (12.3) - תפילות על הירדן מצד בית הערבה (גשר עבדאללה), בשעות המקובל הרב ומנין בין השעות 16:00-14:00, שיעור מפי **הרב דודי דוקביץ'** והופעה של **סיני תור**. נא להביא כלי נגינה!

הרשמה מראש חובה לכל האירועים: ארנה -052 8699300, יוני -052-3527313.

מרבין בשמחה עם הרבנית ימימה

בואי לשמוח בערב שכולו שמחה, בתכנית מרגשת ביותר! שיר, גיטרה, במלאת 30 שנים מהקמת המפגש השלישי: הסופר אהרן אפלפלד והמשוורר רבקה מרים. בליווי הכנר ניצן חן רזאל. ביום רביעי, ג' באדר ב' (99.3) בשעה 19:30 בבית מורשת אצ"ג, רח' יפו 34 ירושלים. מחיר כרטיס: 25 ₪. לפרטים נוספים: 02-6231532.

תיאטרון פלייבק ברחובות

"גם אתה תוכל לשנות את סוף המחזה" - יח"ד מזמינה את הצעירים למופע פלייבק פורימי על תחפושות וסיטואציות משעשעות בחיים ובדיונים. ד' באדר ב' (10.3), 20:30 במתנ"ס חוויות שוויץ, רח' סירני 52 ברחובות. 40 ש"ח כולל כיבוד. תפשו אותנו בגוגל ובפייסבוק.

ערב פנויים ופנויות הראשון בשומרון

יתקיים ב"ח אדר ב', יום ראשון ל' באדר א' (6.3) בכפר תפוח באולמי אורנית. התכנסות בשעה 19:00. בתכנית: סדנה עם **הרב מאיר עופרי** - "לבו שכינה ביניכם", והמופע **"מהדו לה"**. שי לכל משתתף. אחריון מיעוד לפרנים בעיירות בגליל: 25-35 ₪ במקום תוגש ארוחת ערב קלה וכיבוד קל. לפרטים והרשמה: 057-7749676 (אפשר ב'SMS).

דפנה סחדאי בבית־שמש

בית הכנסת עטרת שלום וגרעין "יחד" מזמינים את ציבור הנשים והצעירות להופעתה של הזמרת דפנה סחדאי, על סיפורה האישי והמרתק. הופעה של התעלות רוחנית ושמחה ענקית. בגיים שני א' באדר ב' (7.3) בשעה 18:30 בבית הכנסת "עטרת שלום", שבטי ישראל 1. תרומה מומלצת להמשך הפעילות: 10 ש"ח. לפרטים: ריקי 054-6597849.

גולן אזולאי בכפר סבא

"צית פנים" בכפר־סבא - מרכז לצמיחה ומודעות יהודית, מזמין את הקהל להופעת ר"ח, במוצאי שבת ר"ח אדר ב' (5.3) בשעה 20:30. גולן אזולאי בהופעה "בדרך אל הלב", רח' ויצמן 136, מתחת לפוטו אליהו, פינת שרה'לה. שמוליק 050-2188764, שירה 052-3991529.

ד"ר אבולעפיה והרב חזיזה בתל־אביב

את הציבור הרחב לרייד חיל לכבוד לאור הביקוש הרב מאוד, ד"ר מיכאל אבולעפיה ממשיך למסור את השיעור החד'חודשי ב"שורשים" תא', והפעם בנושא "הדרך להיחלץ מטמעורים" יום רביעי, ג' באדר ב' (9.3) בשעה 20:30 בדיוק. בנוסף, הרב רונן חזיזה מגיע לגן ולהאיר ב"שורשים" תל'אביב במופע הכנה לפורים - "יפתחו השמים". חשמל לתוך הלב והנשמה. יום ראשון, א' באדר ב' (6.3) בשעה 20:00 ב"שורשים", פיירבנק 13 ת"א. נייד: 0524-515021

שביניהם - הרב שרביט בפתח־תקווה

"נקודה טובה" לצעירים/ות (גילאי 22-35) בפתח'תקווה. מפשיכים בפעילות, ומזמינים אתכם ביום ראשון הקרוב, ל' באדר א' בשעה 21:00 לרגע מרתק עם הרב אליהו שרביט, על בניין העצמיות והזהויות המשבחת. מרכז קהילתי "מגראשין", רחוב הבנים זאבי 2, שכונת הדר' המשובת פתח'תקווה. עלות: 20 ש. פרטים באתר "ישרשמפועה" ובקבוצה "נקודה טובה" בפייסבוק.

הרבנית צביה אליהו בשדרות

מכון "שמחת ציפורה" מזמין את ציבור הנשים היקר לערב מרתק ומרומם עם הרבנית צביה אליהו, אשתו של הרב מרדכי אליהו זצ"ל, ביום שלישי ט' באדר ב' (15.3) בשעה 19:00 בבית רעות בשדרות. לפרטים: הדסה 054-9900570 / 8677916'08. בנוסף, לאחר פסח נפתחים בע"ה במכון: קורס הדרכת כלות, סדנת חינוך ילדים עם מרגלית גזל (לייף סנטר) וסדרה עם הרבנית שרה אליפ. ההרשמה בעיצומה. לפרטים והרשמה: לאה 052-3115816 / 077-7898854 - הדסה 054-9900570.

מדברים אצ"גית

סדרת מפגשי מחווה של סופרים ומשוררים לשירתו הגדולה של אורי צבי גרינברג, במלאת 30 שנים לפטירתו. המפגש השלישי: הסופר אהרן אפלפלד והמשורר רבקה מרים, בליווי הכנר ניצן חן רזאל. ביום רביעי, ג' באדר ב' (99.3) בשעה 19:30 בבית מורשת אצ"ג, רח' יפו 34 ירושלים. מחיר כרטיס: 25 ₪. לפרטים נוספים: 02-6231532.

תיאטרון פלייבק ברחובות

"גם אתה תוכל לשנות את סוף המחזה" - יח"ד מזמינה את הצעירים למופע פלייבק פורימי על תחפושות וסיטואציות משעשעות בחיים ובדיונים. ד' באדר ב' (10.3), 20:30 במתנ"ס חוויות שוויץ, רח' סירני 52 ברחובות. 40 ש"ח כולל כיבוד. תפשו אותנו בגוגל ובפייסבוק.

ערב פנויים ופנויות הראשון בשומרון

יתקיים ב"ח אדר ב', יום ראשון ל' באדר א' (6.3) בכפר תפוח באולמי אורנית. התכנסות בשעה 19:00. בתכנית: סדנה עם **הרב מאיר עופרי** - "לבו שכינה ביניכם", והמופע **"מהדו לה"**. שי לכל משתתף. אחריון מיעוד לפרנים בעיירות בגליל: 25-35 ₪ במקום תוגש ארוחת ערב קלה וכיבוד קל. לפרטים והרשמה: 057-7749676 (אפשר ב'SMS).

דפנה סחדאי בבית־שמש

בית הכנסת עטרת שלום וגרעין "יחד" מזמינים את ציבור הנשים והצעירות להופעתה של הזמרת דפנה סחדאי, על סיפורה האישי והמרתק. הופעה של התעלות רוחנית ושמחה ענקית. בגיים שני א' באדר ב' (7.3) בשעה 18:30 בבית הכנסת "עטרת שלום", שבטי ישראל 1. תרומה מומלצת להמשך הפעילות: 10 ש"ח. לפרטים: ריקי 054-6597849.

מוזמנות לצפת

מדרשת "פנים" בכפר־סבא - מרכז לצמיחה ומודעות יהודית, מזמין את הקהל להופעת ר"ח, במוצאי שבת ר"ח אדר ב' (5.3) בשעה 20:30. גולן אזולאי בהופעה "בדרך אל הלב", רח' ויצמן 136, מתחת לפוטו אליהו, פינת שרה'לה. שמוליק 050-2188764, שירה 052-3991529.

ד"ר אבולעפיה והרב חזיזה בתל־אביב

את הציבור הרחב לרייד חיל לכבוד לאור הביקוש הרב מאוד, ד"ר מיכאל אבולעפיה ממשיך למסור את השיעור החד'חודשי ב"שורשים" תא', והפעם בנושא "הדרך להיחלץ מטמעורים" יום רביעי, ג' באדר ב' (9.3) בשעה 20:30 בדיוק. בנוסף, הרב רונן חזיזה מגיע לגן ולהאיר ב"שורשים" תל'אביב במופע הכנה לפורים - "יפתחו השמים". חשמל לתוך הלב והנשמה. יום ראשון, א' באדר ב' (6.3) בשעה 20:00 ב"שורשים", פיירבנק 13 ת"א. נייד: 0524-515021

שביניהם - הרב שרביט בפתח־תקווה

"נקודה טובה" לצעירים/ות (גילאי 22-35) בפתח'תקווה. מפשיכים בפעילות, ומזמינים אתכם ביום ראשון הקרוב, ל' באדר א' בשעה 21:00 לרגע מרתק עם הרב אליהו שרביט, על בניין העצמיות והזהויות המשבחת. מרכז קהילתי "מגראשין", רחוב הבנים זאבי 2, שכונת הדר' המשובת פתח'תקווה. עלות: 20 ש. פרטים באתר "ישרשמפועה" ובקבוצה "נקודה טובה" בפייסבוק.

הרבנית צביה אליהו בשדרות

מכון "שמחת ציפורה" מזמין את ציבור הנשים היקר לערב מרתק ומרומם עם הרבנית צביה אליהו, אשתו של הרב מרדכי אליהו זצ"ל, ביום שלישי ט' באדר ב' (15.3) בשעה 19:00 בבית רעות בשדרות. לפרטים: הדסה 054-9900570 / 8677916'08. בנוסף, לאחר פסח נפתחים בע"ה במכון: קורס הדרכת כלות, סדנת חינוך ילדים עם מרגלית גזל (לייף סנטר) וסדרה עם הרבנית שרה אליפ. ההרשמה בעיצומה. לפרטים והרשמה: לאה 052-3115816 / 077-7898854 - הדסה 054-9900570.

מוזמנות לצפת

מדרשת "פנים" בכפר־סבא - מרכז לצמיחה ומודעות יהודית, מזמין את הקהל להופעת ר"ח, במוצאי שבת ר"ח אדר ב' (5.3) בשעה 20:30. גולן אזולאי בהופעה "בדרך אל הלב", רח' ויצמן 136, מתחת לפוטו אליהו, פינת שרה'לה. שמוליק 050-2188764, שירה 052-3991529.

ד"ר אבולעפיה והרב חזיזה בתל־אביב

את הציבור הרחב לרייד חיל לכבוד לאור הביקוש הרב מאוד, ד"ר מיכאל אבולעפיה ממשיך למסור את השיעור החד'חודשי ב"שורשים" תא', והפעם בנושא "הדרך להיחלץ מטמעורים" יום רביעי, ג' באדר ב' (9.3) בשעה 20:30 בדיוק. בנוסף, הרב רונן חזיזה מגיע לגן ולהאיר ב"שורשים" תל'אביב במופע הכנה לפורים - "יפתחו השמים". חשמל לתוך הלב והנשמה. יום ראשון, א' באדר ב' (6.3) בשעה 20:00 ב"שורשים", פיירבנק 13 ת"א. נייד: 0524-515021

שביניהם - הרב שרביט בפתח־תקווה

"נקודה טובה" לצעירים/ות (גילאי 22-35) בפתח'תקווה. מפשיכים בפעילות, ומזמינים אתכם ביום ראשון הקרוב, ל' באדר א' בשעה 21:00 לרגע מרתק עם הרב אליהו שרביט, על בניין העצמיות והזהויות המשבחת. מרכז קהילתי "מגראשין", רחוב הבנים זאבי 2, שכונת הדר' המשובת פתח'תקווה. עלות: 20 ש. פרטים באתר "ישרשמפועה" ובקבוצה "נקודה טובה" בפייסבוק.

הרבנית צביה אליהו בשדרות

מכון "שמחת ציפורה" מזמין את ציבור הנשים היקר לערב מרתק ומרומם עם הרבנית צביה אליהו, אשתו של הרב מרדכי אליהו זצ"ל, ביום שלישי ט' באדר ב' (15.3) בשעה 19:00 בבית רעות בשדרות. לפרטים: הדסה 054-9900570 / 8677916'08. בנוסף, לאחר פסח נפתחים בע"ה במכון: קורס הדרכת כלות, סדנת חינוך ילדים עם מרגלית גזל (לייף סנטר) וסדרה עם הרבנית שרה אליפ. ההרשמה בעיצומה. לפרטים והרשמה: לאה 052-3115816 / 077-7898854 - הדסה 054-9900570.

לגעת בחסד

זאב שוורץ, מזכ"ל תנועת בני עקיבא העולמית

יום החסד העולמי שיצוין בסניפי בני עקיבא בקהילות ישראל, בא להתמודד עם תופעת האינדיווידואליזם והמציאות של ניכור, מתוך רצון להתמודד עם אתגרי הזמן של "דור הפלזמה". רק באמצעות פעולות החסד נצליח לגעת, להרגיש ולהתחבר זה לזה.

דרשו חז"ל בילקוט שמעוני: "אמר הקב"ה חביב עליי חסד שאתם גומלים זה לזה יותר מכל הזבח שזבח שלמה... פעם אחת היה רבן יוחנן בן זכאי מהלך בירושלים והיה רבי יהושע מסתכל אחריו. ראה בית המקדש שהוא חרב. אמר אוי לנו על הבית שחרב, מקום שמתכפרים בו עוונותינו. אמר לו בני, אל ירע לך שיש לנו כפרה אחרת שהיא כמותה, ואיזו? זה גמילות חסדים".

בסביבה שבה מושם הדגש על כך שטובת הפרט עולה וגוברת על טובת הכלל, והפרט הוא זה שנמצא במרכז ההוויה, אנו מחוברים ונוגעים חזק בעולם הווירטואלי ועסוקים פחות במגע אנושי אמתי.

הטכנולוגיה המהירה מביאה חוויה של בחירה מושלמת במוצר או בקבלת שירות, ברזולוציות גבוהות בחיי הפלזמה. אך, כשמתרגמים את אותה חוויה לחיי המציאות נוצרים תסכול ואכזבה, אפילו מעין סוג של "נכות חברתית".

גם הרווק והרווקה יתקשו לפתח תהליך של קשר בעל פוטנציאל אמתי, כיוון שהם מחפשים וזקוקים לקבלת "מוצר ושירות" מושלמים, כאן ועכשיו!

כדי להיות קשובים לצרכי היומיום של האחר, יש לבוא במגע פיזי ובלתי אמצעי אתו. עלינו להרגיש את החיים פנים אל פנים, ורק כך נציל את היכולת להרגיש את עצמנו ואת האחר. כשתנועת ובריא כיחיד וכחברה נזכה לחברות אמתית מכוונת ולא מקוונת, על אדם חי, נושם, המלווה אותנו כחבר לדרך, כיוון שאם לא, נגיע למצב של "אז חברותא אז מיתותא".

בחודש אדר אתגרי החיבור והחסד מקבלים משנה תוקף כתשובה לדבריו של צורר היהודים: "ישנו עם אחד מפוזר ומפורד בין העמים".

רק דרך השליחות והחינוך נוכל לאסוף את החלקים שהתפזרו ואת אלה שנפרדו, ועל ידי כך נוכל לשמור על עמנו כאחד ומאוחד, כעם סגולה.

תפקיד העם היהודי שמכיר את סגולתו, את חלקיו השונים ואת החיבור ביניהם, הוא להיות "ממלכת כוהנים וגוי קדוש". רק כאשר עם ישראל יאחד את רסיסיו נוכל להפיץ את האור הגדול.

תנועת בני עקיבא העולמית ותנועת בני עקיבא בישראל מציינות בר"ח אדר ב' את יום החסד העולמי השנתי במאות סניפי התנועה בארץ ובעולם. במהלך יום החסד יתקיימו מאות מעשי חסד לטובת הקהילה והחברה בתחומים שונים ומגוונים.

תפילה לרפואת ישראל אוזן

השבוע נערכה תפילה גדולה בלובי בית החולים "תל השומר", לרפואת הנער ישראל אוזן מיבנה, מדריך בבני עקיבא שמחוסר הכרה מאז החליק באמבטיה בביתו לפני שמונה חודשים. בתפילה השתתפו 300 בני נוער מיבנה, לקראת ניתוחו של ישראל. אמו של הנער, מרים אוזן, אומרת ש"ישראל מאוד התרגש, רעד ברגל והזיל דמעה לראשונה כשראה את הרב שמואל אליהו מגיע לבדוק אותו לקראת הניתוח". המשפחה מודה לציבור על התפילות הרבות, ומבקשת מכל מי שיכול להמשיך ולהתפלל לרפואת ישראל פראג'י רפאל בן מרים, ותבוא עליו ברכה.

יש חזון

תנועת "חזון" הוקמה מתוך צורך לחצות דרך חדשה בחברה הדתית ישראל. דור שייקח את עם ישראל אל השלב התפתחותי הבא באמצעות הצבת יעדים ברורים בכל תחומי החיים, מתוך תודעה ישראלית שורשית, שמחוברת לעולם, למסורת ולערכים. משימתו של עם ישראל כלל לא פטיטה. "תיקון עולם" הוא לא עניין של מה בכך. ולפיכך המשימה של האדוגן היא לגדל צעירים בעלי שיעור קומה ערכי, יושר אינטלקטואלי ותשלכה רחבה, שישתתפו בהנהגת העם אל כינון עתידי ההיסטוריים. על צעירים אלו להיות מעורים בכל המתרחש של החברה הישראלית: פוליטיקה, כלכלה, ביטחון, אקדמיה, תקשורת וכן הלאה. כיום מתגבש הגרעין הראשוני שמבחר כיצד יש לקדם את הרעיונות הללו, ולצורך כך נפגשים יומיי בחבורה בפס בשבועיים, בימי שלישי, בבית הכנסת "יד רמה", רח' דוד מרע 43 בית גן בירושלים (קו 12 - 2 תחנות אחרי בנק דיסקונט).

המפגשים מיועדים לבנים ובנות בגילים ובהם כשבעים משתתפים מגוונים - דתיים, חילונים וחרדים. הנושאים מתברברים בחבורה ומתורגמים למימוש חזון ישראלי יהודי להמרגיות אמונית. בפגשים אנו לומדים מקבציו של שבוע בד בד בהדרכת יהודה עציון ומספרו של הרב יהודה אשכנזי - ביום שלישי הקרוב בשעה 20:00 יתקיים מפגש בהדרכת הרב אורי שרקי. לפרטים: 38-06-054-220 משה.

ידיעות

פעילויות, יומות וזיווחים שלכם לכאן
ok@olam-katan.co.il
(נא לציין מספר טלפון ליצירת קשר)

ז'ווחים

המלצה לקראת פורים

/ א"ש

בשבוע שעבר יצאנו עם בת לית הספר שלנו לבית אבות. באנו בבוקר עם המון מרץ, קישוטים, תחפושות ואוזנן. ערכנו חידונים עם המגילה ועל פורים, והזקנים מה'זה נהנו. אנחנו שרנו ורקדנו והזקנים הצטרפו אלינו, והיה מאוד שמח. ואיך שאנחנו באים לצאת, כמה זקנים דיברו ברמקול ואמרו תודה ענקית, שהביקור שימח אותם ושבנאה לבקר כל הזמן, לא נשכח אותם יכו'. בקיצור מומלץ ל'כ'ר'ל'ם.

שבוע (כמעט) ללא מחשב

יזמה של כיתה ח' ובישיבה תיכונית גרוס

בעקבות הכתבות האחרונות שעוסקות בהתמכרות בני נוער למשחקי מחשב, החלטנו בכיתה על שבוע מניעה. כל תלמידי הכיתה הקפידו שלא לשחק יותר מעשיה בשבוע המשך השבוע. "הבנתי שהמחשב לוקח הרבה זמן ואפשר לנצל את הזמן הזה גם לדברים יותר מועילים", מסכם יגאי, תלמיד הכיתה. אדיר מוסיף: "היה זה נחמד שהיה קצת חופש מהמחשב, הייתה הרגשה של חופשיות". וגם ישאל מצהיר: "זה היה קשה בלה בסוף יש תחושת סיפוק". נסו בעצמכם.

שיעור לפורים באוניברסיטת תל־אביב!

שיעור של הרב יוגתן מילא יתקיים ביום ראשון הקרוב, ל' באדר א' (6.3) בשעה 16:00 באוניברסיטת תל'אביב, בניין מקצועות הבריאות (ריימונד) כיתה 102. עלות: 10 ש"ח. לפרטים: עינב 052-5477174, שחר 054-7380714.

קורס תפילת נשים בחיפה

מכון "מבשר שלום" מזמין את ציבור הנשים לקורס שבו נלמד, נעמיק ונתבונן בסוד היחשונה בתפילה, שמתחדשת לנו מממיין תפילה האמתה. הלימוד מתוך עיון בתנ"ך ובמדרש עם נעמי מיכל. מרכז תרבות חדר לנוער ג"ש. מכון "מבשר שלום" 054-8348887 - Mshalom1@neto.net.il

מוזמנות לצפת

מדרשת "פנים" בכפר־סבא - מרכז לצמיחה ומודעות יהודית, מזמין את הקהל להופעת ר"ח, במוצאי שבת ר"ח אדר ב' (5.3) בשעה 20:30. גולן אזולאי בהופעה "בדרך אל הלב", רח' ויצמן 136, מתחת לפוטו אליהו, פינת שרה'לה. שמוליק 050-2188764, שירה 052-3991529.

ד"ר אבולעפיה והרב חזיזה בתל־אביב

את הציבור הרחב לרייד חיל לכבוד לאור הביקוש הרב מאוד, ד"ר מיכאל אבולעפיה ממשיך למסור את השיעור החד'חודשי ב"שורשים" תא', והפעם בנושא "הדרך להיחלץ מטמעורים" יום רביעי, ג' באדר ב' (9.3) בשעה 20:30 בדיוק. בנוסף, הרב רונן חזיזה מגיע לגן ולהאיר ב"שורשים" תל'אביב במופע הכנה לפורים - "יפתחו השמים". חשמל לתוך הלב והנשמה. יום ראשון, א' באדר ב' (6.3) בשעה 20:00 ב"שורשים", פיירבנק 13 ת"א. נייד: 0524-515021

מבצע מיוחד - חוברת בשביל הנשמה

מכון "מבשר שלום" מזמין את ציבור הנשים לקורס שבו נלמד, נעמיק ונתבונן בסוד היחשונה בתפילה, שמתחדשת לנו מממיין תפילה האמתה. הלימוד מתוך עיון בתנ"ך ובמדרש עם נעמי מיכל. מרכז תרבות חדר לנוער ג"ש. מכון "מבשר שלום" 054-8348887 - Mshalom1@neto.net.il

מוזמנות לצפת

מדרשת "פנים" בכפר־סבא - מרכז לצמיחה ומודעות יהודית, מזמין את הקהל להופעת ר"ח, במוצאי שבת ר"ח אדר ב' (5.3) בשעה 20:30. גולן אזולאי בהופעה "בדרך אל הלב", רח' ויצמן 136, מתחת לפוטו אליהו, פינת שרה'לה. שמוליק 050-2188764, שירה 052-3991529.

ד"ר אבולעפיה והרב חזיזה בתל־אביב

את הציבור הרחב לרייד חיל לכבוד לאור הביקוש הרב מאוד, ד"ר מיכאל אבולעפיה ממשיך למסור את השיעור החד'חודשי ב"שורשים" תא', והפעם בנושא "הדרך להיחלץ מטמעורים" יום רביעי, ג' באדר ב' (9.3) בשעה 20:30 בדיוק. בנוסף, הרב רונן חזיזה מגיע לגן ולהאיר ב"שורשים" תל'אביב במופע הכנה לפורים - "יפתחו השמים". חשמל לתוך הלב והנשמה. יום ראשון, א' באדר ב' (6.3) בשעה 20:00 ב"שורשים", פיירבנק 13 ת"א. נייד: 0524-515021

מבצע מיוחד - חוברת בשביל הנשמה

מכון "מבשר שלום" מזמין את ציבור הנשים לקורס שבו נלמד, נעמיק ונתבונן בסוד היחשונה בתפילה, שמתחדשת לנו מממיין תפילה האמתה. הלימוד מתוך עיון בתנ"ך ובמדרש עם נעמי מיכל. מרכז תרבות חדר לנוער ג"ש. מכון "מבשר שלום" 054-8348887 - Mshalom1@neto.net.il

מוזמנות לצפת

מדרשת "פנים" בכפר־סבא - מרכז לצמיחה ומודעות יהודית, מזמין את הקהל להופעת ר"ח, במוצאי שבת ר"ח אדר ב' (5.3) בשעה 20:30. גולן אזולאי בהופעה "בדרך אל הלב", רח' ויצמן 136, מתחת לפוטו אליהו, פינת שרה'לה. שמוליק 050-2188764, שירה 052-3991529.

ד"ר אבולעפיה והרב ח

רשות הדיבור

reshuthadibur@olam-katan.co.il

משק כנפיים / אוריה בן־ברית

יום יבוא ויגיע.
הוא ינחת לי על כף היד
ויפרפר בכנפיו המרהיבות.
הוא יבשר לי על דברים אחרים,
גדולים, מפחידים ונהדרים.
הוא יביא עמו את בשורת היום שאחרי מחר
שחמק ממני כל השנים האלה בכזאת עקביות.
הוא ימלא חללים ריקים בצבעים מלאים.
הוא יישא בכנפיו שלווה ממרחקים
כזאת שחושבים שנכחדה לפני עידן ועידנים.
ובאותו הזמן,
בקצה השני של העולם,
יתבשלו עלילות מעשה ידי אמן
שבתורן ישלחו לי פרפר חדש עם הקיץ הלוהט שיבוא.
יהיה לי חם.

לכל החברות הנחמדות שלי

נטע, כיתה ח'

כמו שכולכן יודעות, לפני שבוע־שבועיים הגיעו תשובות הקבלה מהאולפנות. כולנו בנות ממשפחות טובות. לכולנו פרוטקציות מפה ומשם, אבל אין לאף אולפנה אפשרות לקבל את כל הבנות שנבחנו אליה. רצה הקדוש ברוך הוא, ואני נשארתי בחוץ. אותי לא קיבלו. אז מה? אז תתחילו לשים לב קצת יותר, אני מבקשת מכן. אל תכניסו לכל משפט את המילה "אולפנה", כי יש בנות שהמילה הזאת לא כל כך זוהרת להן. אל תשבו לידי ותדברו על כך שאתן מחכות לשנה הבאה באולפנה המושלמת שהתקבלתן אליה, כשלי אין מקום ללכת אליו בשנה הבאה. אל תשבו לידי ותדברו על "הבגדים האולפניסטיים" שתיקנו לכבוד הקבלה, ועוד תשאלו אותי באמצע אם אכפת לי. כן, אכפת לי. אל תתפלאו שאני לא ממש רוצה לחגוג עם כל הכיתה את הגעת התשובות, שלרובכן היו חיוביות. לי הן לא הביאו כלום. רק צער וכאב.

כן, אני כל הזמן מנסה לשחק ת'חזקה שזה לא משנה לה, כי זה עדיף מלשבת ולבכות כל היום, אבל בפנים זה קשה מאוד. אני לא אומרת לכן להפסיק לחגוג, כי זה בהחלט משמח, אבל בבקשה, שימו לב.

אוהבת, חברה שלכן.

דף השב"ן של 'עולם קטן'

יצחק שיזגל, תלמיד ישיבת ההסדר פתח־תקווה

מדי שבוע יוצא לאור 'עולם קטן', ובתוך כך גם הדף האחורי שלו. כותבים שם הן מבוגרים והן צעירים, והמקום מהווה גם כתובת לתגובות על כתבות קודמות, של קוראים ושל מושאי הכתבות.

אחת הבעיות שיש לי עם הדף האחורי, הוא שחלק נכבד מן הכותבים בו איננו מזדהה. אפשר למצוא כינויים, שמות פרטיים וכן אותיות המציינות שמות.

איני טוען משהו כלפי הכותבים – ייתכן שחלקם הרגיש צורך שלא להזדהות. לעומת זאת, המערכת יכולה להעדיף כותבים מזוהים.

ישנן במות שבהן כותבים נדרשים להזדהות, וברצוני להציע שגם ב'עולם קטן' כלל זה יהפוך לנורמה. לא עוד "מדריך בבני עקיבא", "ג", וכיוצא באלו. אני קורא לקוראי העלון: הזדהו! אלא אם כן מדובר בצורך נדיר, אל תזדהו מאחורי כינויים למיניהם.

ספרו לנו, הקוראים, מה בפיכם ומי אתם.

תנועות הנוער לאן? / ישי גלעד

תנועות הנוער השונות הקימו את המדינה – בית"ר היא גלגול של האצ"ל, השומר הצעיר הקים את המושבות והקיבוצים, בני עקיבא את הקיבוצים הדתיים ואת ההתיישבות ביש"ע. אך כעבור כארבעים שנות קוממיות, תנועות הנוער דעכו והתמקדו כמעט רק בחינוך הנוער לאהבת הזולת. ערכים אלו חשובים מאוד, אך אסור לשכוח ערכים לא פחות חשובים מהם. קשה לראות איך כיום לתנועות הנוער כבר אין יותר ערכים ציוניים להציע.

האם תמו השטחים שנותר לגאול? האם כל הארץ כבר מיושבת?

אמת

בתגובה ל"נקודה למחשבה"/ שרית כ'

האמת היא אבסולוטית ואחת, אך לנו ניתנה האפשרות לבחור מהי הדרך הטובה ביותר בשבילנו להגיע אליה, להתחבר לבורא ולעובדו בצורה הטובה ביותר מתוך אהבה ויראה. לא משנה אם תעשה זאת דרך חסידות חב"ד, ברסלב, תנועת בני עקיבא, הציונות הדתית, סאטמר וכולי. גם לחינוך יש השפעה רבה, ולכן כדאי לספק לדור הצעיר ערכים ועקרונות של אמת ושל טוב. אם גילית שהדרך שבה אתה הולך היא אמת בשבילך, הרשה לעצמך 'להיסחף' אֶתה עד הסוף...

בהצלחה רבה רבה למצוא את האמת וללכת אֶתה עד הסוף בכל העניינים.

חסימה פנימית

תגובה ל"מספרים ברשת" ולמאמר המערכת / תמר מתל־אביב

אני גדלה בבית שבו אין 'אינטרנט רימון' ואין שום חסימה, אבל משום מה לא אני ולא האחים שלי נכנסים לשום דבר נורא. "איך זה יכול להיות? אין מצב!" אתם אומרים, "חובה חסימה!"

אז זהו, שלא. הגישה של ההורים שלי אומרת שדווקא צריך שלא תהיה חסימה, כי צריך לחנך להתמודדות. לחנך לכך שאם תקפוץ לך תמונה פתאום, תסגור אותה מיד. כדי שאם תלך ברחוב ותקפוץ לך תמונה מציאותית פתאום, תדע מה לעשות. העבודה נמצאת בבית, כדי שגם בחוץ תדע איך להגיב, כדי שגם כשתגדל, גם כשלא תהיה בבית וכשלא תהיה חסימה, תדע להתמודד, ולנצח!

ויש התמודדויות בחוץ. כן, אני הולכת ברחוב ומימין ומשמאל מוצגים לראווה כל מה שאני לא רוצה, ובהליכה אחת ברחוב אני יכולה לראות ולהיכנס להכל – אם אני רוצה. העניין הוא שאני לא רוצה. העבודה של ההורים היא לא לעקוב ולחסום ולאלף את הילדים שלהם, אלא לחנך אותם לעבודת ה' אמתית, לרצות קרבת א־לוהים. מי שחוסמים אותו, עושה דווקא הפוך. מי שנותנים לו חופש, ביחד עם כלים מתאימים להתמודדות ועם חינוך בריא ונכון, ידע לבחור את הבחירות הנכונות בעצמו, ו"גם כי יזקין לא יסור ממנה".

י־ה אכסוף ונגילה הללויה!

נריאל

"...ג'חנון, געפילטע פיש, באגט, פוטבול, פתח אליהו
כפרה עליך, אינג'רה, געוואלד, O.K, עיוני,
Pizza, סלסולים ספרדיים, פלאפל,
י־ה אכסוף, נגילה הללויה, תפילה 20 דקות..."

נמאס מהגלותיות הזאת. אנחנו לא צריכים לחיות כך. אני ספרדי, ולהגיד לכם את האמת? אני לא אוהב ג'חנון, גם לא געפילטע פיש. אז מה? אני אוכל באגט בתיאבון רב! אני גם אוהב מאוד פיצה ופלאפל, כלומר שני ניגודים. אני גם מאוד אוהב את השיר י־ה אכסוף, ובאותה מידה גם את 'נגילה הללויה'. אני מעריך את הרב קוק באותה מידה שאני מעריך את הרב מרדכי אליהו ואת הרב יוסף קאפח.

ברוך ה', בשנה־שנתיים האחרונות יש התעוררות לנושא, ושילוב יפה מאוד, לא בצורה קטנונית וקטנה של "להחזיר עטרה ליושנה", ממש לא. איננו רוצים לתפוס בחזרה את כס המלוכה, ומצד שני גם לא 'מתחנפים לאשכנזים' [כמו מה שמי שדוגל בשיטה של "להחזיר עטרה" עושה, שבפועל מנסה בכל הכוח לדחוף את הילדה שלו לבית הספר האשכנזי]. רוצים לבנות את הארץ הזאת ביחד, לקרב את הגאולה. המשיח יהיה אשכנזי? ספרדי? רומני? תימני? לא, הוא יהיה י־ש־ר־א־ל־י.

זה תלוי בנו. אם רק נפסיק להסתגר בעדה שלנו. מצווה 'להסתלבט' על עדות! רק כך נשרוד. תסתלבט עליו שהוא אוכל געפילטע פיש, והוא יצחק עליך שהתפילות שלך נשמעות כמו קוראן. בדור הבא הבדיחות האלו כבר יישכחו. זה לא יצחיק יותר כי זה לא יהיה אקטואלי. יצחקו כבר על דברים אחרים.

לאחי החרדי / אלעד

אתמול בערב, מעט לפני ערבית, ישבתי ולמדתי בספרו של הראי"ה קוק 'אורות'. לאחר זמן מה ניגשת אליי ושאלת אותי "איזה ספר מינות אתה לומד?" עניתי לך שאני לומד את ספרו של הרב קוק. לא התנצלת.

הייתי בשמחה מספר לך אינספור סיפורי מופתים על הרב קוק, אך לא אעשה זאת משום שרצונך לחתור אל האמת צר כעולם נמלה. אלו דברי הרמב"ם (תלמוד תורה ו, יג): "וכל המבזה תלמידי חכמים אין לו חלק לעולם הבא". והגמרא בסנהדרין אומרת (צט, ב) "אפיקורוס – זה המבזה תלמידי חכמים".

האומר שבספר כלשהו כתובים דברי כפירה, ודאי אומר שכותב הספר כופר גם כן, וכמובן שחבריו ומוקיריו של אותו האיש הם כופרים בעצמם, שהרי רק כופר יכול לשבח כופר. לכן רֶאה מיהם חבריו של האיש שהשמצת: האדר"ת, למשל, רבה של ישיבת פוניבז' שידך את בתו לרב קוק, ואמר: "מצאתי חתן לבתי שאינני מגיע אל קרסוליו. הנצי"ב מוולוז'ין אמר על הרב קוק "תלמיד כזה עוד לא היה בוולוז'ין". הרב חיים מבריסק שיתף את הרב קוק בהכנת השיעורים הכללים. הגדיל לעשות כששלח מכתב ממנו ומן החפץ חיים ובו היה כתוב: "כבוד הרב הגאון המפורסם סיני ועוקר הרים צדיק בדרכיו כבוד קדושת מוהר"ר אברהם יצחק הכהן קוק שליט"א". מי שסידר את חופתו של הרב יוסף שלום אלישיב היה הרב קוק. אמר עליו הרב אלישיב: "דעו לכם שהוא היה קדוש שלא שייך לתקופתנו".

הרב אוירבאך היה מגיע בכל סעודה שלישית לרב קוק ובידו "איגרות הראי"ה", עם סיכומים של הרב שלמה זלמן. גם את חופתו וקידושיו סידר הרב קוק.

לפי דבריך כל אלו הם כופרים: האדר"ת, הנצי"ב, הרב איסר זלמן מלצר, הרב חיים מבריסק, הרב אלישיב, החפץ חיים, הרב שלמה זלמן אוירבאך ועוד רבים וטובים.

אך אין מטרתי במכתב זה לנסות לשכנע אותך ללכת בדרכיו של הרב קוק. יש לי בקשה אחת שמבוססת על דבריו של הרב יוסף חיים זוננפלד, אחד הרבנים מהפלג הקיצוני של ירושלים שאמר על הרב: "הרב קוק הוא צדיק גמור אלא שדרכינו נפרדות". אינך חייב ללכת בדרכיו של הרב קוק אבל אתה חייב לכבד אותו אדם שאמר עליו החפץ חיים: "דעו לכם שהוא קדוש וטהור וכל הפוגע בו לא יינקה".

אך יש כאן בעיה שורשית – אתה מסוגל לקרוא לתורתו של אדם 'כפירה' לפני שלמדת אותה ברצינות, אתה מסוגל לכנות את דבריו של רב 'מינות' עוד לפני שהתעמקת בשיטתו – זוהי לא דרכו של עובד הקב"ה. במזמור שאנו אומרים שלוש פעמים ביום ומובטח שכל האומר אותו הוא בן העולם הבא (ברכות ד ע"ב) נאמר "קרוב ה' ... לכל אשר יקראוהו באמת" ה' קרוב למי שמחפש אותו באמת, למי שעובד אותו מתוך בירור אמתי.

אני מברך אותי, אותך ואת כל עם ישראל שנזכה לעבוד את ה' באמת.

צעיר, אבל רוצה משהו רציני / א"פ

כולם אומרים 'אסור', כולם אומרים 'לא עכשיו'. 'יש לך עוד זמן', 'אתה רוצה משהו רציני, נכון? לא חרטא, אז חכה, אתה עוד צעיר. חכה לגיל המתאים'. ואני? לא מסכים, מוחה בפנים – כן, אני רוצה, ועכשיו. לא טוב היות האדם לבדו, לא? כנראה שלא. מה לעשות, אני מרגיש צורך לשתף, צורך במשהו עמוק, אדם שישלים אותי, ויאהב אותי באמת, מכל הלב, בלי סייגים ובלי הגבלות. זה בוער בי, ממש. אז מה? אני צריך לסבול? לא רוצה.

צומי

נועם ש'

תפילת מנחה, ריצה לחדר אוכל, ארוחת צהריים, חזה עוף מאתמול עם רוטב חדש, אורז שמגיע בסוף. אתם מכירים את זה, יום רגיל בישיבה.

הכל כרגיל חוץ מיוסי, הוא מסתובב כבר יומיים עם הכובע המוזר שלו, כובע סגול שיותר דומה לחציל מאשר לכובע.

כמו שאתם מכירים תיכוניסטים, הוא כבר ספג כל ירידה, עקיצה או שנינות אפשרית שאתם יכולים להעלות על דעתכם.

מה הבעיות שלך? יצור, אידיוט, ילד צומי, מה אתה רוצה צומי?... צומי... צומי...

אמנם אני בטוח שאם תשאלו את יוסי הוא בחיים לא יגיד לכם שהוא עושה את זה בשביל תשומת לב.

אבל כן, זה בדיוק מה שהוא מחפש, תשומת לב.

המושג 'צומי' נחשב שלילי, סיבה לירידות, אבל בעצם תשומת לב הוא נושא חשוב מאוד, שבינינו, כל אחד ישמח לקבל קצת...

אולי במקום לרדת על הבנאדם או לתת לו תשומת לב שלילית על הכובע או על התנהגות מוזרה/מיוחדת, תבינו שאם הוא מרגיש שחסרה לו תשומת לב הבעיה היא לא רק בו אלא גם בכם, ואפשר במקום לצחוק, לשאול ברצינות (ולא בציניות) – מה נשמע? מה עובר עליך? ולתת לו יחס אמתי ולא מאולץ.

אמנם יוסי כבר הגיע למצב שבו הוא ישמח גם ל'צומי' שלילי ולירידות, אבל, האמינו לי, צומי חיובי יהיה שווה יותר, לכל הצדדים.

פורענות, לא עלינו

אלעד נתן

אחחח! נשמעה צעקה מימיני. הבטתי על הבחור הכאוב, ביצה פגעה בו בראש. 'מזלו', חשבתי, 'הם יכולים לתקוף בדברים הרבה יותר גרועים'. צעקות נשמעו מכל עבר, זרנוקי מים משפריצים על הקהל. זהו זה – המלחמה החלה.

שמעתי מרחוק שירה בוקעת בהתלהבות קיצונית. זו לא רק מלחמה – זו מלחמת קודש. בן רגע נשמעה האזעקה: "עקב תחילת המאורעות כולם מתבקשים לרדת לאולם התת־קרקעי". ירדתי לאולם, אינספור השפלות של האויבים. השפילו אותם פיזית, נפשית, לקחו להם את השם אך בעיקר את הכבוד.

עולה למעלה, מפלס את דרכי בין פצצות צבע לקולות נפץ. כרזות קוקניות מלוות את דרכי חזרה לבסיס האם: "הפעם נראה להם מה זה!" "כזה דבר הם לא ראו!"

מחיש את צעדיי... רוצה לשבת כבר בפינה שלי בבסיס האם. לאחר זמן קצר הגעתי לשם, אך במקום לשמוח דמעות ירדו מעיניי. "נראה שהם השקיעו הרבה אנרגיה כדי להרוס את המקום", אומר לי חבר, עצוב גם הוא. הכל הרוס – חול, טיח, אבנים שבורות על הרצפה. אפילו את חדר המפקד הרסו.

עברו שבועיים ויום מאז החלה המלחמה. ביומה האחרון היא הגיעה לשיאה: עשרות חיילים שוכבים על הרצפה חולים ופצועים, מדממים ומקיאים. ופתאום זה הפסיק.

לוקח נשימה עמוקה. זהו, שרדתי...

עוד חודש אדר עבר עליי בישיבה.

לאחיי היקרים בחברון

ענבל שמאי

זו פעם ראשונה שיצא לי להעביר שבת בחברון.

כנגד הפחד וחוסר הידיעה, אני, הילדה מנהריה, עירוניסטית מלידה, נסעתי לטעום את טעם הרוחניות וההווי המדהים שמלווה את חברון שלנו.

אני רוצה להודות לכם על הכנסת אורחים מדהימה, על השליחות וההקרבה ועל עצם היותכם נציגי העם היהודי הנבחר – בין כל אויבינו.

לחיילים המקסימים על מסירות נפש אמתית, על סיכון חיים לטובת איכות חיים.

חידוד מטרת קיומי על אדמת ארץ ישראל מוקדשת לכם.

המשיכו בעשיית קידוש ה'.

מעריצה אתכם ומחזקת את ידיכם מרחוק

זרם חי

בתגובה ל"נקודה למחשבה' / אביחי

שאלת אם אנחנו דגים מתים שנסחפים בזרם.

אז כן, אנחנו עם הזרם, אבל דגים חיים!

אנחנו אלה שקובעים את כיוון הזרם.

נכון, עד שתהיה בוגר סביר להניח שתלך אחרי מה שההורים אומרים או הרבנים,

אבל ברגע שתהיה בוגר תהיה חייב לקבוע איך אתה רוצה שהזרם יזרום.

אני מאמין שהזרימה הזאת לא בדיוק לפי טעמך, אז כמו שאמרת לך לבני עקיבא, לעזרא או לאריאל וחנך את הדור הבא כדרכך. כך תיצור זרם חדש. אולי יכנו אותו 'ציונות דתית' ואולי בכל שם אחר, אבל העיקר שהזרם יתחדש כל הזמן.